Machine Translated by Google

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych
dla Praw Człowieka

Raport o sytuacji praw człowieka na Ukrainie

Od 16 maja do 15 sierpnia 2016 r.

Machine Translated by Google

Zawartość

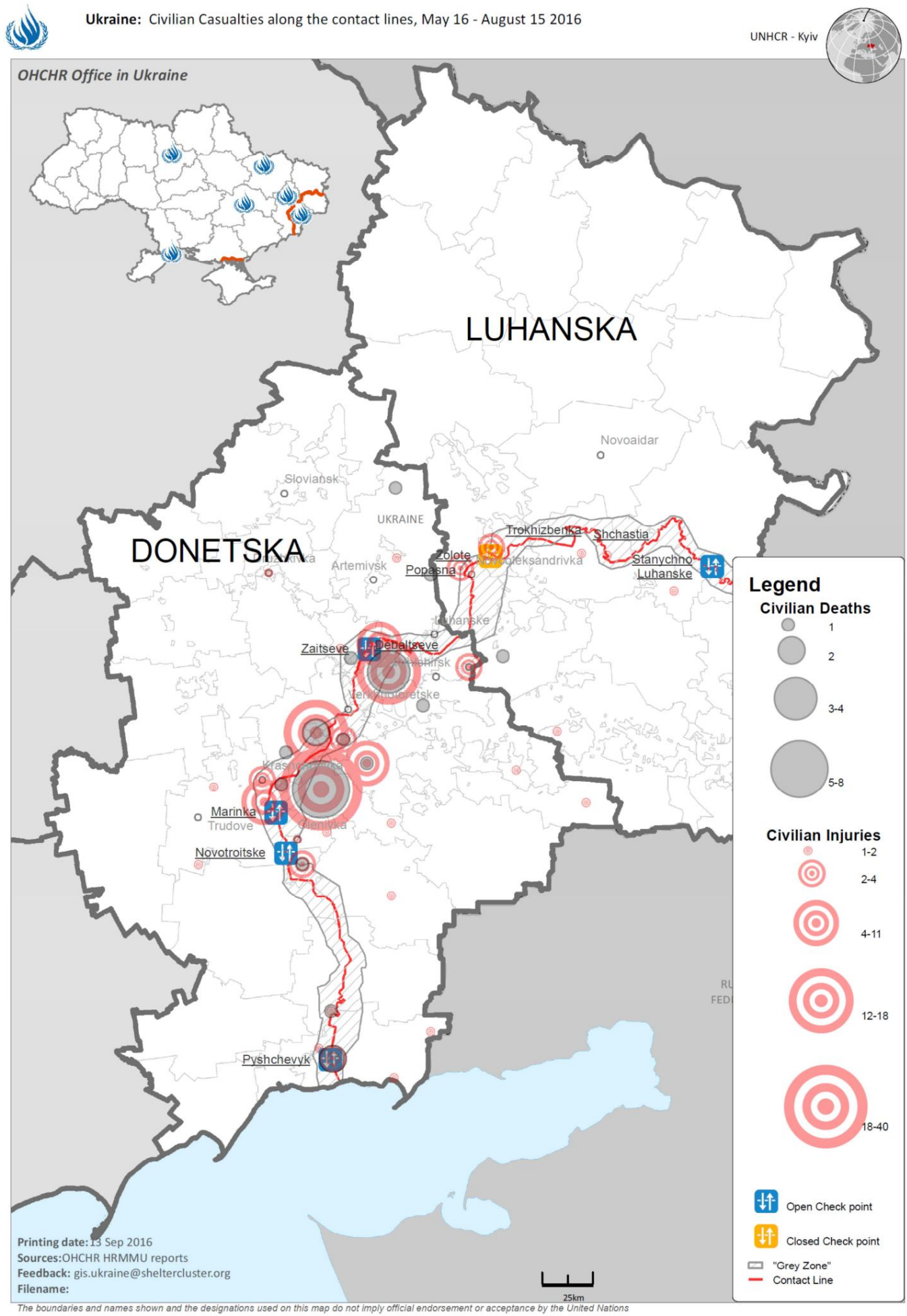

	Strona akapitów	
I. Streszczenie	1–14	5
II. Rozwój prawa i reformy instytucjonalne	15–30	7
A. Powiadomienie o odstępstwie od postanowień Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych	15–17	7
B. Poprawki do konstytucji dotyczące sądownictwa	18–22	8
C. Prawo o ustroju sądów i statusie sędziów	23–24	9
D. Ramy prawne dla osób wewnętrznie przesiedlonych	25–29	9
E. Wdrażanie Krajowego Planu Działań na rzecz Praw Człowieka III.	30	10
Prawa do życia, wolności, bezpieczeństwa i integralności fizycznej	31–62	10
A. Naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego podczas prowadzenia działań wojennych	31–37	10
B. Ofiary	38–41	12
C. Egzekucje doraźne, wymuszone zaginięcia, bezprawne i arbitralne zatrzymań, tortur i złego traktowania	42–53	13
D. Przemoc seksualna i ze względu na płeć	54–62	16
IV. Odpowiedzialność i wymiar sprawiedliwości	63–98	17
A. Bezkarność za rażące naruszenia i nadużycia praw człowieka	63–71	17
B. Prawo amnestii	72–73	19
C. Prawo do rzetelnego procesu i sprawiedliwego procesu	74–80	20
D. Arbitralne zatrzymanie w przypadkach konfliktu	81–84	21
E. Nagłośnione przypadki przemocy związane z zamieszkami i niepokojami publicznymi	85–90	22
F. Struktury równoległe na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne	91–98	23
V. Podstawowe wolności	99–120	24
A. Naruszenia swobody przemieszczania się	99–102	24
B. Naruszenia wolności pokojowych zgromadzeń	103–105	25
C. Naruszenia wolności zrzeszania się	106–110	26
D. Naruszenia wolności opinii i wypowiedzi	111–120	26
VI. Prawa ekonomiczne i społeczne	121–152	28
A. Prawa ekonomiczne i społeczne oraz wczesne ostrzeganie	121–128	28
B. Zabezpieczenie społeczne i ochrona osób wewnętrznie przesiedlonych	129–135	30
C. Mieszkalnictwo, ziemia i prawa własności	136–144	31
D. Prawo do najwyższego możliwego poziomu zdrowia fizycznego i psychicznego	145–152	33
VII. Prawa człowieka w Autonomicznej Republice Krymu	153–183	34
A. Prawa do życia, wolności, bezpieczeństwa i integralności fizycznej	153–156	34
B. Prawo do rzetelnego procesu i sprawiedliwego procesu	157–162	35
C. Naruszenia wolności pokojowych zgromadzeń	163–167	36
D. Naruszenia wolności opinii i wypowiedzi	168–171	37
E. Naruszenia swobody przemieszczania się	172–175	37
F. Prawa mniejszości i ludności tubylczej	176–179	38
G. Prawa osób zatrzymanych	180–183	38
VIII. Współpraca techniczna i budowanie potencjału w kierunku promocji i ochrony praw człowieka na Ukrainie	184–193	39
IX. Wnioski i zalecenia	194–210	40

Machine Translated by Google

UKRAINA

Machine Translated by Google

Machine Translated by Google

I. Streszczenie

1. Piętnaste sprawozdanie Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) na temat sytuacji praw człowieka na Ukrainie1, sporządzone na podstawie prac Misji Monitorującej Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych na Ukrainie (HRMMU), obejmuje okres od 16 maja do 15 sierpnia 2016 r. Sprawozdanie zawiera również aktualizację ostatnich wydarzeń dotyczących spraw, które miały miejsce w poprzednich okresach sprawozdawczych.

2. W okresie objętym sprawozdaniem Rząd Ukrainy kontynuował reformy instytucjonalne i przyjął poprawki do konstytucji dotyczące sądownictwa, stwarzając możliwość zerwania z przeszłością, ochrony i egzekwowania praw oraz zastąpienia arbitralnego stosowania władzy. Jednocześnie Rząd nadal uchylał się od niektórych zobowiązań wynikających z Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (MPPOiP), osłabiając ochronę praw człowieka tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna (zob. Rozdział II: Zmiany prawne i reformy instytucjonalne). Sytuacja w zakresie praw człowieka w niektórych rejonach obwodów donieckiego i ługańskiego we wschodniej Ukrainie pogorszyła się po obu stronach linii rozgraniczenia z powodu eskalacji działań wojennych i ciągłego lekceważenia ochrony ludności cywilnej przez siły rządowe i ugrupowania zbrojne. Konflikt na wschodzie nadal podważa wszelkie rzeczywiste postępy, które doprowadziłyby do systemowych zmian w zakresie promocji i ochrony praw człowieka na całej Ukrainie.

3. Na wschodzie bliskość sił rządowych i grup zbrojnych na linii styku – w niektórych miejscach od 300 do 500 metrów – przyczyniła się do wzrostu intensywności działań wojennych w okresie sprawozdawczym. Praktyka ukraińskich sił zbrojnych, samozwańczej „Donieckiej Republiki Ludowej”2 i samozwańczej „Ługańskiej Republiki Ludowej”3, polegająca na rozmieszczaniu bojowników i broni na zaludnionych obszarach mieszkalnych, zwiększyła ryzyko i szkody dla ludności cywilnej. Napływ amunicji, broni i bojowników z Federacji Rosyjskiej nadal zaostrza konflikt. OHCHR wyraża poważne obawy, że proliferacja broni i amunicji sprzyja łamaniu praw człowieka lub nadużyciom i łamaniu międzynarodowego prawa humanitarnego. OHCHR jest również zaniepokojone doniesieniami o członkach paramilitarnego DUK (Ochotniczego Korpusu Ukraińskiego „Prawego Sektora”) rozlokowanych blisko linii styku, zauważając, że grupa ta pozostaje poza łańcuchem dowodzenia Ministerstwa Obrony. Wydarzenia, które miały miejsce w okresie objętym sprawozdaniem, pokazały, że naruszenia zawieszenia broni pociągają za sobą oczywiste koszty ludzkie i podkreśliły pilną potrzebę całkowitego wycofania się stron walczących z linii frontu (patrz rozdział III dotyczący praw do życia, wolności, bezpieczeństwa i integralności fizycznej).

4. W okresie od 16 maja do 15 sierpnia 2016 r. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało 188 ofiar cywilnych w wyniku konfliktu w niektórych rejonach obwodów donieckiego i ługańskiego we wschodniej Ukrainie, co stanowi wzrost o 66% w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym. Ponad połowa wszystkich ofiar cywilnych odnotowanych w czerwcu i lipcu była spowodowana ostrzałem wzdłuż linii frontu, w tym rzekomo z użyciem broni wyraźnie zabronionej przez Porozumienia Mińskie. Liczba cywilów, którzy zginęli w wyniku wtórnych skutków przemocy, takich jak brak dostępu do żywności, wody, leków i opieki zdrowotnej, jest nieznana.

5. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało stopniową poprawę w dostępie do miejsc pozbawienia wolności. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka spotkało się w obecności przedstawicieli władz lokalnych z niektórymi więźniami przedkonfliktowymi przetrzymywanymi w kolonii karnej nr 124 w obwodzie donieckim pod kontrolą grup zbrojnych, a także z 31 mężczyznami pozbawionymi wolności w związku z działaniami wojennymi w kolonii nr 97 w Makiejewce w obwodzie donieckim. „Doniecka Republika Ludowa” i „Ługańska Republika Ludowa” nadal odmawiały zewnętrznym obserwatorom swobodnego dostępu do wszystkich miejsc pozbawienia wolności, co budzi obawy dotyczące przypadków tortur i innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (złego traktowania), w tym seksualnego i

[1] 14 marca 2014 r. delegacja HRMMU została wysłana w celu monitorowania i raportowania sytuacji praw człowieka na Ukrainie oraz przedstawienia rządowi i innym podmiotom zaleceń dotyczących rozwiązania problemów związanych z prawami człowieka. Więcej szczegółów można znaleźć w paragrafach 7–8 raportu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka z 19 września 2014 r. w sprawie sytuacji praw człowieka na Ukrainie (A/HRC/27/75).
[2] Zwana dalej „Doniecką Republiką Ludową”.
[3] Zwana dalej „Ługańską Republiką Ludową”.

Machine Translated by Google

przemoc ze względu na płeć, może być większa niż zgłaszano. Po zawieszeniu wizyty Podkomisji ds. Zapobiegania Torturom (SPT) w dniu 25 maja 2016 r. z powodu utrudniania i odmowy dostępu do niektórych miejsc zatrzymań podlegających Służbie Bezpieczeństwa Ukrainy, Rząd Ukrainy udzielił zapewnień, które pozwoliły SPT wznowić wizytę we wrześniu. OHCHR zauważa, że Służba Bezpieczeństwa Ukrainy (SBU) przeprowadziła szkolenia dla swojego personelu w zakresie zapobiegania torturom4 . Pomimo tego pozytywnego rozwoju, OHCHR nadal dokumentuje przypadki tortur i złego traktowania przez Rząd i grupy zbrojne, po raz kolejny podkreślając pilną potrzebę regularnego dostępu do miejsc pozbawienia wolności, zapewnienia opieki medycznej ofiarom i odpowiedzialności za udokumentowane naruszenia i nadużycia.

6. Ludność cywilna zamieszkująca obszary dotknięte konfliktem nadal była pozbawiona niezbędnej ochrony, dostępu do podstawowych usług i pomocy humanitarnej, co pogłębiały ograniczenia swobody przemieszczania się. Osoby mieszkające na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne podlegają arbitralnym rządom i licznym naruszeniom praw człowieka. Równoległe struktury stworzone przez grupy zbrojne naruszają niezbywalne prawa osób żyjących pod ich kontrolą. Nie istnieje mechanizm, który umożliwiłby ofiarom tych struktur zapewnienie ochrony lub zadośćuczynienia. Jest to rzadko artykułowane ze względu na brak przestrzeni dla podmiotów społeczeństwa obywatelskiego i dla ludzi do korzystania z ich prawa do wolności pokojowych zgromadzeń, zrzeszania się, opinii i wypowiedzi na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne (zob. rozdział V dotyczący podstawowych wolności).

7. Dziennikarze relacjonujący konflikt lub działający na terenach kontrolowanych przez grupy zbrojne stali się celem ataków internetowych przeprowadzanych za milczącą zgodą – a czasami deklarowanym poparciem – wysoko postawionych urzędników państwowych. Wolność słowa stała się kwestią polityczną, a wiceminister polityki informacyjnej złożył rezygnację 3 sierpnia 2016 r. z powodu niechęci władz rządowych do badania nadużyć wobec dziennikarzy.

Dziennikarze donoszą o nękaniu i zastraszaniu, prowadzącym do autocenzury, gdy są one odbierane jako krytyka niektórych polityk rządu i zachowania ukraińskich sił zbrojnych w konflikcie.

8. Wspólnie z Rządem Ukrainy, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) kontynuowało działania na rzecz pociągnięcia do odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za naruszenia i nadużycia praw człowieka. Zgodnie z prawem międzynarodowym Ukraina ma obowiązek zbadania, ścigania i ukarania sprawców takich naruszeń i nadużyć, niezależnie od ich przynależności. Działania te muszą być szybkie, niezależne, bezstronne, gruntowne i skuteczne. W niniejszym sprawozdaniu ponownie podkreślono, że naruszenia i nadużycia popełnione w trakcie konfliktu zbrojnego między ukraińskimi siłami bezpieczeństwa a szeregiem ugrupowań zbrojnych we wschodniej Ukrainie nie zostały w pełni pociągnięte do odpowiedzialności.
W przypadkach, w których ścigano osoby związane z konfliktem, pojawiły się poważne obawy dotyczące prawa do rzetelnego procesu i sprawiedliwego procesu5 . Na podstawie szczegółowego monitoringu procesów, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) stwierdza, że obowiązkowe tymczasowe aresztowanie wszystkich oskarżonych o przestępstwa związane z konfliktem, bez względu na indywidualne okoliczności, narusza zakaz arbitralnego zatrzymania (patrz rozdział IV dotyczący odpowiedzialności i wymiaru sprawiedliwości).

9. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zabiegało o zapewnienie ofiarom dostępu do prawa do zadośćuczynienia, obejmującego restytucję, rehabilitację i środki zadośćuczynienia. Zarzuty dotyczące wojskowego wykorzystywania nieruchomości mieszkalnych – tendencja, która nasiliła się w okresie sprawozdawczym we wsiach położonych przy linii frontu – uwidoczniły potrzebę zwrotu mienia i rekompensaty osobom przesiedlonym i dotkniętym takimi praktykami (patrz rozdział VI dotyczący praw ekonomicznych i socjalnych). Obecność sił rządowych i grup zbrojnych na obszarach mieszkalnych zwiększa ryzyko przemocy seksualnej i ze względu na płeć oraz militaryzacji obozów letnich po obu stronach linii frontu.

[4] Rzecznik Praw Człowieka Parlamentu Ukrainy, „Rzecznik Praw Obywatelskich wspólnie ze szwajcarskimi ekspertami prowadzi szkolenia w zakresie zapobiegania torturom w ramach działalności Służby Bezpieczeństwa Państwowego Ukrainy”, 28 lipca 2016 r. (http://www.ombudsman.gov.ua/en/all-news/pr/28716-mx-ombudsman-jointly-with-the-swiss-experts-provides-training-on-preventi/)

[5] Zobacz w szczególności Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Misja Monitorująca Praw Człowieka ONZ na Ukrainie, „Odpowiedzialność za zabójstwa na Ukrainie od stycznia 2014 r. do maja 2016 r.”, 14 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

10. Dążąc do ochrony praw ludności cywilnej dotkniętej konfliktem, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka aktywnie zabiegało o ułatwienie swobodnego przemieszczania się i rozwiązanie problemu ciągłego odmawiania świadczeń socjalnych osobom mieszkającym na obszarach dotkniętych konfliktem oraz osobom wewnętrznie przesiedlonym (IDP). Około 85% osób wewnętrznie przesiedlonych, z którymi przeprowadziła wywiad organizacja pozarządowa Right to Protection, zamieszkujących obszary kontrolowane przez rząd, wskazało, że zostali poważnie lub krytycznie dotknięci zawieszeniem wypłat świadczeń socjalnych[6] . Na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne dotyczyło to 97 procent osób wewnętrznie przesiedlonych. Równa ochrona wszystkich osób dotkniętych konfliktem ma kluczowe znaczenie dla pokojowej odbudowy ukraińskiego społeczeństwa.

11. Napięcia na Półwyspie Krymskim i wokół niego gwałtownie wzrosły po tym, jak rosyjska służba bezpieczeństwa (FSB) ogłosiła 10 sierpnia, że aresztowała grupę osób w pobliżu północnego krymskiego miasta Armiańsk, rzekomo wysłanych przez ukraiński wywiad w celu dokonania aktów terrorystycznych. Strona ukraińska oficjalnie zaprzeczyła temu, m.in. podczas konsultacji w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, do których wezwała Ukraina. Według FSB, w wyniku starć zbrojnych zginęło dwóch funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, a co najmniej trzech członków domniemanej grupy sabotażowej zostało aresztowanych. Wzmocniono bezpieczeństwo po obu stronach linii granicznej. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało dalsze pogarszanie się sytuacji w zakresie praw człowieka na Krymie w związku z dalszą integracją administracyjną z południowym okręgiem federalnym Federacji Rosyjskiej, co stanowi naruszenie rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr 68/262 w sprawie integralności terytorialnej Ukrainy.

12. Prawo do pokojowych zgromadzeń zostało w Autonomicznej Republice Krymu dodatkowo ograniczone przez faktyczne władze, a ludzie nadal byli przesłuchiwani i nękani przez funkcjonariuszy organów ścigania za wyrażanie poglądów uznawanych za ekstremistyczne. Wiceprzewodniczący Medżlisu Tatarów Krymskich został zobowiązany przez krymski „sąd" do poddania się „badaniu psychiatrycznemu". Poszukiwania osób zaginionych pozostają nierozstrzygające, a śledztwa nie przyniosły rezultatów. Brak odpowiedzialności i zadośćuczynienia dla ofiar sprzyja bezkarności.

13. Wnioski zawarte w niniejszym raporcie opierają się na danych pochodzących z pogłębionych wywiadów przeprowadzonych z 214 świadkami i ofiarami naruszeń i nadużyć praw człowieka w okresie objętym przeglądem. W 60 proc. udokumentowanych przypadków OHCHR podjęło indywidualne działania następcze w celu zapewnienia ochrony praw człowieka.

14. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) doradzało podmiotom odpowiedzialnym w rządzie i grupom zbrojnym w zakresie wyników swoich ustaleń, współpracuje z partnerami ze społeczeństwa obywatelskiego w zakresie sposobów orędowania za ich skutkami oraz podnosi świadomość i zapewnia wsparcie, między innymi, aby reagować i podejmować działania. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka współpracowało również z rządem w celu zapewnienia ofiarom prawa do sprawiedliwości, zadośćuczynienia, prawdy i gwarancji niepowtórzenia się takich zdarzeń[7] . Zapewniając współpracę techniczną rządowi i społeczeństwu obywatelskiemu we wdrażaniu reform legislacyjnych, politycznych i instytucjonalnych, OHCHR przyczyniło się do zwiększenia poszanowania praworządności i wzmocnienia ochrony praw człowieka.

II. Rozwój prawa i reformy instytucjonalne

A. Powiadomienie o odstępstwie od Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych

15. W dniu 6 lipca 2016 r. rząd Ukrainy powiadomił Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, że po dokonaniu przeglądu sytuacji bezpieczeństwa w niektórych obszarach obwodów donieckiego i ługańskiego utrzyma on odstępstwo od niektórych zobowiązań wynikających z Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (MPPOiP) „do odwołania"[8] .

6Raport monitorujący dotyczący wstrzymania wydawania zaświadczeń o przesiedleniu wewnętrznym, świadczeń socjalnych i wypłat emerytur dla przesiedleńców wewnętrznych w obwodach charkowskim, donieckim, ługańskim, zaporoskim i dnieprowskim, sporządzony przez organizację pozarządową Prawo do ochrony.

7 Zob. w szczególności rezolucję Zgromadzenia Ogólnego 60/147 w sprawie podstawowych zasad i wytycznych dotyczących prawa do zadośćuczynienia i odszkodowania dla ofiar poważnych naruszeń międzynarodowego prawa praw człowieka i poważnych naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego; rezolucję Rady Praw Człowieka 18/7 w sprawie powołania Specjalnego Sprawozdawcy ds. promowania prawdy, sprawiedliwości, zadośćuczynienia i gwarancji niepowtórzenia; E/CN.4/2005/102/Add.1 (2005)

8 W czerwcu 2015 r. rząd Ukrainy złożył Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych pismo, w którym poinformował go o odstąpieniu od następujących praw wynikających z Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych: skutecznego środka odwoławczego (ust. 3, art. 2); wolności od arbitralnego aresztowania i zatrzymania oraz powiązanych praw proceduralnych (art. 9); swobody przemieszczania się i

Machine Translated by Google

W powiadomieniu wskazano, że od 14 czerwca 2016 r. zakres terytorialny stosowania odstępstwa nie uległ zmianie i obejmuje miejscowości w obwodach donieckim i ługańskim, znajdujące się pod całkowitą lub częściową kontrolą rządu, w tym duże miasta.

16. Z zadowoleniem przyjmując ten przegląd odstępstwa, OHCHR dostrzega wagę regularnego przeglądu, z jasno określonym, niezależnym mechanizmem zapewniającym okresowość i obiektywność. Ponadto OHCHR pozostaje zaniepokojony zgodnością odstępstwa ze standardami określonymi w artykule 4 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Artykuł 4 wymaga oficjalnego ogłoszenia stanu wyjątkowego zagrażającego życiu narodu oraz proporcjonalności i niedyskryminacji środków odstępstwa. Stanowi on również, że ich czas trwania, zasięg geograficzny i przedmiotowy muszą być ograniczone do zakresu ściśle wymaganego przez okoliczności danej sytuacji. Odstępstwo nie może być sprzeczne z innymi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego, w tym z obowiązującymi przepisami międzynarodowego prawa humanitarnego.

17. W świetle tych zasad niektóre środki derogacyjne, w szczególności przedłużenie okresu zatrzymania osób podejrzanych o udział w „działalności terrorystycznej" z 72 godzin do 30 dni bez orzeczenia sądu9, wydają się nadmierne nawet w sytuacji kryzysowej. Inne środki derogacyjne przyznają prokuratorom w rejonach konfliktu dodatkowe uprawnienia, zazwyczaj przypisane sędziom śledczym, takie jak prawo do decydowania w kwestiach związanych z pozbawieniem wolności, dostępem do mienia, przeszukaniami i podsłuchem. Derogacja ta pozwala również administracji wojskowej i cywilnej, ustanowionej jako tymczasowe organy państwowe na kontrolowanych przez rząd obszarach obwodów donieckiego i ługańskiego, na nakładanie ograniczeń w swobodzie przemieszczania się (np. godziny policyjne), przeprowadzanie przeszukań, kontroli i innych środków rzekomo mających na celu ochronę bezpieczeństwa publicznego. OHCHR zauważa, że nie wszystkie środki przewidziane w derogacji są stosowane w praktyce.[10]

B. Poprawki do konstytucji dotyczące sądownictwa

18. 2 czerwca Parlament przyjął poprawki do Konstytucji Ukrainy dotyczące sądownictwa11. Poprawki te stwarzają możliwość wzmocnienia niezależności sądownictwa i zbudowania systemu rządów opartego na praworządności, co jest niezbędne do przywrócenia zaufania społecznego, promowania rozliczalności i osiągania sprawiedliwości.

19. Poprawki przyznają Wysokiej Radzie Sprawiedliwości centralną rolę i nowe uprawnienia oraz gwarantują jej niezależność. Przewidują one, że większość członków Rady będą stanowić sędziowie, którzy będą uprawnieni do podejmowania decyzji w sprawie wyboru, zwolnienia, przeniesienia, sankcji, awansu i immunitetu sędziów. Parlament i Prezydent nie będą już odgrywać decydującej roli w tych procesach, co ograniczy potencjalną ingerencję władzy ustawodawczej i wykonawczej w wymiar sprawiedliwości. Sędziowie otrzymują dożywotnią kadencję, znosząc okresy próbne, które czyniły sędziów podatnymi na naciski. Sędzia nie może już zostać zwolniony za niejasne przestępstwo „złamania przysięgi"12. Poprawki znoszą również szerokie uprawnienia nadzorcze prokuratury i ustanawiają przedłużoną, nieodnawialną kadencję Prokuratora Generalnego.

20. Prawo do powoływania i znoszenia sądów, dawniej należące do prerogatyw prezydenta, zostało przeniesione na parlament, który uzyskał również uprawnienie do występowania do Trybunału Konstytucyjnego o opinię w sprawie konstytucyjności traktatów międzynarodowych. Po wyczerpaniu krajowych środków odwoławczych, jednostka może również kwestionować konstytucyjność przepisów stosowanych w sądzie. Inne pozytywne aspekty to prawo do rozprawy w rozsądnym terminie oraz obowiązek sądów nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń.

21. Chociaż zmiany te stanowią ogólnie solidną podstawę reformy sądownictwa i wymiaru sprawiedliwości, OHCHR obawia się, że niektóre przepisy ustawy mogą być

wolność wyboru miejsca zamieszkania (artykuł 12); sprawiedliwy proces (artykuł 14); prywatność życia osobistego (artykuł 17). Zob. raport HRMMU z 16 maja – 15 sierpnia 2015 r., paragrafy 159–161.

[9] Jednym ze środków derogacyjnych, o których mowa w powiadomieniu i wprowadzonych do ustawodawstwa krajowego poprzez nowelizacji ustawy „O zwalczaniu terroryzmu".

[10] Spotkanie HRMMU z szefem donieckiej policji obwodowej, 2 sierpnia 2016 r. Ustawa

[11] Ukrainy „O poprawkach do Konstytucji Ukrainy (dot. wymiaru sprawiedliwości)" nr 1401-VII z dnia 2 sierpnia 2016 r. czerwca 2016 r., która wejdzie w życie 30 września.

[12] Wprowadzono nową formułę: „Popełnienie poważnych przewinień dyscyplinarnych, poważne lub systematyczne zaniedbanie obowiązków, które są niezgodne ze statusem sędziego lub wykazały jego nieprzydatność do zajmowanego stanowiska."

Machine Translated by Google

restrykcyjne. W szczególności parlament zachowuje kompetencję do wyrażenia wotum nieufności Prokuratorowi Generalnemu, co może mieć wpływ na niezależność prokuratury. Sędziowie Trybunału Konstytucyjnego będą podlegać niższemu poziomowi kontroli antykorupcyjnej niż sędziowie sądów powszechnych.

22. Ponadto niektóre przepisy będą wdrażane stopniowo po wejściu w życie nowelizacji. Prezydent zachowa zatem prawo decydowania o przenoszeniu sędziów przez dwa lata. Ukraina będzie mogła ratyfikować Statut Rzymski Międzynarodowego Trybunału Karnego po trzech latach. Do czasu reformy służby penitencjarnej nadzór prokuratorski nad wykonywaniem wyroków i środków pozbawienia wolności pozostanie utrzymany.

C. Prawo o ustroju sądów i statusie sędziów

23. Również 2 czerwca uchwalono ustawę „O ustroju sądownictwa i statusie sędziów”13, która ma ułatwić wdrożenie zmian i uregulować strukturę sądownictwa. Ramy proceduralne reformy sądownictwa nie zostały jeszcze przyjęte.

Ponadto przewiduje się, że Najwyższa Rada Sprawiedliwości zostanie utworzona za dwa lata, co opóźni proces reform.

24. Ustawa wprowadza trójinstancyjny system sądownictwa i pozostawia Sądowi Najwyższemu najwyższy organ sądowniczy z uprawnieniami do uchylania i unieważniania orzeczeń sądów niższej instancji. Przewiduje również udział społeczeństwa obywatelskiego w procesie selekcji i oceny poprzez nowy organ konsultacyjny – Radę ds. Integralności Publicznej. Ustawa zezwala każdemu na wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziemu przed Wysoką Radą Sądownictwa i nakłada na sędziów środki antykorupcyjne.

D. Ramy prawne dla osób wewnętrznie przesiedlonych

25. Odnotowując poprawę ram prawnych dla osób wewnętrznie przesiedlonych, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka wyraża obawę, że zmiany w rezolucji nr 637 w sprawie uprawnień socjalnych dla osób wewnętrznie przesiedlonych mogą stworzyć nieuzasadnione przeszkody w dostępie do takich świadczeń ze względu na miejsce pochodzenia, ograniczyć ich wybór miejsca zamieszkania, swobodę przemieszczania się i poddać ich nadmiernej kontroli.

26. 8 czerwca rząd Ukrainy zmienił rezolucję nr 50914 w sprawie rejestracji osób wewnętrznie przesiedlonych oraz rezolucję nr 63715 w sprawie świadczeń socjalnych dla osób wewnętrznie przesiedlonych, aby zapewnić ich zgodność ze zmianami w ustawie o osobach wewnętrznie przesiedlonych z grudnia 2015 r.16 – których wdrożenie opóźniło się o pięć miesięcy. Rząd przyjął również dwa rozporządzenia dotyczące przyznawania i kontrolowania świadczeń socjalnych i emerytur dla osób wewnętrznie przesiedlonych17. Poprawki do rezolucji nr 50918 są generalnie pozytywne, ponieważ zmniejszają obciążenia administracyjne i zwiększają ochronę osób wewnętrznie przesiedlonych.

27. Jednakże poprawki do rezolucji nr 63719 dotyczące uprawnień socjalnych dla osób wewnętrznie przesiedlonych nie odzwierciedlają przepisów ustawy o osobach wewnętrznie przesiedlonych, przepisów wykonawczych ani odpowiednich norm międzynarodowych. Poprawki zachowują powiązanie między wypłatą emerytur a różnymi uprawnieniami socjalnymi w momencie rejestracji osób wewnętrznie przesiedlonych. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) uważa za konieczne oddzielenie sytuacji osób wewnętrznie przesiedlonych od uprawnień socjalnych, tak aby utrata statusu osoby wewnętrznie przesiedlonej nie prowadziła do odmowy przyznania uprawnień socjalnych.

28. Ponadto zmiany przewidują kontrole „warunków bytowych” w miejscu zamieszkania osób wewnętrznie przesiedlonych co sześć miesięcy oraz doraźnie . W przypadku nieobecności osoby wewnętrznie przesiedlonej w miejscu zamieszkania

[13] Ustawa Ukrainy „O systemie sądownictwa i statusie sędziów” nr 1402-VIII z dnia 2 czerwca 2016 r.
[14] Uchwała Rady Ministrów „W sprawie zmiany uchwały z dnia 1 października 2014 r. nr 509”, nr 352 z dnia 8 czerwca 2016 r.

[15] Uchwała Rady Ministrów „Niektóre zagadnienia dotyczące wypłaty świadczeń socjalnych osobom wewnętrznie przesiedlonym” nr 365 z dnia 8 czerwca 2016 r.
[16] Ustawa Ukrainy „O zmianie niektórych aktów prawnych dotyczących wzmocnienia gwarancji praw człowieka dla osób wewnętrznie przesiedlonych”, nr 921-VIII z dnia 24 grudnia 2015 r. Zob. 13. sprawozdanie HRMMU obejmujące okres od 16 listopada 2015 r. do 15 lutego 2016 r., ust. 175.
[17] Rozporządzenie „W sprawie przyznawania (przywracania) świadczeń socjalnych osobom wewnętrznie przesiedlonym” oraz Rozporządzenie „W sprawie wykonywania kontroli nad wypłatą świadczeń socjalnych osobom wewnętrznie przesiedlonym w miejscu ich faktycznego zamieszkania” zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów „Wybrane zagadnienia dotyczące wypłaty świadczeń socjalnych osobom wewnętrznie przesiedlonym” Nr 365 z dnia 8 czerwca 2016 r.
[18] Uchwała Rady Ministrów „W sprawie rejestracji osób wewnętrznie przesiedlonych” nr 509 z dnia 1 października 2014 r.
[19] Uchwała Rady Ministrów „W sprawie wypłaty świadczeń socjalnych osobom wewnętrznie przesiedlonym” nr 637 z dnia 5 listopada 2014 r.

Machine Translated by Google

w momencie kontroli będzie podlegał weryfikacji miejsca zamieszkania i dalszym kontrolom administracyjnym, ryzykując utratą wszystkich uprawnień socjalnych.

29. Niniejsze przepisy dotyczące weryfikacji nakładają istotne ograniczenia na prawo osób wewnętrznie przesiedlonych do swobodnego przemieszczania się, gwarantowane przez artykuł 12 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (ICCPR) oraz zasadę 14 Wytycznych w sprawie przesiedleń wewnętrznych. Można je również uznać za dyskryminujące, ponieważ podobne kontrole nie są przewidziane w odniesieniu do żadnej innej kategorii mieszkańców Ukrainy pobierających świadczenia socjalne. Przepisy te mogą dodatkowo naruszać prawo do prywatności i życia rodzinnego, zgodnie z artykułem 17 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (ICCPR). Należy również zauważyć, że zmienione rezolucje nie były publicznie omawiane przed ich zatwierdzeniem.

E. Wdrażanie Krajowego Planu Działań na rzecz Praw Człowieka

30. W czerwcu 2016 r., w ramach wdrażania Krajowego Planu Działań na rzecz Praw Człowieka (NHRAP), przyjętego 23 listopada 2015 r., Ministerstwo Sprawiedliwości przeprowadziło serię konsultacji z udziałem społeczeństwa obywatelskiego i organizacji międzynarodowych, w tym Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR). Wyniki tych konsultacji znalazły odzwierciedlenie w projekcie zmian do Planu Działań, przygotowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości w lipcu, który musi zostać zatwierdzony przez rząd.
Obejmują one utworzenie nowego Ministerstwa ds. Terytoriów Tymczasowo Okupowanych i Osób Wewnętrznie Przesiedlonych jako organu wykonawczego, doprecyzowanie niektórych obowiązków i sformułowań oraz odroczenie niektórych działań.

III. Prawa do życia, wolności, bezpieczeństwa i integralności fizycznej

> „Nie wiemy, kto strzela. Ogień dochodzi z obu stron. Słychać tylko „tiokh-tiokh-tiokh” – to karabin automatyczny, a potem „gukh-gukh-gukh” – to granatniki.”
>
> - Mieszkaniec Żowanki

A. Domniemane naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego w prowadzenie działań wojennych

31. Działania militarne zarówno sił rządowych, jak i grup zbrojnych w ostatnich miesiącach doprowadziły do eskalacji działań wojennych w czerwcu i lipcu, zagrażając ludności cywilnej. Według cywilów mieszkających po obu stronach linii frontu, ukraińskie siły zbrojne i grupy zbrojne prowadziły działania wojenne z terenów zamieszkałych, a ludność cywilna odczuwała skutki ostrzału odwetowego20. Jest to powszechna praktyka. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) udokumentowało taką dynamikę w kontrolowanych przez rząd miastach: Awdijiwka, Mariinka, Krasnohoriwka i Czermałyk, a także na terytorium kontrolowanym przez „Doniecką Republikę Ludową” w rejonach: pietrowskim, kujbyszewskim i kijowskim w okręgach: donieckim, makijewskim, dokuczajewskim, gorzowskim, komiinternowym, zajcewskim, Spartak, Sachanka i Jasunuwata.

32. Kobieta mieszkająca w Stanicy Ługańskiej pokazała domy Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) użytkowane przez ukraińskie siły zbrojne i opisała, jak żołnierze wjeżdżali bojowymi wozami piechoty na środek drogi i strzelali w kierunku pozycji wojskowych „Ługańskiej Republiki Ludowej”. Ogień odwetowy uderzał w pobliskie domy mieszkalne.21 Inni mieszkańcy Stanicy Ługańskiej skarżyli się na wykorzystywanie ich jako „żywych tarcz”22. Chociaż Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka nie jest w stanie potwierdzić, czy taki był zamiar stron konfliktu, ryzyko związane z takimi praktykami dla ludności cywilnej budzi najwyższe obawy.

[20] Artykuł 13(1) Protokołu Dodatkowego II do Konwencji Genewskich stanowi, że „ludność cywilna i osoby cywilne korzystają z ogólnej ochrony przed niebezpieczeństwami wynikającymi z operacji wojskowych”. Obejmuje to obowiązek każdej ze stron konfliktu, aby w miarę możliwości unikała rozmieszczania celów wojskowych na obszarach gęsto zaludnionych lub w ich pobliżu. Rozmieszczanie celów wojskowych na obszarach cywilnych jest sprzeczne z jej zobowiązaniami.
Henckaerts, Doswald-Beck, Zwyczajowe prawo międzynarodowe humanitarne, tom I, zasada 23.
[21] Wywiad HRMMU, 28 czerwca 2016 r.
[22] Wywiad HRMMU, 28 czerwca 2016 r.

Machine Translated by Google

33. W Bachmutce w obwodzie donieckim pozostali mieszkańcy poinformowali Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), że ukraińscy żołnierze mieszkają w pustych domach23. Biuro zauważyło żołnierzy w jednym domu, a także sześć transporterów opancerzonych w pobliżu, niektóre z nich uzbrojone w działa artyleryjskie. W Żowance jeden z mieszkańców zeznał, że ukraińskie siły zbrojne strzelały w nocy z jego ogrodu, po czym bojownicy „Donieckiej Republiki Ludowej" ostrzelali jego okolicę24. We wsi Łopaskine w obwodzie ługańskim przedstawiciel Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka rozmawiał z mieszkańcami, którzy skarżyli się, że odkąd żołnierze zajęli domy mieszkalne, wymiana ognia nasiliła się, a napięcia między nimi a wojskiem „dramatycznie" wzrosły.25 We wsi Kryakiwka w rejonie nowoajdarskim w obwodzie ługańskim członkowie powiązanych z rządem batalionów „Ajdar" i „Dniepr-1" oraz żołnierze armii ukraińskiej korzystają z domów mieszkalnych od stycznia 2015 r., kiedy to członkowie batalionu „Ajdar" zagrozili cywilom, zmuszając ich do oddania kluczy do domów Jeden żołnierz stacjonujący w prywatnym domu w Łopaskinie powiedział OHCHR, że jego oddział otrzymał rozkaz zajęcia pozycji we wsi od dowódcy z Trochizbienki27 .

34. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało znaczny wzrost uszkodzeń krytycznej infrastruktury cywilnej, często z konsekwencjami dla linii energetycznych. Mieszkańcy Żowanki pokazali OHCHR gazociąg uszkodzony podczas działań wojennych i zauważyli okresowe przerwy w dostawie wody28. Co więcej, w niedawnych działaniach wojennych podobno uszkodzona została linia wysokiego napięcia, co pozbawiło Żowankę, Bachmutkę i inne wioski prądu.

35. Szczególnie niepokojący jest również fakt, że siły ukraińskie i grupy zbrojne nadal lekceważą ochronę szkół, gwarantowaną przez międzynarodowe prawo humanitarne, jako obiektów cywilnych wykorzystywanych do celów edukacyjnych29. W nocy z 9 na 10 lipca 2016 r. szkoła w Sachance, szkoła nr 84 w Mykytówce w Gorłówce oraz szkoła nr 7 w Gorłówce zostały uszkodzone w wyniku ostrzału. W tym czasie około 20 mieszkańców ukrywało się w piwnicy szkoły nr 84 w Mykytówce. Podczas wizyty w szkołach pod koniec lipca 2016 r., Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka (OHCHR) nie zaobserwowało żadnej broni ani bojowników wewnątrz budynków ani w ich pobliżu.

36. Szpitale wykorzystywane do celów medycznych były również często atakowane ogniem artyleryjskim, co narusza ich status chroniony na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego30. 24 czerwca 2016 r. oddział dziecięcy polikliniki przy ulicy Biuriuzowej w Doniecku został ostrzelany, wybijając okna, uszkadzając drzwi i system ogrzewania. 23 lipca 2016 r. Szpital nr 21 w dzielnicy kujbyszewskiej w Doniecku był ostrzeliwany przez dwie godziny, podczas gdy szpital udzielał pomocy medycznej 60 pacjentom. Dwie sale chorych i oddział chirurgiczny zostały poważnie uszkodzone ogniem z moździerzy i karabinów maszynowych, co poważnie ograniczyło przepustowość szpitala31 .

37. W niektórych przypadkach siły rządowe i grupy zbrojne wykorzystywały placówki edukacyjne i medyczne do celów wojskowych. Na przykład w Zajcewie grupy zbrojne „Donieckiej Republiki Ludowej" podobno stacjonują w lokalnej szkole i szpitalu, w bezpośrednim sąsiedztwie linii frontu. W rezultacie mieszkańcy muszą podróżować do pobliskich miejscowości, aby uzyskać dostęp do opieki medycznej. Bliskość linii frontu, z przeciwstawnymi pozycjami wojskowymi oddalonymi o niecałą ulicę, podkreśla pilną potrzebę całkowitego wycofania sił zbrojnych z terenów cywilnych i powstrzymania się od wykorzystywania placówek edukacyjnych i medycznych do celów wojskowych.

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka potwierdziło, że w lipcu 2016 r. szkoła w Pawłopilu nadal była wykorzystywana przez ukraińskie siły zbrojne.

[23] Wywiad HRMMU, 7 lipca 2016 r.
[24] Wywiad HMRMU, 7 lipca 2016 r.
[25] Wizyta terenowa HRMMU, 28 lipca 2016 r.
[26] Wywiad HRMMU, 25 maja 2016 r.
[27] Wywiad HRMMU, 27 czerwca 2016 r.
[28] Wywiad HRMMU, 7 lipca 2016 r.
[29] Artykuł 13(1), Protokół dodatkowy II do czterech Konwencji Genewskich; Henckaerts, Doswald-Beck, Zwyczajowy międzynarodowe prawo humanitarne, tom I, zasada 23.
[30] Artykuł 11, Protokół dodatkowy II do czterech Konwencji Genewskich; Henckaerts, Doswald-Beck, Zwyczajowy międzynarodowe prawo humanitarne, tom I, zasada 22.
[31] Światowa Organizacja Zdrowia, Raport sytuacyjny, 1 sierpnia 2016 r.

Machine Translated by Google

B. Ofiary

38. W sumie, od połowy kwietnia 2014 r. do 15 sierpnia 2016 r., Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało 31 814 ofiar śmiertelnych w rejonie konfliktu w obwodach donieckim i ługańskim we wschodniej Ukrainie, wśród ukraińskich sił zbrojnych, cywilów i członków ugrupowań zbrojnych. W tym 9578 osób zginęło, a 22 236 zostało rannych.32 Liczba cywilów, którzy zginęli w wyniku wtórnych skutków przemocy, takich jak brak dostępu do żywności, wody lub leków, jest nieznana.

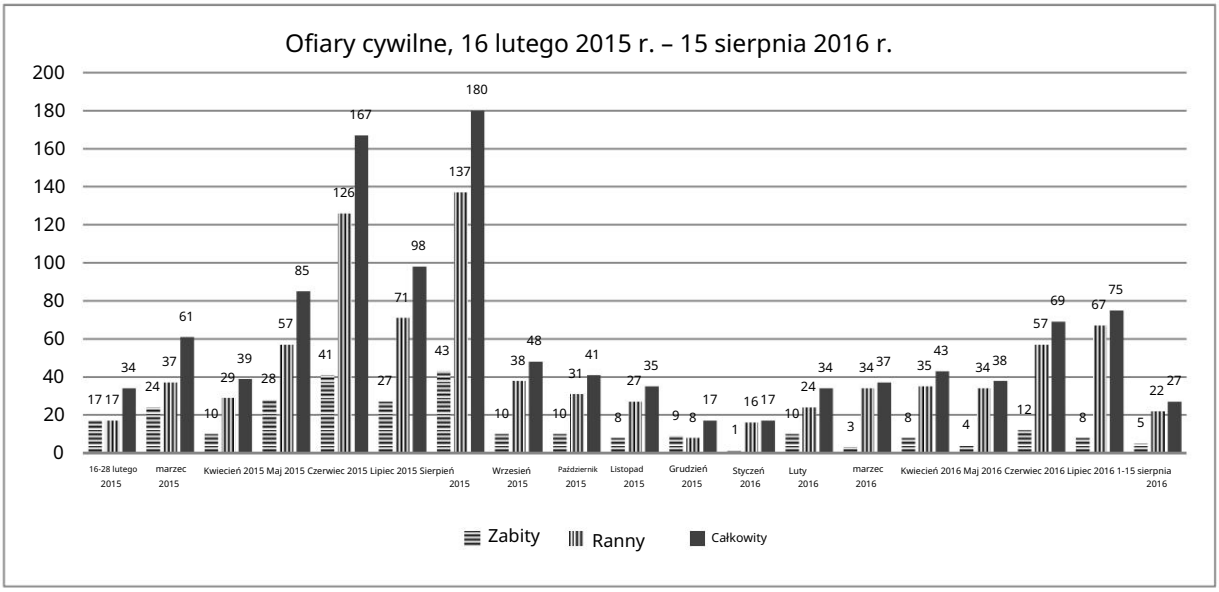
39. W okresie sprawozdawczym wzrost liczby naruszeń zawieszenia broni po obu stronach linii rozgraniczenia doprowadził do 66-procentowego wzrostu liczby ofiar cywilnych w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym. Między 16 maja a 15 sierpnia 2016 r. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało 188 ofiar cywilnych w wyniku konfliktu: 28 zabitych (trzy kobiety i jedna dziewczynka, 20 mężczyzn i czterech chłopców) oraz 160 rannych (47 kobiet i cztery dziewczynki, 97 mężczyzn i dziesięciu chłopców oraz dwoje dzieci o nieznanej płci), natomiast między 16 lutego a 15 maja 2016 r. odnotowano 113 ofiar (14 zabitych i 99 rannych).

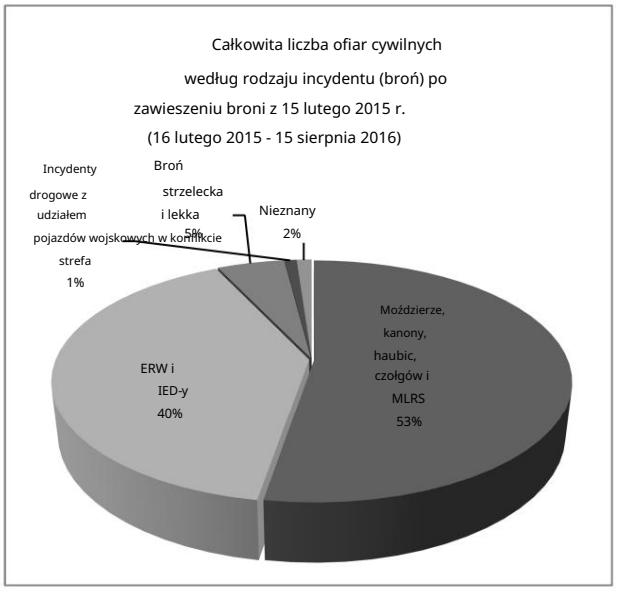
40. Szczególny niepokój budzi wzrost liczby ofiar cywilnych spowodowanych ostrzałem z różnych systemów artyleryjskich. Między 16 maja a 15 sierpnia 2016 r. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało 109 ofiar cywilnych ostrzału (11 zabitych i 98 rannych). Jest to o 60% więcej niż liczba ofiar ostrzału w ciągu poprzednich 8,5 miesiąca, od zawieszenia broni z 1 września 2015 r. do 15 maja 2016 r., kiedy odnotowano 67 ofiar ostrzału (12 zabitych i 55 rannych). Spośród ofiar ostrzału: dwie kobiety i dziewięciu mężczyzn. Ponadto, dwóch chłopców zginęło w wyniku porażenia prądem po tym, jak linia energetyczna została zniszczona przez ostrzał. Spośród rannych w ostrzale: 37 kobiet i trzy dziewczynki, 54 mężczyzn i czterech chłopców.

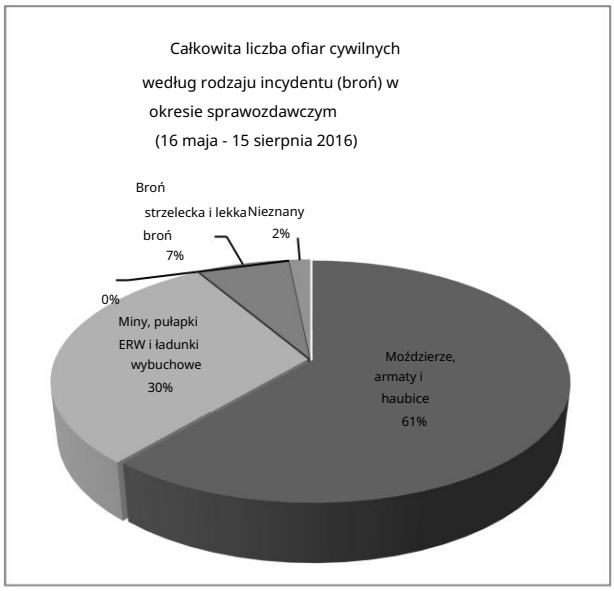
41. Miny, wybuchowe pozostałości wojenne (ERW), pułapki i improwizowane ładunki wybuchowe (IED) spowodowały śmierć 13 osób (kobiety i dziewczynki, dziewięciu mężczyzn i dwóch chłopców) oraz obrażenia 41 osób (pięciu kobiet i dziewczynki, 29 mężczyzn i czterech chłopców oraz dwójki dzieci o nieznanej płci). Ponadto, siedmiu cywilów (kobieta i sześciu mężczyzn) zostało rannych w wyniku ostrzału z użyciem niezidentyfikowanych ładunków wybuchowych (pochodzących z ERW lub porzuconych ładunków wybuchowych). W wyniku wymiany ognia z broni strzeleckiej i lekkiej oraz strzałów snajperskich zginęło 13 osób: dwóch cywilów (obaj mężczyźni) zginęło, a 11 (cztery kobiety, pięciu mężczyzn i dwóch chłopców) zostało rannych. Trzech mężczyzn zostało rannych w wyniku ostrzału z bliżej nieokreślonej broni palnej.

[32] Jest to ostrożny szacunek OHCHR oparty na dostępnych danych. Te całkowite liczby obejmują: ofiary śmiertelne wśród sił ukraińskich, zgodnie z raportem władz ukraińskich; 298 osób z lotu MH-17; ofiary śmiertelne wśród ludności cywilnej na terytoriach kontrolowanych przez rząd Ukrainy, zgodnie z raportem władz lokalnych i regionalnych wydziałów spraw wewnętrznych obwodów donieckiego i ługańskiego; oraz ofiary śmiertelne wśród ludności cywilnej i członków grup zbrojnych na terytoriach kontrolowanych przez „Doniecką Republikę Ludową” i „Ługańską Republikę Ludową”, zgodnie z raportem grup zbrojnych, tzw. „władz lokalnych” i lokalnych placówek medycznych. Dane te są niekompletne z powodu luk w pokryciu niektórych obszarów geograficznych i okresów oraz z powodu ogólnego zaniżenia raportów, zwłaszcza w przypadku ofiar wojskowych. Wzrost liczby ofiar śmiertelnych między różnymi datami raportowania niekoniecznie oznacza, że te ofiary miały miejsce między tymi datami: mogły mieć miejsce wcześniej, ale zostały odnotowane do określonej daty raportowania.

Machine Translated by Google

C. Egzekucje doraźne, zaginięcia, pozbawienie wolności i tortury i złe traktowanie

> „Budzę się, kładę się spać, chodzę, nieustannie niosąc w głowie tę niepewność. W dniu, w którym go zatrzymano, czas się zatrzymał".
>
> - Matka ukraińskiego żołnierza zatrzymanego przez grupy zbrojne

42. 14 lipca Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) opublikowało raport dotyczący odpowiedzialności za zabójstwa na Ukrainie w okresie od stycznia 2014 r. do maja 2016 r.33, w którym udokumentowano ponad 60 przypadków i 115 ofiar arbitralnego pozbawienia życia, egzekucji doraźnych i pozasądowych oraz zgonów w aresztach. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka nadal dokumentowało przypadki egzekucji doraźnych, które miały miejsce przed majem 2016 r. i za które nie poniesiono odpowiedzialności.

Ukraińskie siły zbrojne i organy ścigania

43. W kwietniu 2016 roku SBU zatrzymała w Odessie małżeństwo podejrzane o pomoc grupom zbrojnym. Przetrzymywano ich w budynku odeskiej SBU.

[33] Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Monitorowanie Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych Misja na Ukrainie, „Odpowiedzialność za zabójstwa na Ukrainie od stycznia 2014 r. do maja 2016 r.", 14 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

gdzie według doniesień zostali poddani nocnej deprywacji snu, przesłuchani bez obecności prawnika, odrzuceni w ramach odmowy dostępu do pomocy prawnej i zagrożeni. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) jest zaniepokojone faktem, że SBU zarejestrowała ich zatrzymanie 20 godzin po aresztowaniu. W tym czasie byli przetrzymywani w odosobnieniu34. Obecnie przebywają w areszcie tymczasowym.
SBU potwierdziła OHCHR, że obie osoby zostały zatrzymane i oskarżone o przestępstwa związane z terroryzmem na podstawie artykułu 258-3 Kodeksu karnego Ukrainy.

44. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) nadal otrzymywało informacje o przypadkach tajnego przetrzymywania przez SBU w Charkowie, Kramatorsku, Mariupolu i Zaporożu35. Rodziny ofiar często zwracają się do OHCHR z obawą i desperacją o informacje o swoich bliskich. Tajemnica, niepewność spowodowana brakiem kontaktu ze światem zewnętrznym oraz brak wiedzy krewnych o miejscu pobytu i losie ofiar przyczyniają się do cierpienia rodzin36.

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) występuje do władz w indywidualnych sprawach, domagając się natychmiastowego uwolnienia wszystkich osób przetrzymywanych w tajnych aresztach.

45. W okresie sprawozdawczym około 70% przypadków udokumentowanych przez Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zawierało zarzuty tortur, złego traktowania i przetrzymywania w odosobnieniu przed przekazaniem do systemu wymiaru sprawiedliwości. Większość zarzutów dotyczy funkcjonariuszy SBU37. Policja38 i członkowie paramilitarnego „Prawego Sektora” DUK39 . Ustalenia OHCHR wskazują, że władze ukraińskie zezwalały na pozbawianie wolności osób w ukryciu przez dłuższy czas. OHCHR potwierdziło uwolnienie 25 lipca i 2 sierpnia trzynastu osób z charkowskiej Służby Bezpieczeństwa Narodowego (SBU), które padły ofiarą wymuszonych zaginięć trwających do dwóch lat40 .

46. W kwietniu 2016 r. SBU rzekomo zatrzymała obywatela Federacji Rosyjskiej, który został skazany i zwolniony przez sąd w Berdiańsku 15 kwietnia. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) otrzymało informację, że mężczyzna jest od tego czasu przetrzymywany w odosobnieniu w piwnicy SBU w Mariupolu41. SBU zaprzeczyła tym zarzutom.

47. W symbolicznym przypadku, uzbrojeni mężczyźni w kamuflażu bez żadnych oznaczeń zatrzymali mężczyznę w jego domu na kontrolowanych przez rząd obszarach obwodu donieckiego w październiku 2015 roku. Założono mu kajdanki, zawiązano oczy i zabrano na krytą strzelnicę w piwnicy budynku SBU w Mariupolu. Tam został pobity, uduszony plastikową torbą, zanurzony w zimnej wodzie, a mężczyzna, który skoczył na jego tors, połamał mu żebra. Zmuszono go do podpisania zeznań, odczytano je przed kamerą, a następnie postawiono mu zarzuty na podstawie artykułu 258-3 Kodeksu karnego Ukrainy. Nadal przebywający w areszcie, obawia się represji i nie chce złożyć skargi na złe traktowanie władzom42. Cztery dodatkowe zweryfikowane przypadki z 2015 roku potwierdzają wykorzystywanie krytej strzelnicy w piwnicy SBU w Mariupolu do przetrzymywania w odosobnieniu i tortur43 .

48. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) otrzymało nowe informacje o tym, że zatrzymani byli poddawani torturom i maltretowaniu w celu wydobycia zeznań w zaporoskim oddziale SBU w latach 2014 i 2015. Jeden mężczyzna został pobity po całym ciele, złamano mu dwie kości i uduszono maską gazową. Inny mężczyzna opisał, że został dotkliwie pobity w piwnicy budynku SBU, w wyniku czego złamano mu żebra44. SBU potwierdza zatrzymanie jednego z mężczyzn i twierdzi, że jego obrażenia powstały podczas prób zapewnienia bezpieczeństwa i kontroli nad zatrzymanym przez funkcjonariuszy. Zeznania ofiar jasno wskazują, że

[34] Wywiad HRMMU, 5 lipca 2016 r.
[35] Wywiady HRMMU, 27 maja 2016 r., 31 maja 2016 r., 13 czerwca 2016 r., 23 czerwca 2016 r., 29 czerwca 2016 r., 11 lipca 2016 r., 12 lipca 2016 r., 5 sierpnia 2016 r., 11 sierpnia 2016 r.
[36] Sprawozdanie Grupy roboczej ds. arbitralnych zatrzymań, 19 stycznia 2011 r., A/HRC/16/47, ust. 54.
[37] Wywiady HRMMU, 29 czerwca 2016 r., 31 maja 2016 r., 23 czerwca 2016 r., 21 lipca 2016 r., 16 sierpnia 2016 r., 13 czerwca 2016 r., 14 lipca 2016 r., 20 maja 2016 r., 17 maja 2016 r., 14 czerwca 2016 r., 6 lipca 2016 r., 5 lipca 2016 r.
[38] Wywiady HRMMU, 23 maja 2016 r., 31 maja 2016 r., 9 czerwca 2016 r., 2 lipca 2016 r., 4 lipca 2016 r.
[39] Wywiad HRMMU, 31 maja 2016 r., 15 lipca 2016 r., 15 sierpnia 2016 r.
[40] Wywiady HRMMU, 31 lipca 2016 r., 4 sierpnia 2016 r.
[41] Wywiad HRMMU, 18 czerwca 2016 r.
[42] Wywiad HRMMU, 11 maja 2016 r.
[43] Wywiady HRMMU, 29 lipca 2016 r., 23 czerwca 2016 r., 14 czerwca 2016 r.
[44] Wywiady HRMMU, 20 czerwca 2016 r., 6 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

poważne krzywdy, jakich doznali, nadal wpływają na życie ich rodzin i społeczności, a także istnieje pilna potrzeba zapewnienia ofiarom tortur wsparcia, opieki medycznej i rehabilitacji.

Grupy zbrojne

49. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało wzrost liczby zatrzymań i zaginięć na punktach kontrolnych kontrolowanych przez „Doniecką Republikę Ludową". 27 maja 2016 r. były członek grupy zbrojnej zaginął w Nowoluhanske podczas podróży do „Donieckiej Republiki Ludowej" z terytorium kontrolowanego przez rząd, gdzie został pozbawiony wolności. Po wielokrotnym dochodzeniu jego matka ustaliła, że został pozbawiony wolności na punkcie kontrolnym „Donieckiej Republiki Ludowej", przewieziony do Gorłówki, a następnie do „aresztu policyjnego" w Doniecku. 4 lipca dowiedziała się, że „policja" nie przetrzymuje już jej syna. Od tego czasu nie udało jej się ustalić jego losu ani miejsca pobytu[45] .

50. Członkowie „ministerstwa bezpieczeństwa państwowego" „Donieckiej Republiki Ludowej" nadal pozbawiali jednostki wolności i trzymali je w odosobnieniu. W niektórych przypadkach krewnym zezwolono na dostarczanie paczek z żywnością, lekami i odzieżą, ale nikt nie mógł odwiedzić ofiar. 16 czerwca 2015 r. grupy zbrojne w pobliżu szpitala rejonowego w Nowoazowsku zatrzymały lekarza z Pawłopila. Lokalna „policja" poinformowała jego żonę, że jest on przetrzymywany przez „ministerstwo bezpieczeństwa państwowego", co ta potwierdziła na piśmie. Od tamtej pory nie miała z nim kontaktu, ale została poinformowana, że jego sprawa zostanie „rozpatrzona" przez „sąd" w Nowoazowsku „Donieckiej Republiki Ludowej".[46] Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) jest zaniepokojone faktem, że pozbawienie wolności często wiąże się z torturami i innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem i samo w sobie może stanowić takie traktowanie. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) jest zaniepokojone ciągłym pozbawianiem wolności i przetrzymywaniem osób w odosobnieniu w „Donieckiej Republice Ludowej" i „Ługańskiej Republice Ludowej", co wzbudza strach wśród ludności cywilnej, w szczególności ze względu na arbitralny charakter porwań. OHCHR zauważa, że Prokuratura Wojskowa prowadzi dochodzenia w wielu z tych przypadków.

51. Maria Warfołomiejewa, fotoreporterka, została zatrzymana przez „Ługańską Republikę Ludową" 9 stycznia 2015 r. i zwolniona 3 marca 2016 r. na terytorium kontrolowane przez rząd. Została pozbawiona wolności po zrobieniu zdjęć domów mieszkalnych wykorzystywanych przez batalion „Wostok" jako baza. Zgłosiła, że była bita i przetrzymywana w złych warunkach w areszcie, wymieniając osoby odpowiedzialne. Prokuratura Wojskowa prowadzi śledztwo w sprawie jej zatrzymania i złego traktowania. „Ługańska Republika Ludowa" nadal pozbawia wolności ludzi w piwnicach byłego głównego departamentu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych obwodu ługańskiego przy ul. Polskiego 3 oraz „Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego" „Ługańskiej Republiki Ludowej" przy ul. Gradusowej 1a, według relacji ofiar.

52. W „Donieckiej Republice Ludowej" i „Ługańskiej Republice Ludowej" nadal przetrzymywane są osoby zatrzymane przed konfliktem. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) otrzymało zarzuty, że osoby te są przetrzymywane w złych warunkach i mają niewystarczający dostęp do pomocy medycznej lub nie mają do niej dostępu. 1 czerwca 2016 r. Zastępca Sekretarza Generalnego ds. Praw Człowieka uzyskał dostęp do więźniów przetrzymywanych przed konfliktem w kolonii karnej nr 124 w obwodzie donieckim, kontrolowanych przez grupy zbrojne. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka z zadowoleniem przyjmuje okresowe przekazywanie więźniów przetrzymywanych przed konfliktem do aresztów rządowych pod auspicjami Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, w miarę konieczności, aby przywrócić rodzinom dostęp do osób zatrzymanych i zapewnić, że osoby aresztowane, osądzone lub skazane podlegają spójnym ramom prawnym, zgodnie z zasadą legalności.

53. Oskarżenia te wskazują na pilną potrzebę zapewnienia obserwatorom zewnętrznym swobodnego dostępu do wszystkich miejsc pozbawienia wolności przez „Doniecką Republikę Ludową" i „Ługańską Republikę Ludową". 6 sierpnia Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka spotkało się z 31 mężczyznami pozbawionymi wolności w związku z działaniami wojennymi w kolonii nr 97 w Makiejewce w obwodzie donieckim w obecności „urzędnika" „Donieckiej Republiki Ludowej". Wszyscy byli przetrzymywani w odosobnieniu przez około dwa miesiące, co spowodowało znaczne cierpienie ich rodzin. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka zauważyło, że wiele rodzin, których ojcowie, mężowie lub synowie przebywają w areszcie grup zbrojnych,

[45] Wywiad HRMMU, 11 lipca 2016 r.
[46] Wywiad HRMMU, UKR/16/0514.

Machine Translated by Google

brakuje im sieci wsparcia i zmagają się z samotnością, zmagając się z problemami emocjonalnymi i niepewnością finansową.

D. Przemoc seksualna i ze względu na płeć

> „Nie bili mnie, tylko od czasu do czasu grozili, że obetną mi jądra albo zakopią mnie w lesie”.
>
> – Mężczyzna zatrzymany w związku z konfliktem w więzieniu rządowym

Ukraińskie siły zbrojne i organy ścigania

54. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) nadal dokumentowało przypadki przemocy seksualnej, graniczącej z torturami, wobec osób zatrzymanych w związku z konfliktami, zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Obejmuje to przypadki gwałtu47 oraz gróźb gwałtu lub innych form przemocy seksualnej wobec ofiar i/lub ich rodzin.

55. W marcu 2016 roku mężczyzna48 został zatrzymany przez ośmiu zamaskowanych mężczyzn w kamuflażu i zabrany do opuszczonego budynku, gdzie przesłuchiwano go w sprawie pozycji grup zbrojnych. Ponieważ nie mógł udzielić żadnych informacji, sprawcy rozebrali go i przywiązali mu nogi i ręce za plecami do metalowej klatki. Jeden z nich wziął wycior i zaczął wbijać go w cewkę moczową mężczyzny. Pociągał nim w górę i w dół, zadając ofierze silny ból. Drugi sprawca filmował tortury telefonem komórkowym. Podczas bicia ofiary grozili, że udostępnią nagranie na jego profilu w mediach społecznościowych. Ostatecznie podpisał dokumenty, w których przyznał się do winy we wszystkich zarzutach.

56. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) udokumentowało trzy przypadki o podobnym schemacie, dotyczące kobiet zatrzymanych w 2015 r. na kontrolowanych przez rząd obszarach przylegających do linii kontaktowej i poddanych groźbom przemocy seksualnej graniczącej z torturami. Wszystkie trzy przypadki miały miejsce w różnych miejscach, ale na tym samym obszarze geograficznym. W jednym przypadku kobieta49 zatrzymana w swoim domu 19 stycznia 2015 r. przez 10 zamaskowanych mężczyzn w kamuflażu była przetrzymywana przez ponad tydzień w piwnicy budynku SBU, gdzie była bita i torturowana za pomocą wstrząsów elektrycznych i podpalania plastikiem. Sprawcy grozili gwałtem jej córce, jeśli odmówi przyznania się do wspierania grup zbrojnych w 2014 r. W czerwcu 2015 r.50 inna kobieta została zatrzymana przez 10 zamaskowanych, uzbrojonych mężczyzn w czarnych mundurach bez insygniów i zabrana do piwnicy niedokończonego budynku, gdzie została przykuta kajdankami do dużej rury w pozycji napiętej. Dwóch mężczyzn kopało ją w głowę i ciało oraz biło pięściami i metalową rurą, grożąc gwałtem i śmiercią. Od sierpnia 2016 roku przebywała w areszcie tymczasowym.
W trzecim przypadku kobieta została zatrzymana w domu przez 10-12 uzbrojonych, zamaskowanych mężczyzn ubranych w mundury wojskowe bez insygniów. Jej córka, nieletnia, była świadkiem aresztowania i przeszukania mieszkania. Ofiara została zabrana do budynku w Bachmut, gdzie była obrażana, poniżana i bita. Grożono jej również wydaniem w ręce żołnierzy na linii frontu i zbiorowym gwałtem na jej małej córeczce na jej oczach. Po tym, jak zgodziła się na współpracę, została przewieziona do siedziby SBU na przesłuchanie. Te same groźby trwały aż do momentu złożenia przez nią zeznań51. Od lipca 2016 r. pozostaje w areszcie. Wszczęto śledztwo w sprawie jej zarzutów tortur i złego traktowania. Pomimo zeznań jednej z ofiar w sądzie, że była ofiarą przemocy seksualnej i ze względu na płeć, sprawcom nie postawiono zarzutów. SBU poinformowało Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Praw Człowieka (OHCHR), że stało się tak z powodu braku rozstrzygających dowodów kryminalistycznych.

---

[47] Statut Rzymski, Artykuł 8 (2) (e) (vi)-1, Zbrodnia wojenna gwałtu, której elementy są zdefiniowane jako: (1) Sprawca naruszył ciało osoby poprzez zachowanie skutkujące penetracją, nawet niewielką, jakiejkolwiek części ciała ofiary lub sprawcy narządem płciowym albo otworu odbytu lub narządów płciowych ofiary jakimkolwiek przedmiotem lub jakąkolwiek inną częścią ciała; (2) Natarcie zostało dokonane siłą lub groźbą użycia siły lub przymusu, taką jak spowodowana strachem przed przemocą, przymusem, zatrzymaniem, uciskiem psychicznym lub nadużyciem władzy, wobec tej osoby lub innej osoby, lub poprzez wykorzystanie przymusowego środowiska, lub natarcie zostało dokonane wobec osoby niezdolnej do wyrażenia rzeczywistej zgody.

[48] Wywiad HRMMU, 29 czerwca 2016 r.

[49] Wywiad HRMMU, 13 czerwca 2016 r.

[50] Wywiad HRMMU, 26 maja 2016 r.

[51] Wywiad HRMMU, 13 czerwca 2016 r.

Machine Translated by Google

57. 5 maja 2016 r. SBU zatrzymała mężczyznę w jednym z południowych obwodów Ukrainy i przewiozła go do budynku SBU. Następnie przewieziono go do biura, rozebrano do naga i przywiązano do baterii grzewczej. W ciągu kolejnych dwóch dni czterech funkcjonariuszy SBU rzekomo go torturowało, zmuszając do klęczenia, znieważając, upokarzając, bijąc go po głowie, nerkach, pachwinie i stosując rażenie prądem w język. Przez większość czasu miał na głowie plastikowy worek i nie otrzymywał ani jedzenia, ani wody.

58. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) kontynuowało śledztwo w sprawie byłego członka specjalnego batalionu patrolowego policji „Tornado”. 15 lipca Sąd Rejonowy w Nowopskowskim Obwodzie Ługańskim skazał go na sześć lat więzienia za tortury i gwałt. Sąd stwierdził, że w czerwcu 2015 roku torturował, zgwałcił i groził kobiecie granatem ręcznym w rejonie Nowopskowskim.

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) z zadowoleniem przyjmuje dochodzenia w sprawie wszystkich zarzutów dotyczących przemocy seksualnej związanej z konfliktem.

Grupy zbrojne

59. W okresie objętym sprawozdaniem nie udało się uzyskać relacji z pierwszej ręki dotyczących przemocy seksualnej związanej z konfliktem na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne. Jeden z rozmówców zgłosił groźby ze strony „władz” w przypadku ujawnienia informacji o tych przypadkach.

60. Incydenty zgłoszone do OHCHR jako relacje z drugiej ręki miały miejsce głównie w latach 2014–2016.
2015 roku i nie udało się skontaktować z ofiarami ani bezpośrednimi świadkami. 26-letnia kobieta została rzekomo pobita i zgwałcona przez trzech członków grup zbrojnych we wrześniu i październiku 2015 roku. Została pozbawiona wolności podczas przechodzenia przez punkt kontrolny i nie mogła okazać paszportu. Sprawa była „śledzona” przez „prokuraturę wojskową” „Donieckiej Republiki Ludowej” i podobno podjęto kroki represyjne.

61. Mężczyzna pozbawiony wolności przez grupy zbrojne54 w marcu-kwietniu 2016 r. w „Donieckiej Republice Ludowej” zgłosił, że w sąsiednim pokoju przetrzymywano dwie kobiety.
Według niego, zostali oni porwani na punkcie kontrolnym podczas przekraczania linii granicznej po stronie kontrolowanej przez rząd. Słyszał, jak uzbrojone grupy ich nękały i próbowały zgwałcić. Zostali podobno zabrani dwa dni później; ich tożsamość i miejsce pobytu nie były znane rozmówcy.

62. Były członek grupy zbrojnej opowiedział OHCHR o znanym przypadku w swojej jednostce, w którym dowódca brygady „Kalmius” rzekomo zgwałcił cywilną kobietę we wsi Hryhoriwka w obwodzie donieckim pod koniec maja 2015 r. i został w związku z tym zwolniony we wrześniu 2015 r.

.

IV. Odpowiedzialność i wymiar sprawiedliwości

> „Ludzie nie mają prawdziwego dostępu do sprawiedliwości”.
>
> – Wysoki rangą urzędnik sądowy w kontrolowanym przez rząd obwodzie ługańskim

A. Bezkarność za rażące naruszenia i nadużycia praw człowieka

63. Pomimo wysiłków władz ukraińskich zmierzających do pociągnięcia do odpowiedzialności sprawców naruszeń praw człowieka i nadużyć na wschodzie kraju, bezkarność za naruszenia i nadużycia praw człowieka nadal obowiązuje. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) udokumentowało liczne zarzuty dotyczące naruszeń ze strony grup zbrojnych i sił rządowych oraz zauważa, że szczególnie brakuje odpowiedzialności za czyny takie jak egzekucje ukraińskich żołnierzy dokonywane przez grupy zbrojne. 56. Według monitoringu procesów prowadzonego przez OHCHR,

[52] Artykuły 127 (tortury), 152 (gwałt), 153 (gwałtowne, nienaturalne zaspokajanie pożądania seksualnego) i 263 (nielegalne obchodzenie się z osobą) (amunicji) Kodeksu karnego.
[53] Wywiad HRMMU, 15 lipca 2016 r.
[54] Wywiad HRMMU, 8 lipca 2016 r.
[55] Wywiad HRMMU, 29 czerwca 2016 r.
[56] Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Monitorowanie Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych Misja na Ukrainie, „Odpowiedzialność za zabójstwa na Ukrainie od stycznia 2014 r. do maja 2016 r.”, 14 lipca 2016 r.
[56] Wywiad HRMMU, 5 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

Z ocen śledztw i analizy postępowań karnych wynika, że bezkarność ta wynika w dużej mierze z nacisków na wymiar sprawiedliwości oraz niezdolności i niechęci Prokuratury Generalnej i Prokuratury Wojskowej do badania rażących naruszeń i nadużyć praw człowieka popełnionych w kontekście konfliktu zbrojnego. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zostało poinformowane, że Prokuratura Wojskowa prowadzi dochodzenia przygotowawcze w sprawie domniemanych przypadków zabójstw, tortur i złego traktowania ukraińskich żołnierzy i cywilów przez członków grup zbrojnych „Donieckiej Republiki Ludowej" i „Ługańskiej Republiki Ludowej", ale zauważa, że nie przyniosły one jeszcze żadnych rezultatów.

64. OHCHR jest szczególnie zaniepokojony brakiem postępów w śledztwach dotyczących działań ukraińskich sił zbrojnych i SBU. Od ponad dwóch lat żadna ze stron konfliktu nie wzięła odpowiedzialności za ofiary śmiertelne wśród ludności cywilnej spowodowane ostrzałem. Zwracając uwagę na poważne trudności w śledztwach, OHCHR wzywa rząd do podjęcia wszelkich możliwych kroków w celu zbadania przypadków śmierci ludności cywilnej, do których doszło podczas operacji wojskowych.

65. OHCHR odnotowuje brak dochodzeń w sprawie ataku lotniczego z 2 czerwca 2014 r. na budynek Ługańskiej Obwodowej Administracji Państwowej w Ługańsku, w wyniku którego zginęło siedmiu cywilów57. Według Prokuratury Generalnej ustalono datę i miejsce zdarzenia, ale nie podjęto dalszych dochodzeń z powodu braku dostępu do miejsca zbrodni58. OHCHR zauważa, że działania wojskowe można zbadać między innymi poprzez przesłuchanie świadków, w tym członków Sił Zbrojnych Ukrainy, oraz poprzez uzyskanie dostępu do tajnych informacji wojskowych. OHCHR monitoruje również toczący się proces cywilny wniesiony przez żonę jednej z ofiar ataku. 25 maja Administracyjny Sąd Apelacyjny oddalił pozew59 o odszkodowanie za szkody majątkowe i niemajątkowe z tytułu utraty życia męża, powołując się na brak właściwości rzeczowej sądu.

66. Bezkarność dotyczy również przypadków wymuszonych zaginięć i osób zaginionych. W symbolicznym przypadku, 12 lipca 2014 r., trzech mężczyzn i 17-letni chłopiec zostali zatrzymani przez trzech żołnierzy na punkcie kontrolnym w pobliżu Krasnoarmijska, a następnie rzekomo przekazani funkcjonariuszowi SBU, który wywiózł cztery ofiary w nieznanym kierunku. Ich rodziny nie mają od tego czasu żadnych informacji o miejscu ich pobytu i podejrzewają, że policja nie chce zbadać zaginięcia z powodu nacisków ze strony SBU60. Biuro Prokuratora Generalnego poinformowało Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), że trwa śledztwo w sprawie zatrzymania 17-latka.
chłopca, ale nie mają żadnych informacji dotyczących zatrzymania i zaginięcia tych trzech mężczyzn.

67. W podobnej sprawie, 21 lipca 2014 roku, na punkcie kontrolnym w pobliżu Warwariwki w obwodzie ługańskim, mężczyzna został zatrzymany przez członków batalionu „Ajdar" i zaginął. Chociaż policja zidentyfikowała i aresztowała sprawców, sąd zwolnił później jednego z nich za poręczeniem osobistym ukraińskiego posła. Sprawca zbiegł, a śledztwo w sprawie zaginięcia zostało zawieszone61 .

68. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) kontynuowało monitorowanie procesu dwóch funkcjonariuszy SBU oskarżonych o tortury i śmierć Ołeksandra Agafonowa 14 listopada 2014 r. Na rozprawie 10 sierpnia oskarżony zeznał, że brał udział w jego przesłuchaniu, ale zaprzeczył, jakoby stosował wobec niego przemoc fizyczną. Prokuratura Wojskowa przedstawiła nagranie wideo, na którym Agafonow wyraźnie cierpiał po przesłuchaniu. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka będzie nadal monitorować proces62.

[57] Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka przypomina, że osoby powiązane z „Ługańską Republiką Ludową", które nie pełniły ciągłej funkcji bojowej, zachowały swój status cywilny, jak np. Natalija Archipowa, „minister zdrowia" „Ługańskiej Republiki Ludowej", która zginęła w ataku.
[58] Spotkanie HRMMU z Biurem Prokuratora Generalnego, 1 sierpnia 2016 r.
[59] Orzeczenie Administracyjnego Sądu Apelacyjnego w Kijowie z dnia 25 maja 2016 r., dostępne na stronie: http://reyestr.court.gov.ua/Review/57925068.
[60] Wywiad HRMMU, 25 maja 2016 r.
[61] Wywiad HRMMU z 25 maja 2016 r. oraz spotkanie HRMMU z 25 maja 2016 r., 27 lipca 2016 r. Biuro Generalnego Prokurator potwierdził OHCHR, że śledztwo zostało zawieszone, gdyż podejrzany zbiegł.
[62] Monitorowanie badania klinicznego HRMMU, 10 sierpnia 2016 r.

Machine Translated by Google

69. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało ciągłą presję na sądownictwo w głośnych sprawach. Rozprawa w Sądzie Apelacyjnym w Kijowie, która odbyła się 3 lipca, w sprawie przedłużenia tymczasowego aresztowania dowódcy batalionu „Aidar", aresztowanego i oskarżonego o porwanie i inne przestępstwa z użyciem przemocy, ilustruje charakter i zakres tej presji. Grupa żołnierzy batalionu „Aidar" i posłów do parlamentu wzięła udział w rozprawie i zażądała zwolnienia oskarżonego z aresztu. Prokurator Generalny również wziął udział w rozprawie i wyraził wątpliwość, czy śledztwo wystarczająco ustaliło istotne fakty w sprawie, biorąc pod uwagę, że miały one miejsce „w pobliżu linii frontu". Poparł zwolnienie zatrzymanego i oświadczył, że oczekuje, iż parlament znajdzie sposób na uniewinnienie żołnierzy od odpowiedzialności cywilnej za czyny popełnione w trakcie pełnienia obowiązków wojskowych. Takie interwencje Prokuratora Generalnego podważają niezależność śledztw i sądownictwa.

70. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka z zadowoleniem przyjmuje wysiłki rządu zmierzające do ścigania członków grup zbrojnych za domniemane naruszenia praw człowieka. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka przyznaje, że bez dostępu do obszarów kontrolowanych przez grupy zbrojne ukraińskie organy ścigania często nie mają dostępu do miejsc zbrodni, świadków i dowodów rzeczowych.

71. Jednakże niektórzy członkowie i dowódcy grup zbrojnych zostali osądzeni zaocznie.
OHCHR przypomina, że chociaż procesy zaoczne nie są zakazane na mocy prawa międzynarodowego, muszą być zgodne z międzynarodowymi standardami praw człowieka, w tym z prawem oskarżonych do bycia poinformowanym o stawianych im zarzutach i konsekwencjach niestawiennictwa na rozprawie63. Obejmuje to obowiązek podjęcia odpowiednich kroków w celu powiadomienia oskarżonych oraz doręczenia powiadomienia z odpowiednim wyprzedzeniem, aby umożliwić przygotowanie obrony i obecność na rozprawie. Postępowania zaoczne przeciwko osobom oskarżonym o przynależność do grup zbrojnych są coraz częstsze po wprowadzeniu poprawek do ustawy z 12 maja64. Chociaż OHCHR zauważa, że podejmowane są kroki w celu zatrzymania lub zapewnienia stawiennictwa oskarżonego na rozprawie, procedura zaoczna nie jest stosowana konsekwentnie, a ostatnie zmiany w postępowaniu karnym nie zapewniają wystarczających zabezpieczeń chroniących prawo do rzetelnego procesu i sprawiedliwego procesu.

B. Prawo amnestii

72. Biorąc pod uwagę powszechny brak odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka popełnione przez ukraińskie wojsko lub siły bezpieczeństwa, OHCHR jest zaniepokojone ustawą z 7 lipca „O amnestii w 2016 r."65, która stanowi między innymi , że osoby, które otrzymały status bojownika za udział w „operacji bezpieczeństwa" w niektórych rejonach obwodów donieckiego i ługańskiego we wschodniej Ukrainie, zostaną zwolnione z odpowiedzialności karnej za przestępstwa niebędące ciężkimi przestępstwami, z wyjątkiem przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu oraz niektórych przestępstw wojskowych66, a także przestępstw seksualnych i przestępstw przeciwko pokojowi67 .

73. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) jest zaniepokojone faktem, że udział w „operacji bezpieczeństwa" jest traktowany jako podstawa do łagodniejszych zarzutów, łagodniejszych wyroków68 i amnestii. Konieczne jest, aby postępowanie personelu wojskowego i sił bezpieczeństwa, działającego w ramach swoich obowiązków służbowych i sprawującego władzę nad ludnością cywilną, uzbrojonego i mającego za zadanie prowadzenie działań wojennych lub zatrzymanie, było ściśle kontrolowane.

[63] Specjalny Trybunał dla Libanu, Izba Rozpraw, Decyzja o przeprowadzeniu rozprawy zaocznej, STL-11-01/I/TC, 1 lutego 2012

[64] Zobacz paragraf 173 14. publicznego raportu OHCHR obejmującego okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r.

[65] Ustawa Ukrainy „O amnestii w 2016 r.", projekt nr 4255 z dnia 17 marca 2016 r. Ustawa oczekuje na rozpatrzenie przez Prezydenta aprobata.

[66] Kwalifikowane przestępstwo dezercji (art. 408 (2, 3, 4) Kodeksu karnego Ukrainy), przywłaszczenie, wymuszenie lub oszukańcze nabycie broni, amunicji, materiałów wybuchowych lub innych środków bojowych, pojazdów, sprzętu wojskowego lub specjalnego albo nadużycie stanowiska przez żołnierza (art. 410) oraz umyślne zniszczenie lub uszkodzenie amunicji (art. 411 (2, 3, 4)).

[67] W sumie ustawa wymienia około 98 artykułów Kodeksu karnego Ukrainy, do których amnestia nie będzie miała zastosowania, takich jak przestępstwa związane z terroryzmem (artykuły 258 - 258-5), utworzenie organizacji przestępczej (artykuł 255), przestępstwa przeciwko pokojowi (artykuły 437, 439, 442, 443, 446, 447), w tym ludobójstwo i wykorzystanie najemników, kwalifikowane przestępstwa wojskowe (artykuły 404-406, 408, 410, 411), przestępstwa seksualne (artykuły 252-256), niektóre przestępstwa korupcyjne (artykuły 368 - 368-4, 369), groźby, przemoc lub naruszenie życia dziennikarza (artykuł 345-1(3,4) i 348-1), członka organów ścigania (artykuły 345(3,4), 348 i 349), lub sędziego (artykuły 347 i 379).

[68] Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) ma wiedzę o co najmniej jednym orzeczeniu sądu, na mocy którego były żołnierz nie został skazany na karę pozbawienia wolności za popełnienie poważnej zbrodni, gdyż udział w operacji bezpieczeństwa został uznany za okoliczność łagodzącą: np. wyrok Sądu Rejonowego w Iwankowskim obwodzie kijowskim z 10 czerwca 2016 r., dostępny na stronie: http://reyestr.court.gov.ua/Review/58249890.

Machine Translated by Google

Operacje te będą podlegać ściślejszej kontroli. OHCHR powtarza, że amnestia nie może zostać udzielona żadnej osobie podejrzanej, oskarżonej lub skazanej za zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości lub rażące naruszenia praw człowieka, w tym naruszenia ze względu na płeć.

C. Prawo do rzetelnego procesu i sprawiedliwego procesu

74. Jasne i spójne zarzuty udokumentowane przez Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) sugerują, że śledztwa i postępowania karne związane z konfliktami charakteryzują się nadużyciami proceduralnymi. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) nadal dokumentowało schemat arbitralnych zatrzymań cywilów mieszkających w pobliżu linii frontu przez siły rządowe69. Ofiary70 są zazwyczaj zatrzymywane i przetrzymywane przez pewien czas przez niezidentyfikowanych uzbrojonych mężczyzn, którzy po wymuszeniu zeznań, przyprowadzają je do lokalnych organów ścigania lub sił bezpieczeństwa. 12 lipca Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) wyraziło obawy dotyczące takich praktyk wobec kierownictwa SBU71. SBU stwierdziło, że śledczy nie mieli innego wyboru, jak tylko zatrzymać osoby do nich przyprowadzone, i wyjaśniło, że obrażenia powstają w trakcie aresztowania.

75. Ponadto prawo do sprawiedliwego procesu jest często ograniczane przez nieskuteczną reprezentację prawną ze strony prawników z bezpłatnych ośrodków pomocy prawnej. W licznych postępowaniach sądowych OHCHR zaobserwował, że obrońcy w sprawach karnych odmawiają pomocy swoim klientom w składaniu skarg dotyczących tortur, złego traktowania i warunków przetrzymywania72. 20 maja OHCHR przesłuchał zatrzymanego w związku z konfliktem, który twierdził, że był torturowany przez SBU przez ponad 48 godzin; jednak jego obrońca nie złożył żadnej skargi73 .

76. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) otrzymało liczne zarzuty dotyczące podrzucania fałszywych dowodów przez śledczych SBU w sprawach karnych związanych z konfliktami. W szczególności oskarżeni zarzucają funkcjonariuszom SBU podrzucanie granatów lub broni ręcznej podczas przeszukań domów, aby uzasadnić swoje zatrzymanie74 .

77. Organy ścigania i siły bezpieczeństwa wykorzystują nagrania wideo i audio rzekomych zeznań osób oskarżonych o przynależność do grup zbrojnych lub powiązania z nimi, aby uzasadnić aresztowanie i zatrzymanie oskarżonych. Różne międzynarodowe i regionalne organizacje praw człowieka zaleciły instalację urządzeń do nagrywania obrazu i/lub dźwięku w pomieszczeniach, w których odbywają się przesłuchania związane z dochodzeniami karnymi, takich jak komisariaty policji. OHCHR przypomina, że celem takich zaleceń jest skuteczne zapobieganie przypadkom wymuszonych zeznań, tortur i złego traktowania oraz zapewnienie, że nie zostaną one dopuszczone jako dowód w sądzie75. OHCHR udokumentowało liczne przypadki, w których takie zeznania zostały wymuszone pod przymusem, po torturach i złym traktowaniu, bez obecności prawnika. OHCHR jest dodatkowo zaniepokojone praktyką rozpowszechniania takich nagrań wideo w internecie, zarówno na oficjalnej stronie internetowej SBU, jak i poprzez przecieki do mediów, często przed rozprawą. Publikacja takich materiałów narusza zasadę domniemania niewinności i prawo podejrzanego do prywatności. Szeroki zakres i skala tej praktyki sugerują, że jest ona wykorzystywana jako taktyka propagandy wojennej. Zdecydowana większość osób zatrzymanych w związku z konfliktem, z którymi rozmawiał OHCHR, miała swoje „przyznania" sfilmowane przez SBU i opublikowane na ich stronie internetowej. Nagrania te są często ponownie publikowane przez media internetowe i tradycyjne.

78. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało również nieuzasadnione opóźnienia w postępowaniach, będące rzekomym odwetem przeciwko osobom sprzeciwiającym się nadużyciom wojskowym. W Dnieprze proces byłego członka batalionu „Dnipro-1" za sprzeciw wobec zbrodni popełnionych przez jego dowódcę był wielokrotnie opóźniany. Od stycznia 2015 r. przesłuchano tylko trzech współoskarżonych, a rozprawę odroczono, co sugeruje, że celowo pozbawiono prawa do sprawiedliwego procesu żołnierza, który sprzeciwił się dowódcy swojego batalionu76 .

69 Zobacz 14. sprawozdanie HRMMU obejmujące okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., ust. 58.
70 Wywiady HRMMU, 29 czerwca 2016 r.
71 1 sierpnia 2016 r., spotkanie OHCHR z zastępcą szefa Głównego Zarządu Śledczego Służb Bezpieczeństwa Ukrainy 72

Wywiad z HRMMU, 17 lipca 2016 r. Według szefa Donieckiej Państwowej Służby Pomocy Prawnej wyznaczeni adwokaci muszą pomagać swoim klientom w przygotowywaniu skarg dotyczących tortur, złego traktowania i warunków przetrzymywania.
Jednakże dalsza reprezentacja prawna jest inicjowana na podstawie takiego postępowania skargowego i wymaga wyznaczenia innego prawnika z Państwowego Centrum Pomocy Prawnej.
73 Wywiad HRMMU, 20 maja 2016 r.
74 Wywiady HRMMU, 23 maja 2016 r., 24 maja 2016 r.
75 Sprawozdanie Grupy roboczej ds. arbitralnych zatrzymań, 16 lutego 2009 r., A/HRC/10/21, pkt 69–70.
76 Wywiad HRMMU, 14 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

79. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) nadal obserwowało przypadki wywierania nacisków na sądownictwo przez działaczy „pro-jednościowych” i władze. Tolerancyjna postawa władz, w tym Prokuratury Generalnej, wobec takiej ingerencji w proces sądowy grozi podważeniem praworządności. Pomimo licznych odwołań kierowanych przez Sąd Apelacyjny Obwodu Odeskiego i Państwową Administrację Sądownictwa do władz państwowych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie zapewniło sądom i sędziom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. Reforma policji77

przewiduje, że sądownictwo będzie miało własne jednostki ochrony w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony, jednakże OHCHR nie zauważyło żadnego postępu w tej dziedzinie78 .

80. 8 lipca około 40 aktywistów „pro-jedności” w Sądzie Rejonowym Suworowskim w Odessie zakłóciło proces członków paramilitarnego ugrupowania DUK „Prawy Sektor”. Zgodnie z aktem oskarżenia, szef odeskiego biura „Prawego Sektora” i jeden z jego członków są oskarżeni o porwanie, rozbój i nielegalne posługiwanie się bronią. Podczas wstępnego przesłuchania około 15 aktywistów „pro-jedności” weszło na salę sądową, 25 innych aktywistów blokowało wejście na zewnątrz, a siedmiu funkcjonariuszy policji stacjonowało w pobliżu sali sądowej, a żaden w środku. Po krótkiej naradzie sędzia, zaniepokojony ogólną agresywną atmosferą, postanowił skierować sprawę do Sądu Apelacyjnego obwodu odeskiego w celu ustalenia właściwej jurysdykcji.

D. Arbitralne zatrzymanie w przypadkach konfliktu

81. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) udokumentowało wyraźną i spójną tendencję, zgodnie z którą naruszenia praw człowieka wobec osób oskarżonych o przestępstwa związane z konfliktami lub bezpieczeństwem narodowym i „terroryzmem”79 Często rozpoczynają się one od arbitralnego tymczasowego aresztowania. Zgodnie z Kodeksem postępowania karnego, znowelizowanym w październiku 2014 r., tymczasowe aresztowanie jest obowiązkowe we wszystkich sprawach związanych z konfliktami, bezpieczeństwem narodowym i terroryzmem80. Według Ministra Sprawiedliwości „areszt tymczasowy za przestępstwa separatystyczne i terrorystyczne... zwiększa skuteczność śledztwa przygotowawczego”81 .

82. OHCHR przypomina, że zakaz arbitralnego zatrzymania82 stanowi, że zatrzymanie w areszcie osób oczekujących na rozprawę musi mieć charakter wyjątkowy, oparty na indywidualnym ustaleniu, że jest to rozsądne i konieczne we wszystkich okolicznościach, w celu zapobieżenia ucieczce, ingerencji w dowody lub ponownemu popełnieniu przestępstwa.83 Takie istotne czynniki powinny być określone w prawie84 i nie powinny obejmować niejasnych i rozbudowanych standardów, takich jak „bezpieczeństwo publiczne”.85 Co istotne, tymczasowe aresztowanie nie powinno być obowiązkowe dla wszystkich oskarżonych o konkretne przestępstwo, bez względu na indywidualne okoliczności86 .

83. Monitorując rozprawy, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało, że ani prokuratura, ani sędziowie nie poruszają kwestii uzasadniających dalsze zatrzymanie na rozprawach rewizyjnych. Sądy rzadko badają

77 Ustawa Ukrainy „O Policji Narodowej”. 78
Wywiad HRMMU, 30 maja 2016 r.
79 Artykuły 109 (Działania mające na celu siłową zmianę lub obalenie ustroju konstytucyjnego lub przejęcie władzy), 110 (Naruszenie integralności terytorialnej i nienaruszalności Ukrainy), 1102 (Finansowanie działań mających na celu siłową zmianę lub obalenie ustroju konstytucyjnego lub przejęcie władzy, zmian terytorialnych lub granicy państwowej Ukrainy), 111 (Zdrada stanu), 112 (Naruszenie życia męża stanu lub osoby publicznej), 113 (Działalność wywrotowa), 114 (Szpiegostwo), 1141 (Ingerencja w legalną działalność Sił Zbrojnych Ukrainy i innych formacji wojskowych), 258 (Akt terrorystyczny), 2581 (Udział w popełnieniu aktu terrorystycznego), 258 2 (Publiczne podżeganie do popełnienia aktu terrorystycznego), 2583 (utworzenie grupy lub organizacji terrorystycznej), 2584 (Ułatwianie popełnienia aktu terrorystycznego), 258 5 (finansowanie terroryzmu), 260 (tworzenie nielegalnych formacji paramilitarnych lub zbrojnych) i 261 (ataki na obiekty zawierające przedmioty stanowiące zwiększone zagrożenie dla środowiska) Kodeksu karnego Ukrainy.
80 Artykuł 176 ust. 5 Kodeksu postępowania karnego.
81 Uzasadnienie do projektu ustawy nr 4448a z dnia 8 sierpnia 2014 r. zmieniającej art. 176 Kodeksu Postępowania Karnego. 82 Komitet Praw Człowieka, 1128/2002, Marques de Morais przeciwko Angoli, ust. 6.1, 6.4.
83 Komitet Praw Człowieka, 1502/2006, Marinich przeciwko Białorusi, ust. 10,4; 1940/2010, Cedeño przeciwko Wenezueli, ust. 7.10; Komitet Praw Człowieka, 1547/2007, Torobekov przeciwko Kirgistanowi, ust. 6,3; 1887/2009, Peirano Basso przeciwko. Urugwaj, pkt 10.2.
84 Patrz uwagi końcowe Komitetu Praw Człowieka, Republika Korei 1999, ust. 141; Senegal 1997, ust. 63; Armenia 1998, ust. 107; Kirgistan 2000, ust. 393.
85 Patrz uwagi końcowe Komitetu Praw Człowieka Bośnia i Hercegowina, 2006, ust. 18.
86 Zobacz uwagi końcowe Komitetu Praw Człowieka, Boliwia 1997, ust. 208; Argentyna 2000, ust. 10; Sri Lanka 2003, ust. 13.

Machine Translated by Google

alternatywy dla tymczasowego aresztowania, takie jak kaucja lub inne warunki gwarantujące stawiennictwo na rozprawę, co w szczególnych przypadkach sprawiłoby, że aresztowanie stałoby się zbędne87 .

84. OHCHR stwierdza, że odpowiednie przepisy Kodeksu postępowania karnego, przewidujące obowiązkowe tymczasowe aresztowanie oskarżonych o przestępstwa związane z konfliktami zbrojnymi, przestępstwami przeciwko bezpieczeństwu narodowemu lub przestępstwami terrorystycznymi, są sprzeczne z międzynarodowymi standardami praw człowieka i skutkują nadmiernym, a niekiedy arbitralnym pozbawieniem wolności. W maju 2015 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł skargę do Trybunału Konstytucyjnego, kwestionując konstytucyjność zmian, powołując się na orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich wycofało jednak skargę z niewyjaśnionych przyczyn.

E. Głośne przypadki przemocy związane z zamieszkami i niepokojami publicznymi

Majdan

85. OHCHR odnotowuje pozytywne postępy w dochodzeniu odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka popełnione podczas wydarzeń na Majdanie. 23 czerwca 2016 r. Prokuratura Generalna poinformowała o zatrzymaniu czterech funkcjonariuszy specjalnego batalionu policji „Berkut" obwodu charkowskiego w związku z przemocą na Majdanie i oskarżeniu o zabójstwo trzech demonstrantów.
Są oskarżeni o wykonywanie nielegalnych rozkazów i zastąpienie gumowych kul kulami myśliwskimi, w wyniku czego 18 lutego 2014 roku zabito trzy osoby i obrażono 35 osób. Po tym aresztowaniu pięciu członków Berkutu jest obecnie oskarżonych o przestępstwa przeciwko życiu popełnione 18 lutego na Majdanie 88. Wszyscy zostali osadzeni w areszcie na 60 dni w oczekiwaniu na zakończenie śledztwa.

86. Odnotowano również pewne postępy w śledztwie w sprawie zabójstw na Majdanie z 20 lutego 2014 r. 21 czerwca 2016 r. prokuratorzy przedstawili dowody łączące dwa pistolety maszynowe z dwoma żołnierzami Berkutu aresztowanymi w kwietniu 2014 r.89. Zgodnie z dowodami, w wyniku użycia tej broni zginęły trzy osoby, a dwie zostały ranne.

2 maja 2014 r. przemoc w Odessie

87. Na wymiar sprawiedliwości nadal wywierano znaczną presję w związku ze sprawą przemocy z 2 maja 2014 r. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) uważnie monitorowało postępowanie sądowe przeciwko jednemu z podejrzanych – działaczowi „profederalistycznemu" – rzekomo zamieszanemu w masowe zamieszki w centrum Odessy. 27 maja 2016 r. Sąd Rejonowy w Malynovskym w Odessie orzekł o zwolnieniu go z aresztu tymczasowego i zastosowaniu wobec niego aresztu domowego. Od tego czasu OHCHR zaobserwowało trzy przypadki, w których działacze „pro-jedności" protestowali w sali sądowej, grozili sędziom i adwokatom oskarżonych przemocą oraz utrudniali postępowanie sądowe. Naciski te doprowadziły do arbitralnych zatrzymań. 27 maja 2016 r. działacze „pro-jedności" zablokowali salę sądową, uwięzili oskarżonych „pro-federalistycznych" i kilku ich adwokatów, a także przeszukali wszystkie odjeżdżające pojazdy w poszukiwaniu pasażerów, aby uniemożliwić zwolnienie głównego oskarżonego. Tego samego dnia policja oskarżyła go o groźby zabicia świadka oskarżenia, mimo braku wystarczających dowodów, i ponownie go aresztowała.90

88. 7 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny Obwodu Odeskiego został zablokowany przez około 40 aktywistów „pro-jedności" po tym, jak sędziowie zwolnili oskarżonego, uznając, że nie ma podstaw do jego aresztowania. Aktywiści oskarżyli sędziów o zdradę, grozili im przemocą i ostrzegali, że oskarżony zostanie „rozerwany na strzępy" w przypadku zwolnienia.

Po kilku godzinach blokowania sali sądowej policja umieściła oskarżonego w areszcie administracyjnym jako sankcję za rzekome używanie wulgarnego języka na sali sądowej.
Żaden z aktywistów „pro-jedności" nie został aresztowany ani ukarany za zakłócanie porządku w sądzie. 8 czerwca 2016 roku aktywiści „pro-jedności", którzy blokowali salę sądową, zostali wezwani na świadków oskarżenia i zeznawali przeciwko oskarżonemu.

87 Komitet Praw Człowieka, 1178/2003, Smantser przeciwko Białorusi, ust. 10.3; patrz uwagi końcowe Argentyna 2010, ust. 16; Panama 2008, ust. 12.
88 Zobacz 14. raport HRMMU obejmujący okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., pkt 72–74.
89 Zobacz 14. raport HRMMU obejmujący okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., pkt 74.
90 Na podstawie artykułu 208 (Zgodne z prawem zatrzymanie przez uprawnionego funkcjonariusza) Kodeksu postępowania karnego Ukrainy.

Machine Translated by Google

89. W dniu 22 czerwca, podczas rozprawy apelacyjnej oskarżonego, wokół sądu i na sali rozpraw znajdowali się aktywiści „pro-jedności” – niektórzy z nich ubrani w mundury wojskowe.
Otwarcie grozili obrońcom oskarżonego i komentowali ich wyjaśnienia przed sędziami. Ci ostatni odmówili rozpatrzenia dowodów przedstawionych przez obronę i po około 10 minutach narady podtrzymali decyzję o przedłużeniu tymczasowego aresztowania oskarżonego.
Obecność policji wokół sądu i na sali rozpraw była niewystarczająca. 1 sierpnia 2016 r., podczas spotkania z OHCHR, wysoki rangą urzędnik Biura Prokuratora Generalnego stwierdził, że „inicjatywa” takich aktywistów stanowi kluczową ochronę przed stronniczym i stronniczym wymiarem sprawiedliwości. OHCHR obawia się, że takie oświadczenia wskazują na milczącą zgodę prokuratury na ingerencję w niezależność sądownictwa.

90. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) jest również głęboko zaniepokojone brakiem postępów w procesie Serhija Chodijaka, aktywnego działacza ruchu „na rzecz jedności”, który został zidentyfikowany i oskarżony o zabójstwo jednej osoby w centrum Odessy 2 maja. 31 maja 2016 r. Kijowski Sąd Rejonowy w Odessie zwrócił akt oskarżenia prokuraturze do ponownego rozpatrzenia. Sąd podkreślił, że w akcie oskarżenia brakowało kluczowych informacji uzasadniających zarzuty. Rozpatrzenie apelacji prokuratury od wyroku sądu planowane jest na wrzesień.

F. Struktury równoległe na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne

91. Równoległe struktury, w tym „sądy”, nadal rozwijały się i działały w „Donieckiej Republice Ludowej” i „Ługańskiej Republice Ludowej”. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) podkreśla, że struktury te nie mają statusu prawnego w świetle ukraińskiego ustawodawstwa i są sprzeczne z duchem Porozumień Mińskich. Ponadto struktury te naruszają niezbywalne prawa osób zamieszkujących terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne, działają w sposób arbitralny i nie stwarzają ofiarom tego systemu żadnego mechanizmu umożliwiającego uzyskanie ochrony lub zadośćuczynienia.

92. „Sąd Najwyższy” „Donieckiej Republiki Ludowej” poinformował, że od 1 stycznia do 1 czerwca „sądy powszechne” przyjęły 37 256 „spraw”, w tym 10 444 karnych. Ponadto, według informacji przekazanych przez „Prokuraturę Generalną” „Ługańskiej Republiki Ludowej”, w pierwszej połowie 2016 roku 2215 osób zostało skazanych na różne rodzaje kar, w tym karę pozbawienia wolności. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) regularnie otrzymuje skargi od krewnych osób oskarżonych o domniemane przestępstwa popełnione przed wybuchem konfliktu zbrojnego. Po kilku latach bezprawnego przebywania w areszcie tymczasowym, osoby te są teraz „sądzone” przez „sądy” „Donieckiej Republiki Ludowej”.

93. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zostało poinformowane, że „sądy” „Donieckiej Republiki Ludowej” rozpatrzyły lub wszczęły postępowania w 29 sprawach karnych o gwałt przeciwko 33 oskarżonym. Dziewięć spraw karnych o szpiegostwo jest obecnie „rozpatrywanych” przez „sąd najwyższy”.

94. „Kodeks karny” „Donieckiej Republiki Ludowej” przewiduje karę śmierci jako środek ostateczny. Jednakże według „prezydenta” „sądu najwyższego” „Donieckiej Republiki Ludowej”91 tylko w jednym przypadku „sąd najwyższy” uciekł się do takiej kary.
Skazany został uznany za winnego popełnienia szeregu zabójstw, udziału w zbrojnym gangu oraz nielegalnego posiadania i przechowywania broni i amunicji. „Wyrok” nie został jeszcze wykonany.

95. Wszyscy zatrzymani w związku z konfliktem są objęci „śledztwem karnym” za zbrodnie przeciwko „Donieckiej Republice Ludowej”. Powołując się na zasady i normy prawa międzynarodowego gwarantowane przez „konstytucję” „Donieckiej Republiki Ludowej”, „prezydent” „Sądu Najwyższego” uznał, że konflikt zbrojny, mający charakter niemiędzynarodowy, nie przewiduje statusu „jeńca wojennego” dla osób, które bezpośrednio uczestniczyły w działaniach wojennych. Stwierdził, że w tych okolicznościach nic nie stoi na przeszkodzie „ściganiu” osób za ich udział i zachowanie w działaniach wojennych.

96. „Sąd Najwyższy” „Donieckiej Republiki Ludowej” również poinformował o wszczęciu postępowania zaocznego „postępowania karne” przeciwko sędziom, prokuratorom i śledczym pracującym w różnych regionach Ukrainy, w oparciu o przepisy „kodeksu karnego” „Donieckiej Republiki Ludowej”

[91] Informacje przekazane HRMMU 22 sierpnia 2016 r. Chociaż nie dotyczyły okresu sprawozdawczego, HRMMU uważa, że istotne jest, aby wspomnieć o tych ustaleniach.

Machine Translated by Google

związane z „umyślnym ściganiem niewinnej osoby” i „umyślnym wydawaniem bezprawnych wyroków” w odwecie za decyzje, które mogły nie być korzystne dla członków grup zbrojnych lub w odwecie za postrzeganą stronniczość polityczną sędziów.

97. Według stanu na 16 czerwca „trybunał wojskowy” „Donieckiej Republiki Ludowej” – którego główną funkcję „Doniecka Republika Ludowa” określa jako „wymiar sprawiedliwości... za przestępstwa popełnione przez wojskowych” – „rozpatrzył” podobno 60 „spraw karnych”. 41 „spraw” było nadal rozpatrywanych, dziewięć przekazano do „sądów powszechnych”, a w 12 „sprawach” wydano „decyzję” o „zwolnieniu od odpowiedzialności karnej”. „Trybunał wojskowy” wydał 18 „wyroków” za różne rodzaje przestępstw, w tym zabójstwo.

98. „Ługańska Republika Ludowa” przyjęła szereg „aktów ustawodawczych”, które przewidują utworzenie „sądu najwyższego”, „sądu arbitrażowego”, „sądu wojskowego” oraz 18 „sądów” rejonowych, miejskich i miejsko-rejonowych na podległym im terytorium. Lokalni rozmówcy w Ługańsku poinformowali Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) o utworzeniu i funkcjonowaniu kilku „sądów pierwszej instancji”. Chociaż nie odnotowano żadnych postępów w kwestii powołania „sądu najwyższego”, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zostało poinformowane, że w Ługańsku przebywają osoby „oskarżone” o ciężkie zbrodnie i pozbawione wolności, oczekujące na „proces” przed „sądem najwyższym”.

V. Podstawowe wolności

> „Nie mogę nikomu zaufać. Przyszedłem z tobą porozmawiać, bo cię znam. Boję się rozmawiać przez telefon. Wszyscy mówią, że wszystkie rozmowy są podsłuchiwane. Czy to nie jest zakazane?”
>
> - Kobieta mieszkająca w „Donieckiej Republice Ludowej”

A. Naruszenia i nadużycia swobody przemieszczania się

99. Swoboda przemieszczania się ludności cywilnej przez linię rozgraniczenia pozostała ograniczona. Od początku czerwca strony konfliktu zaczęły się do siebie zbliżać, naruszając porozumienie mińskie. Doprowadziło to do przeniesienia punktów kontrolnych na co najmniej trzech korytarzach transportowych[92] (dwa w obwodzie donieckim i jeden w obwodzie ługańskim) oraz kurczenie się „ziemi niczyjej” pomiędzy nimi, co może ponownie zaognić konflikty i zagrozić ludności cywilnej. Na nowych punktach kontrolnych wjazdowo-wyjazdowych brakuje wody, urządzeń sanitarnych i medycznych. Tereny wokół wszystkich korytarzy transportowych są zaminowane, ale nie są odpowiednio oznakowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rozminowywania.

100. Doszło do szeregu incydentów na przejściach granicznych, co doprowadziło do krótkotrwałego zamknięcia korytarzy transportowych Zajcewo i Stanica Ługańska. 16 czerwca doszło do wymiany ognia na przejściu granicznym Mariinka, w wyniku której ranny został jeden cywil. Działania na przejściach granicznych zawieszono do następnego poranka.

Przekroczenie linii granicznej pozostawało uciążliwe. Przy 26 000–32 000 93 osób dziennie przekraczających linię, na wszystkich pięciu działających korytarzach transportowych tworzyły się długie kolejki. Ludzie czekali nawet 36 godzin, w tym całą noc, bez dostępu lub z ograniczonym dostępem do cienia, latryn, wody, pomocy medycznej i schronienia na wypadek ostrzału. Gdy temperatura przekroczyła 30 stopni Celsjusza, niektórzy, głównie starsi, tracili przytomność stojąc w kolejce.

[92] Na korytarzu transportowym Gorłówka-Artemiwsk, kontrolowany przez rząd punkt kontrolny wjazdu i wyjazdu Zajcewo został przesunięty o 800 metrów w kierunku punktu kontrolnego kontrolowanego przez „Doniecką Republikę Ludową”. „Doniecka Republika Ludowa” utworzyła nowy „wojskowy” punkt kontrolny 600 metrów w kierunku strony kontrolowanej przez rząd. Wcześniejsza odległość wynosiła około 2 kilometrów. Teraz odległość wynosi około 600 metrów. Na korytarzu transportowym Donieck-Mariupol, punkt kontrolny wjazdu i wyjazdu Nowotroickie został przesunięty o trzy kilometry w kierunku punktu kontrolnego kontrolowanego przez „Doniecką Republikę Ludową”. Poprzednia odległość czterech kilometrów została teraz skrócona do jednego kilometra. Na przejściu dla pieszych w Stanicy Ługańskiej „Ługańska Republika Ludowa” przesunęła swój punkt kontrolny o 450 metrów w kierunku punktu kontrolowanego przez rząd Ukrainy.

[93] Jest to ostrożny szacunek średniej liczby osób przekraczających linię kontaktu każdego dnia, oparty na danych świadczone przez Państwową Służbę Graniczną. W niektóre dni liczba osób przekraczających granicę przekraczała 32 000.

Machine Translated by Google

Brak jest dostępności pogotowia ratunkowego w bliskim sąsiedztwie linii kontaktowej94 .
W okresie sprawozdawczym na punktach kontrolnych zginęło 3 cywilów95 w wyniku opóźnionej interwencji kryzysowej pomoc medyczna.

102. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) otrzymało skargi dotyczące korupcji na kontrolowanych przez rząd punktach kontrolnych, mających na celu ułatwienie przejścia, a także doniesienia o poniżającym traktowaniu, szczególnie na przejściach granicznych w Zajcewie, Stanicy Ługańskiej i Mariince. Chociaż istnieje rządowa infolinia i mechanizm utworzony przez organizację pozarządową do przyjmowania skarg, ludzie często nie są świadomi istnienia tych mechanizmów. 29 czerwca przedstawicielka mediów poinformowała Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, że pod koniec maja, podczas przekraczania przejścia granicznego w Kurachowie, była świadkiem96 werbalnego ataku funkcjonariuszy Państwowej Służby Granicznej na cywilów. Po tym, jak poskarżyła się, że takie uwagi są niedopuszczalne, funkcjonariusz arbitralnie przeszukał jej rzeczy osobiste. Inni funkcjonariusze obecni na miejscu nie interweniowali97 .

B. Naruszenia i nadużycia wolności pokojowych zgromadzeń

103. Monitorując „Marsz Równości” z 12 czerwca i procesje prawosławne98
W dniach 27-28 lipca, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało znaczny postęp poczyniony przez Narodową Policję Ukrainy w zapewnianiu pokojowych zgromadzeń. Osoby, które chciały zaprotestować przeciwko „Marszowi Równości”, otrzymały pozwolenie na zgromadzenie się. 57 osób zostało tymczasowo zatrzymanych i zwolnionych po kilku godzinach pod zarzutem drobnego chuligaństwa. Podczas procesji prawosławnej zaobserwowano również dużą obecność policji i wysoki poziom koordynacji między organami ścigania. Chociaż nie doszło do poważnych incydentów, policja skutecznie zareagowała na szereg zagrożeń.

104. Wieczorem 4 lipca 2016 roku ponad 100 osób pokojowo protestowało przeciwko obecności sprzętu wojskowego w centrum Torecka w obwodzie donieckim. Policja aresztowała ośmiu mężczyzn i oskarżyła ich o umyślne nieposłuszeństwo99, przesłuchała ich bez udziału adwokatów i nie postawiła ich przed sądem w ciągu trzech godzin, zgodnie z prawem krajowym100. Funkcjonariusze SBU grozili i zastraszali zatrzymanych, żądając dostępu do ich mediów społecznościowych i przesłuchując ich w sprawie powiązań z grupami zbrojnymi. Zatrzymani spędzili noc śpiąc na podłodze małej celi, wyposażonej jedynie w jeden materac i drewnianą ławkę. Po przesłuchaniach zostali siłą odprowadzeni na komisariat policji, mimo że oficjalnie zostali zwolnieni z aresztu. Tam Komendant Policji w obwodzie donieckim rzekomo ich znieważył i groził im. Komendant potwierdził OHCHR, że po rozprawie sądowej nakazał swoim podwładnym przyprowadzenie ośmiu mężczyzn na „wykład dyscyplinarny”.

Terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne

105. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało kilka wieców w „Donieckiej Republice Ludowej”. Chociaż nie odnotowano żadnych incydentów, istnieją wątpliwości co do dobrowolności udziału. 10 czerwca Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka monitorowało pokojowy wiec w Doniecku, protestując przeciwko wysłaniu uzbrojonej misji policyjnej OBWE do Donbasu. Z szeregu relacji wynika, że zgromadzenie około 12 000 osób – z których większość stanowili pracownicy „instytucji finansowanych przez państwo” lub studenci – zostało zorganizowane przez władze „Donieckiej Republiki Ludowej”. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka zaobserwowało, że osoby biorące udział w proteście były ostrzegane przez „wolontariuszy”, że jeśli opuszczą teren protestu, ich „niewłaściwe zachowanie” zostanie zgłoszone ich przełożonym lub „władzom”.

[94] Światowa Organizacja Zdrowia, Raport sytuacyjny, 1 sierpnia 2016 r.; Biuletyn humanitarny OCHA Ukraina, wydanie 13, 1-31 sierpnia 2016 r.
[95] 25 maja mężczyzna zmarł na zawał serca, czekając na przejście dla pieszych w Stanicy Ługańskiej. 13 czerwca na tym samym przejściu granicznym zmarła 82-letnia kobieta z powodu ataku padaczki. 7 lipca zmarła 62-letnia 19-letni mężczyzna zmarł na posterunku kontrolnym Zajcewe z powodu pogorszenia stanu zdrowia. Pomimo udzielenia pierwszej pomocy, nie było możliwości skorzystania z profesjonalnej pomocy medycznej.
[96] Wywiad HRMMU, 29 czerwca 2016 r.
[97] Wywiad HRMMU, 19 lipca 2016 r.
[98] Procesja rozpoczęła się 3 lipca w Ławrze Świętohirskiej w obwodzie donieckim, a 9 lipca w Poczajowie w Tarnopolu. obwodu i poświęcona została w dniu Chrztu Rusi (28 lipca 2016 r.).
[99] Artykuł 185 Kodeksu wykroczeń administracyjnych.
[100] Artykuł 263 Kodeksu wykroczeń administracyjnych

Machine Translated by Google

C. Naruszenia i nadużycia wolności zrzeszania się

106. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) nadal dokumentowało powtarzające się przypadki nękania członków partii komunistycznej101. 28 czerwca przeszukano mieszkanie 68-letniej pierwszej sekretarz charkowskiego oddziału Komunistycznej Partii Chin, oskarżając ją o naruszenie integralności terytorialnej Ukrainy i przekupstwo urzędników państwowych102. 30 czerwca sąd w Charkowie orzekł o umieszczeniu jej w areszcie tymczasowym. Poinformowała ona Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, że jej stan fizyczny jest stabilny, ale stan zdrowia pogorszył się w trakcie pobytu w areszcie103 .

Terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne

107. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało ciągłe ograniczenia dla społeczeństwa obywatelskiego na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne, ograniczające ich zdolność do działania i dostarczania pomocy humanitarnej. Według doniesień, z powodu braku „ustawy Donieckiej Republiki Ludowej” regulującej rejestrację organizacji pozarządowych (NGO)104, „Ministerstwo Sprawiedliwości” informuje organizacje pozarządowe działające na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne, że nie mogą zostać zarejestrowane.

108. 21 lipca 2016 r. współzałożycielka organizacji humanitarnej w Doniecku została po raz drugi pozbawiona wolności przez osoby, które podały się za członków „ministerstwa bezpieczeństwa państwowego” po jej zwolnieniu pod koniec lutego 2016 r. 105. 9 sierpnia 2016 r. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) otrzymało informację o jej zwolnieniu.

109. Podczas gdy niezależne organizacje pozarządowe napotykały ograniczenia, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało wzrost liczby organizacji utworzonych pod auspicjami „Donieckiej Republiki Ludowej”. Na przykład liczba członków organizacji społeczeństwa obywatelskiego „Doniecka Republika” osiągnęła 140 000106. Organizacja pozarządowa „Pokój dla Obwodu Ługańskiego”, której celem jest „walka z faszyzmem i aspirowanie do świata rosyjskiego”, zrzesza 72 500 członków, w porównaniu z 11 500 na początku 2016 roku. Podobno członkostwo jest obowiązkowe dla pracowników sektora publicznego107. Istnieją poważne obawy dotyczące obowiązkowego charakteru członkostwa, a także kwestii ochrony danych, ponieważ listy członków są publikowane online.

110. Nie ma miejsca na wolne związki zawodowe niezwiązane z „władzami”.

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) dowiedziało się108 , że tylko jeden związek zawodowy utworzony przez „Ługańską Republikę Ludową” został dozwolony w Ługańsku.

D. Naruszenia i nadużycia wolności opinii i wypowiedzi

SBU Według rozmówców OHCHR109, ukraińscy pracownicy mediów nadal doświadczają presji ze strony lub Sił Zbrojnych podczas relacjonowania drażliwych kwestii, takich jak straty militarne czy bezprawne postępowanie ukraińskich żołnierzy. Niektórzy dziennikarze wspominali również o autocenzurze, gdy uważali, że pewne informacje mogłyby zaszkodzić Siłom Zbrojnym Ukrainy lub obawiali się, że media rosyjskie lub należące do grup zbrojnych mogłyby wykorzystać takie informacje do celów propagandowych. W ramach zauważalnego wzrostu przemocy wobec dziennikarzy, OHCHR udokumentował trzy incydenty w obwodzie zaporoskim i trzy w Kijowie. Przypadki te najwyraźniej dotyczyły działalności zawodowej dziennikarzy, mającej na celu zastraszenie ich i utrudnienie im pracy dziennikarskiej, i są obecnie badane przez Narodową Policję Ukrainy.

112. 8 lipca centrum prasowe Kwatery Głównej Operacji Antyterrorystycznej (ATO) zwróciło się do SBU z wnioskiem o zawieszenie akredytacji dwóch ukraińskich i jednego rosyjskiego dziennikarzy relacjonujących wydarzenia z Awdijiwki w obwodzie donieckim. Po sfilmowaniu ataków, w których zginęło dwóch ukraińskich żołnierzy110, ukraińskie siły zbrojne zwróciły się do dziennikarzy z prośbą o jednodniowe opóźnienie publikacji nagrania. Późniejsza publikacja nagrania została uznana przez

[101] Zobacz 14. sprawozdanie HRMMU obejmujące okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., ust. 108.
[102] Artykuły 110 i 369 Kodeksu karnego Ukrainy.
[103] Wywiad HRMMU, 15 lipca 2016 r.
[104] Wywiad HRMMU, 22 czerwca 2016 r.
[105] Zobacz 14. sprawozdanie HRMMU obejmujące okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., ust. 111.
[106] Stan na 24 maja 2016 r.
[107] Wywiad HRMMU, 9 sierpnia 2016 r.
[108] Wywiad HRMMU, 16 czerwca 2016 r.
[109] Wywiad HRMMU, 22 czerwca 2016 r.
[110] Wywiad HRMMU, 19 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

Dowództwo ATO naruszało zasady postępowania przedstawicieli mediów pracujących na obszarach objętych konfliktami, ponieważ materiał ujawniał twarze, pozycje i broń żołnierzy. Chociaż rząd może wprowadzać ograniczenia dotyczące działalności dziennikarzy wzdłuż linii frontu ze względu na względy bezpieczeństwa narodowego, ograniczenia te muszą być przewidziane prawem, proporcjonalne i nie powinny być stosowane arbitralnie. W tej sprawie OHCHR uważa, że reakcja Dowództwa ATO była nieproporcjonalna, biorąc pod uwagę środki podjęte przez dziennikarzy w celu spełnienia żądań ukraińskich sił zbrojnych.

31 maja został wydany dekret prezydencki112 o wejściu w życie rezolucji 113.
Weszło w życie rozporządzenie Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony „w sprawie niektórych sankcji osobistych”, nakładając sankcje113 na 17 rosyjskich dziennikarzy, oprócz tych wymienionych na poprzednich listach sankcji114 . Jednocześnie dekret zniósł sankcje wobec 29 zagranicznych dziennikarzy.

114. 24 maja baza danych Myrotvorets115 opublikowała nazwiska i dane kontaktowe kolejnych 116 304 pracowników mediów (300 międzynarodowych i 4 krajowych), co miało negatywny wpływ na osoby znajdujące się na liście. Niektórzy pracownicy mediów otrzymali obraźliwe uwagi lub groźby i zostali nazwani „separatystami”. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) przeprowadziło wywiady z kilkoma osobami, które twierdzą, że ich konta bankowe zostały zamrożone z powodu umieszczenia ich na liście lub za antymajdanowe wypowiedzi.

14 lipca dziennikarz Rusłan Kotsaba, skazany na trzy lata i sześć miesięcy więzienia za rzekome utrudnianie działalności Sił Zbrojnych Ukrainy, został uznany za niewinnego i zwolniony. Sąd Apelacyjny w Iwano-Frankowsku uchylił wyrok skazujący wydany przez sąd miejski 12 maja 2016 roku.

116. 20 lipca znany dziennikarz Paweł Szeremet, pracujący dla Ukraińskiej Prawdy, popularnego ukraińskiego portalu informacyjnego, zginął w wyniku eksplozji samochodu-pułapki w centrum Kijowa. Samochód, którym jechał, należał do jednego z założycieli redakcji. Prokurator Generalny oświadczył, że incydent jest badany jako morderstwo.

Terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne

Doniecki profesjonalista medialny stwierdził118 , że departament analityczny Ministerstwa Polityki Informacyjnej „Donieckiej Republiki Ludowej” skrupulatnie kontroluje pracę dziennikarzy i sprawuje ścisły nadzór nad publikacjami, co jest warunkiem akredytacji. Donieccy profesjonaliści medialni poinformowali, że w ostatnich miesiącach większość zagranicznych dziennikarzy (z wyjątkiem rosyjskich) otrzymała odmowę „akredytacji” od grup zbrojnych, co doprowadziło do drastycznego spadku liczby zagranicznych dziennikarzy pracujących na terytoriach kontrolowanych przez te grupy.

118. 21 czerwca „Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego” „Ługańskiej Republiki Ludowej” opublikowało nagranie wideo ukraińskiej dziennikarki pozbawionej wolności, która „przyznaje”, że

[111] Regulamin postępowania pracowników mediów pracujących w strefie ATO wydany przez Państwowy Komitet ds. Telewizji i Telewizji Nadawanie radiowe: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=129965&cat_id=114334

[112] Dekret Prezydenta RP nr 224/2016 w sprawie decyzji Ministerstwa Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy z dnia 20 maja 2016 r. „O niektórych szczególnych środkach ograniczających swobodę osobistą (sankcjach)”

[113] Odmowa wydania i unieważnienie wiz dla rezydentów państw obcych lub inne środki zakazujące im wjazdu na terytorium Ukrainy.

[114] Decyzja Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony z dnia 2 września 2015 r. „W sprawie zastosowania specjalnych osobistych środków ekonomicznych i innych środków ograniczających (sankcji)”, przyjęta dekretem prezydenta Ukrainy z dnia 16 września 2015 r. nr 549, zawierająca listę 388 osób fizycznych i 105 osób prawnych.

[115] Strona internetowa zawiera dane osobowe i informacje dostępne w mediach społecznościowych dotyczące osób rzekomo zaangażowanych w działalność „Donieckiej Republiki Ludowej” i „Ługańskiej Republiki Ludowej”. Strona jest rzekomo utrzymywana przez wolontariuszy, ale od 2014 roku jest aktywnie wykorzystywana przez siły ukraińskie na punktach kontrolnych. Jak wcześniej zauważyło Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), strona obejmuje członków grup zbrojnych, a także urzędników państwowych, którzy nie przenieśli się na obszary kontrolowane przez rząd, a także przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, którzy udzielają pomocy humanitarnej na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne. Zob. 14. raport HRMMU za okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., paragraf 87.

[116] 10 maja 2016 r. ukraińska strona internetowa „Myrotworec” opublikowała dane osobowe 4068 ukraińskich i międzynarodowych dziennikarzy rzekomo akredytowanych do pracy w „Donieckiej Republice Ludowej”.

[117] 12 maja 2016 r. Sąd Miejski w Iwano-Frankowsku skazał dziennikarza Rusłana Kotsabę, oskarżonego o zdradę i utrudnianie pracy Sił Zbrojnych Ukrainy, na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Więcej szczegółów w 14. raporcie HRMMU obejmującym okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., paragraf 117, wywiad HRMUU z 29 czerwca 2016 r.

[118]

Machine Translated by Google

Przed wyjazdem do Ługańska skontaktowała się z nią Służba Bezpieczeństwa (SBU) z prośbą o zebranie informacji o członkach „rady miejskiej” i grupach zbrojnych. „Ługańska Republika Ludowa” oświadczyła, że została oskarżona o „szpiegostwo”, za które grozi kara do 10–20 lat pozbawienia wolności na podstawie artykułu 336 „Kodeksu karnego” Ługańskiej Republiki Ludowej.

119. W Doniecku bloger i aktywista z Kijowa od stycznia 2016 roku jest pozbawiony wolności przez „Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego” „Donieckiej Republiki Ludowej” i oskarżony o nielegalne posiadanie broni119. 27 czerwca miało miejsce „przesłuchanie” przed „sądem” „Donieckiej Republiki Ludowej”, podczas którego bloger przyznał się do winy i potwierdził, że przywiózł do „Donieckiej Republiki Ludowej” dwa granaty120. Podczas „przesłuchania” udało mu się przekazać ojcu sweter, który był pokryty krwią, co wzbudziło obawy o możliwe złe traktowanie przez „śledczych” „Donieckiej Republiki Ludowej”.

120. 1 czerwca 2016 r. „przywódca” „Donieckiej Republiki Ludowej” podpisał dekret „W sprawie środków ochrony tajemnic państwowych i informacji urzędowych”121. „Dekret” zakazuje wszystkim „urzędnikom państwowym” „Donieckiej Republiki Ludowej” korzystania z otwartych kanałów komunikacji, w tym ukraińskich sieci komórkowych, kont e-mail i mediów społecznościowych, w kontaktach z osobami spoza „Donieckiej Republiki Ludowej” (z wyłączeniem Federacji Rosyjskiej). Społeczność humanitarna zauważyła negatywny wpływ takich środków, które na przykład zakazują udostępniania niezbędnych informacji na temat opieki zdrowotnej i zabezpieczenia społecznego.

VI. Prawa ekonomiczne i społeczne

> „Poświęciliśmy życie, pracując na tę emeryturę. Czyż na nią nie zasłużyliśmy?”
>
> - Mieszkaniec rejonu kujbyszewskiego miasta Donieck

A. Prawa ekonomiczne i społeczne oraz wczesne ostrzeganie

121. Cała populacja Ukrainy nadal odczuwa skutki pogarszającej się sytuacji gospodarczej w wyniku konfliktu i niestabilności na wschodzie kraju. W pierwszym półroczu 2016 roku ceny wzrosły o 4,9%. Od 1 lipca stawki za ogrzewanie wzrosły średnio o 75–90%122, podczas gdy średnie wynagrodzenie pozostało na niezmienionym poziomie 4934 UAH (około 197 USD). 6 lipca Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka monitorowało ogólnoukraińską demonstrację zorganizowaną przez Związek Zawodowy, domagającą się podwyżki płacy minimalnej123 oraz obniżenia stawek za media i gaz. Chociaż większość demonstrantów stanowili mężczyźni i kobiety w wieku produkcyjnym, było tam również wiele osób starszych. Biorąc pod uwagę, że 60 proc. wszystkich emerytów otrzymuje kwotę od 1300 do 3000 UAH (52–120 USD), wzrost opłat za media stanowi poważne obciążenie dla większości emerytów, pomimo rządowych dotacji dla wszystkich gospodarstw domowych, których wydatki na media przekraczają 15 proc. ich dochodów.

122. Według Ministerstwa Polityki Społecznej, na dzień 15 sierpnia 2016 r. zarejestrowano 1 714 388 osób jako osoby wewnętrznie przesiedlone. Ich integracja jest nadal utrudniona z powodu braku strategii państwa i wynikającego z tego braku alokacji środków finansowych, co prowadzi do marginalizacji ekonomicznej i społecznej osób wewnętrznie przesiedlonych. Większość społeczności, w których żyje duża liczba osób wewnętrznie przesiedlonych, nie otrzymała dodatkowych środków od państwa i jest w pełni zależna od podmiotów humanitarnych. Zatrudnienie i zakwaterowanie należą do najpilniejszych potrzeb osób wewnętrznie przesiedlonych.

[119] 16 sierpnia 2016 r. „centralny miejski sąd rejonowy” w Makiejewce „skazał” go na dwa lata więzienia za „nielegalne posiadanie broni”.
[120] Wywiad HRMMU, 12 lipca 2016 r.
[121] Dostępne online: http://old.dnr-online.ru/wp-content/uploads/2016/06/Ukaz_N155_01062016.pdf Od 1 lipca
[122] 2016 r. koszty mediów związanych z ogrzewaniem i ciepłą wodą wzrosły dwukrotnie.
[123] Uznawana za ekonomicznie minimalną pensję umożliwiającą osiągnięcie sukcesu.

Machine Translated by Google

123. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało niepokojącą tendencję wśród pracodawców do odmowy zatrudniania byłych żołnierzy i członków batalionów ochotniczych. W połączeniu z brakiem usług w zakresie rehabilitacji społeczno-ekonomicznej, niewystarczającym wsparciem w zakresie zdrowia psychicznego, rozprzestrzenianiem się broni i nadużywaniem substancji psychoaktywnych, może to destabilizować społeczności i przyczyniać się do naruszeń praw człowieka. Wytyczne Międzynarodowej Organizacji Pracy124 dotyczące rehabilitacji społeczno-ekonomicznej byłych kombatantów podkreślają znaczenie tworzenia możliwości zatrudnienia dla byłych żołnierzy, które są trwalsze i skuteczniejsze niż świadczenia krótkoterminowe.

Terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne

124. Nasilenie działań wojennych w okresie sprawozdawczym doprowadziło do izolacji niektórych wiosek położonych blisko linii frontu. Na przykład w Jasnym nie ma transportu publicznego, apteki, sklepu spożywczego, placówki medycznej, a zasięg telefoniczny jest bardzo słaby od ponad roku. Mieszkańcy Jasnego muszą korzystać z taksówki lub chodzić pieszo do najbliższego miasta, Dokuczajewska (oddalonego o około siedem kilometrów), aby kupić artykuły spożywcze lub uzyskać pomoc medyczną125 .

125. Ograniczony dostęp do wody pozostaje jednym z głównych problemów „Ługańskiej Republiki Ludowej”. W analizowanym okresie zaopatrzenie w wodę po obu stronach linii rozgraniczającej ucierpiało głównie z powodu uszkodzeń elektrowni w wyniku bezładnego ostrzału, co z kolei negatywnie wpływa na funkcjonowanie elektrowni. Ciągła wymiana ognia wielokrotnie uniemożliwiała ekipom remontowym dostęp do uszkodzonej infrastruktury i narażała życie ich pracowników. Negocjowanie „okien milczenia”, umożliwiających dostęp i przywrócenie podstawowych usług, stało się trudniejsze, ponieważ strony konfliktu nadal lekceważą zasady humanitarne chroniące kluczową infrastrukturę cywilną. Ponadto, konieczne są znaczne inwestycje finansowe w celu odbudowy sieci wodociągowych, które uległy degradacji z powodu braku ciągłej konserwacji. Zakłady wodociągowe są uzależnione od pomocy humanitarnej w zakresie zaopatrzenia w podstawowe środki chemiczne do uzdatniania wody. Coraz częściej występują przerwy w dostawach wody w wyniku ciągłych zniszczeń związanych z konfliktem, pogłębiających istniejące wcześniej zagrożenia wynikające ze starzejącej się infrastruktury, nieefektywności operacyjnej i braku stabilności źródeł dochodów. Ogólnie rzecz biorąc, wpływa to na ciągłość i jakość wody dla ludności objętej konfliktem, zwłaszcza na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne.

126. Ośrodki zbiorowego zakwaterowania dla osób wewnętrznie przesiedlonych z obszarów dotkniętych konfliktem są podobno przepełnione. Wiele osób woli zatem przebywać w swoich, niekiedy mocno zniszczonych, mieszkaniach lub na niebezpiecznych obszarach. W związku z nasileniem ostrzałów w ostatnich miesiącach i wzrostem zniszczeń w domach mieszkalnych, coraz więcej osób prawdopodobnie będzie potrzebować alternatywnego zakwaterowania. Może to prowadzić do pogorszenia warunków w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania, wzrostu bezdomności oraz częstszych naruszeń praw mieszkaniowych, gruntowych i własnościowych.

127. Możliwości zatrudnienia pozostają bardzo ograniczone. Przed konfliktem większość mężczyzn w Doniecku i Ługańsku pracowała w kopalniach węgla, z których wiele zostało zamkniętych. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odwiedziło kopalnię Trudovska, która przed konfliktem zatrudniała 1800 osób. Od momentu zamknięcia kopalni w styczniu 2015 roku 800 pracowników nadal zarejestrowanych w kopalni nie otrzymało wynagrodzenia i nie ma prawa do żadnych świadczeń socjalnych. W Zajcewie w miejscowej szkole i szpitalu stacjonują grupy zbrojne, zakłady chemiczne zostały zamknięte, a kopalnie węgla albo zostały zamknięte, albo nie są w stanie wypłacać wynagrodzeń, co pozostawia większość mieszkańców bez pracy. Podobna sytuacja ma miejsce w wielu innych miastach i wsiach. Aby zwalczyć bezrobocie, w niektórych miastach lokalne „władze” zorganizowały prace społeczne, za które mieszkańcy otrzymują miesięczną pensję w wysokości 2500 rubli (prawie 40 dolarów) lub jedzenie.

128. Wiele osób na terenach kontrolowanych przez grupy zbrojne nadal zgłaszało, że ich krewni przyłączają się do grup zbrojnych ze względów finansowych, jako ostateczność, nie mogąc znaleźć innego dochodowego zatrudnienia126 .

[124] Dostępne w: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/documents/instructionalmaterial/wcms_141276.pdf

[125] Wywiad HRMMU, 16 czerwca 2016 r.

[126] Wywiad HRMMU, 16 czerwca 2016 r.

Machine Translated by Google

B. Zabezpieczenie społeczne i ochrona osób wewnętrznie przesiedlonych

129. Przesiedleńcy wewnętrzni nadal napotykali przeszkody w korzystaniu z praw ekonomicznych i socjalnych. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka przeprowadziło wywiady z przesiedleńcami wewnętrzni, których certyfikaty rejestracyjne zostały anulowane, a wypłaty zawieszone w wyniku procedury weryfikacyjnej wszczętej w lutym 2016 r.127. Przesiedleńcy wewnętrzni skarżyli się, że nie zostali poinformowani o decyzji władz lokalnych o zawieszeniu wypłat i opisywali trudności z ich przywróceniem. Kobieta128 z Perewalska w obwodzie ługańskim została oskarżona przez Charkowski Departament Ochrony Socjalnej o „oszustwo" i poinstruowana o konieczności zwrotu państwu przysługujących jej świadczeń socjalnych.

130. Około 85% osób wewnętrznie przesiedlonych (IDP) zamieszkujących obszary kontrolowane przez rząd zostało poważnie lub krytycznie dotkniętych takimi zawieszeniami. Na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne dotyczyło to 97% osób wewnętrznie przesiedlonych. W przypadku zdecydowanej większości osób wewnętrznie przesiedlonych (84%) procedura odnawiania certyfikatów IDP i/lub dostępu do świadczeń socjalnych i emerytur była niejasna, co wskazuje na brak lub niewystarczającą komunikację ze strony władz129 .

Poprawki przyjęte 8 czerwca 2016 r.130 pogłębiły trudności, z jakimi borykają się osoby wewnętrznie przesiedlone, umożliwiając automatyczne wygaśnięcie świadczeń i ograniczając okres od dwóch do sześciu miesięcy na przywrócenie statusu, w zależności od przyczyny wygaśnięcia. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) jest zaniepokojone powolnym postępem w tworzeniu specjalnych komisji ds. weryfikacji miejsca zamieszkania osób wewnętrznie przesiedlonych131. W przypadku osób wewnętrznie przesiedlonych z Krymu sytuację dodatkowo pogarsza fakt, że ich certyfikat IDP jest uznawany za jedyny dowód zamieszkania na terytorium kontrolowanym przez rząd. Utrata certyfikatu IDP prowadzi do utraty statusu rezydenta.

132. Chociaż niedawne badanie wykazało przeważająco pozytywne lub neutralne nastawienie ludności Ukrainy do osób wewnętrznie przesiedlonych132, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) konsekwentnie obserwowało przypadki133 dyskryminacji osób wewnętrznie przesiedlonych w dostępie do zatrudnienia, zakwaterowania lub usług bankowych ze względu na miejsce pochodzenia. Kontrole „warunków życia" osób wewnętrznie przesiedlonych przyczyniły się do niechęci właścicieli do wynajmowania mieszkań osobom wewnętrznie przesiedlonym i do eksmisji. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka przeprowadziło również wywiady z osobami wewnętrznie przesiedlonymi, którym odmówiono dostępu do depozytów bankowych i kredytów.

133. Wielu uchodźców wewnętrznych uważa, że działania podejmowane przez rząd Ukrainy, w obliczu spadającego poziomu życia i ograniczonego dostępu do usług socjalnych na terenie całego kraju, zaostrzone masowym odbieraniem uprawnień socjalnych134, mają na celu zmuszenie ich do powrotu na tereny kontrolowane przez grupy zbrojne w ramach kary zbiorowej. Jedna z kobiet powiedziała OHCHR, że udała się na terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne, aby urodzić dziecko, ponieważ wstrzymano jej wypłaty świadczeń i nie mogła już pozwolić sobie na dalsze życie na terenach kontrolowanych przez rząd135 .

134. Pozbawiając osoby wewnętrznie przesiedlone przysługujących im praw socjalnych, rząd jeszcze bardziej pogłębia trudności społeczno-ekonomiczne osób wewnętrznie przesiedlonych i ich zależność od pomocy humanitarnej. Pogarszająca się sytuacja spowodowana przepisami dotyczącymi osób wewnętrznie przesiedlonych może zmusić władze państwowe i darczyńców międzynarodowych do ponownego wprowadzenia dużych projektów humanitarnych na terenach kontrolowanych przez rząd zamiast skupienia się na programach integracji i odbudowy.

---

127 Zobacz 14. raport HRMMU obejmujący okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r., ust. 134–141. Zobacz również: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58003597; http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57907662; http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57705871; http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57486306; http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57125552; http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58009943

128 Wywiad HRMMU, 29 czerwca 2016 r.

129 Raport monitorujący w sprawie zawieszenia zaświadczeń o przesiedleniu wewnętrznym, świadczeń socjalnych i wypłat emerytur dla osób przesiedlonych wewnętrznych w Obwody charkowski, doniecki, ługański, zaporoski i dnieprowski, prowadzone przez organizację pozarządową Prawo do Ochrony.

130 Zobacz paragrafy 26–30 w dokumencie „Ramy prawne dla osób wewnętrznie przesiedlonych".

131 Zobacz punkty 30–31 w dokumencie „Ramy prawne dla osób wewnętrznie przesiedlonych".

132 Kijowski Międzynarodowy Instytut Studiów Socjologicznych, czerwiec 2016 r. Badanie pokazuje, że nastawienie do osób wewnętrznie przesiedlonych na Ukrainie kształtuje się następująco: 43 proc. pozytywnych, 47 proc. neutralnych, 6 proc. negatywnych; oraz odpowiednio 58 proc., 34 proc. i 2 proc. w pięciu regionach wschodnich.

133 Wywiad HRMMU z 4 czerwca 2016 r.

134 Raport z monitoringu R2P IDP, miesięczne raporty VostokSOS, wywiad

135 HRMMU, 17 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

do Kilka zmian legislacyjnych136 wprowadziło nieuzasadnione i dyskryminujące przeszkody135. w dostępie świadczeń socjalnych dla osób wewnętrznie przesiedlonych. Od 1 czerwca 2016 r. emeryci i renciści wewnętrzni zaczęli otrzymywać specjalne karty bankowe (mające służyć również jako dokumenty tożsamości) z państwowego banku „Oshchadbank". Od 1 lipca 2016 r. wszystkie świadczenia socjalne i emerytury dla osób wewnętrznie przesiedlonych muszą być wypłacane wyłącznie za pośrednictwem tego banku, podczas gdy wszyscy inni odbiorcy świadczeń socjalnych mogą swobodnie korzystać z usług dowolnego innego banku na Ukrainie. Emeryci i renciści wewnętrzni są również proszeni o dwukrotne poddanie się identyfikacji fizycznej w oddziałach Oshchadbank w ciągu pierwszego roku, a następnie o coroczną wizytę. W przypadku niedopełnienia tego obowiązku, wszystkie operacje na koncie danej osoby zostaną automatycznie wstrzymane przez bank do czasu zgłoszenia się osoby wewnętrznie przesiedlonej. Przepis ten nakłada dodatkowe obciążenie na osoby z niepełnosprawnościami, a także na osoby wewnętrznie przesiedlone mieszkające na obszarach wiejskich i oddalonych Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) otrzymało również informację137 , że osoby otrzymujące świadczenia emerytalne na swoje konta bankowe nie mogą dokonywać płatności online ani dokonywać zakupów za pomocą kart bankowych z terytoriów kontrolowanych przez grupy zbrojne. Podobno płatności są możliwe tylko z terytoriów kontrolowanych przez rząd.

C. Mieszkalnictwo, ziemia i prawa własności

136. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało wzrost liczby osób zmuszonych do płacenia wysokich rachunków za media, naliczanych w związku z użytkowaniem ich domów lub mieszkań przez ukraińskie siły zbrojne lub grupy zbrojne. Wiele osób dotkniętych tym problemem zaciągnęło duże długi, których nie są w stanie spłacić. Niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego zauważyły, że jest to powszechny problem w obwodzie marińskim i na terenach przylegających do lotniska w Doniecku.

137. Pewna kobieta zgłosiła, że pomimo wielokrotnych skarg do Departamentu Policji Narodowej Ukrainy w rejonie Nowoajdar, żołnierze nadal stacjonowali w jej domu w okresie sprawozdawczym, który został splądrowany i uszkodzony138. Inna kobieta, której dom w Awdijiwce był wykorzystywany przez różne grupy żołnierzy przez ponad rok, otrzymała wysoki rachunek za prąd w maju 2016 r. Jako doraźne rozwiązanie otrzymała zaświadczenie od lokalnego biura dowódcy wojskowego i mogła odwołać się do przedsiębiorstwa użyteczności publicznej139. OHCHR nadal śledziło pozew cywilny dotyczący zniszczonego mienia, w którym mieszkanka Słowiańska z powodzeniem doszła do odszkodowania za szkody wyrządzone jej domowi w trakcie konfliktu140. OHCHR zauważa, że Ministerstwo Sprawiedliwości odwołało się od tej decyzji. Przypadki te pokazują, że nie ma mechanizmu składania skarg i zadośćuczynienia dla cywilów, których mienie zostało wykorzystane do celów wojskowych lub uszkodzone w działaniach wojennych. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka przypomina, że wszyscy przesiedleńcy wewnętrzni mają prawo do zwrotu mieszkania, ziemi i/lub majątku, których zostali arbitralnie lub bezprawnie pozbawieni, a także do odszkodowania za wszelkie straty lub szkody141 .

138. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) było świadkiem wykorzystywania prywatnych domów przez członków ukraińskich sił zbrojnych w miejscowościach Szczastia, Stary Ajdar, Łopaskine, Trochizbienka, Bachmutka, Niżnia Żowanka, Górnia Żowanka, Kriakówka w obwodach donieckim i ługańskim. Na obszarach kontrolowanych przez rząd, pomimo skarg ludności dotkniętej przemocą kierowanych do władz lokalnych, Policja Narodowa często niechętnie podejmuje się zbadania takich przypadków lub nie jest w stanie tego zrobić z powodu braku dostępu do terenów w pobliżu linii granicznej.

139. Brak mechanizmu przeprowadzania inspekcji i oceny szkód materialnych – niezbędnego dla przyszłych procesów sądowych – utrudnia ofiarom dochodzenie roszczeń w celu przywrócenia ich praw własności. Chociaż zarówno Narodowy Plan Działań na rzecz Praw Człowieka, jak i kompleksowy program stanowy na rzecz osób wewnętrznie przesiedlonych142 przewidują ustanowienie systemu rekompensat.

---

[136] Rada Ministrów, Uchwała nr 167 „W sprawie wprowadzenia zmian do niektórych uchwał Rady Ministrów Ukrainy", marzec 2016 r. Uchwała zmienia trzy inne akty rządowe regulujące rejestrację osób wewnętrznie przesiedlonych i przyznawanie im świadczeń socjalnych.

[137] Wywiad HRMMU, 7 lipca 2016 r.

[138] Wywiad HRMMU, 25 maja 2016 r., 15 sierpnia 2016 r.

[139] Wywiad HRMMU, 6 lipca 2016 r., 23 lipca 2016 r.

[140] 15 marca 2016 r. Doniecki Okręgowy Sąd Apelacyjny w Bachmucie nakazał państwu wypłatę odszkodowania za szkody wyrządzone w mieniu w wyniku ostrzału przeprowadzonego w czerwcu 2014 r. Patrz 14. raport HRMMU obejmujący okres od 16 lutego do 15 maja 2016 r.

[141] Zasady dotyczące mieszkań i zwrotu mienia uchodźcom i osobom przesiedlonym („Zasady Pinheiro"), Zasada 2.

[142] Uchwała Rady Ministrów nr 1094 „W sprawie zatwierdzenia Kompleksowego państwowego programu wsparcia, adaptacji społecznej i reintegracji obywateli Ukrainy, którzy przenieśli się z czasowo okupowanego terytorium

Machine Translated by Google

W odniesieniu do mechanizmu dotyczącego uszkodzonych i zniszczonych domów, gruntów i nieruchomości nie podjęto żadnych konkretnych kroków w tym zakresie. OHCHR jest zaniepokojony faktem, że sądy ukraińskie nadal odrzucają roszczenia w oparciu o niewystarczające dowody potwierdzające indywidualną odpowiedzialność.

140. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) nadal obserwowało alarmującą sytuację w zakresie zakwaterowania osób wewnętrznie przesiedlonych w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania na terenie całej Ukrainy. W Odessie, od grudnia 2015 roku, około 400 osób wewnętrznie przesiedlonych, głównie z niepełnosprawnościami (w tym 42 osoby na wózkach inwalidzkich), zamieszkujących sanatorium w Kujalnyku, było narażonych na groźby przymusowej eksmisji z powodu niespłaconych długów za zakwaterowanie. Oprócz ciągłych gróźb eksmisji, właściciele wykorzystują przerwy w dostawie prądu i wody, aby naciskać na władze regionalne w celu pokrycia kosztów zakwaterowania osób wewnętrznie przesiedlonych.

141. 24 czerwca 2016 r. grupa osób wewnętrznie przesiedlonych wraz z grupą „samoobrony" w Odessie zajęła budynek komunalny po licznych próbach uzyskania wsparcia ze strony władz regionalnych w rozwiązaniu problemów mieszkaniowych.143 Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka odnotowało niepokojącą tendencję do rozwiązywania palących problemów społeczno-ekonomicznych i politycznych przy pomocy ochotniczych batalionów i grup paramilitarnych.

Terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne

142. Grupy zbrojne nadal rabowały i wykorzystywały domy i inną własność cywilną do celów wojskowych. Podczas wizyty monitorującej w rejonie kujbyszewskim w Doniecku, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zaobserwowało obecność członków grup zbrojnych w schronie przeciwbombowym w tym rejonie144. Niektórzy mieszkańcy wspominali, że zostali wyrzuceni z tego schronu przez członków grup zbrojnych i nie mieli dokąd się udać w czasie ostrzału. Niektórzy wskazywali również, że członkowie grup zbrojnych zatrzymywali się w mieszkaniach mieszkalnych. Mieszkańcy twierdzili również, że członkowie grup zbrojnych rabowali sklepy i mieszkania. Mieszkańcy nie podali żadnych szczegółów, zauważając, że skargi do grup zbrojnych zazwyczaj kończyły się zastraszaniem.

143. Zdecydowana większość domów prywatnych, akademików i budynków mieszkalnych w rejonie kujbyszewskim została uszkodzona. W okresie sprawozdawczym obszar ten został ponownie ostrzelany. Z powodu trwającego ostrzału i zniszczeń w domach cywilnych, „Doniecka Republika Ludowa" wydaje się niechętna do zapewnienia finansowania na odbudowę zniszczonego mienia. Nieliczni pozostali mieszkańcy zgłaszali, że nie opuszczali swoich domów, aby chronić swój dobytek przed grabieżą i obecnością grup zbrojnych. Niektórzy poinformowali Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), że pomimo wizyty komisji „Donieckiej Republiki Ludowej" w tym rejonie w maju 2015 r. i jej zobowiązania do odbudowy zniszczonych budynków, do tej pory nie podjęto żadnych działań.

144. Opracowywane lub już obowiązujące, kontrolowane przez grupy zbrojne równoległe systemy rejestracji nieruchomości negatywnie wpływają na osoby posiadające, dziedziczące, sprzedające lub kupujące nieruchomości. Zgodnie z „regulaminem wewnętrznym"145, „Doniecka Republika Ludowa" uznaje wyłącznie dokumenty rejestracji nieruchomości wydane przez jej „struktury". W rezultacie osoby zamieszkujące lub posiadające nieruchomości na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne są zmuszane do ich rejestracji po obu stronach linii granicznej, płacąc podwójne podatki i opłaty administracyjne. Nierozstrzygnięte spory o mieszkania, ziemię i nieruchomości uniemożliwiają znalezienie trwałych rozwiązań dla osób powracających, mogą wymusić powrót osób broniących swoich praw własności i zagrażają perspektywom pokoju i stabilności146 .

„Ukraina i obszary operacji antyterrorystycznej w innych regionach Ukrainy na okres do 2017 r.", 16 grudnia 2015.

143 Wywiad HRMMU, 8 lipca 2016 r.

144 Wywiad HRMMU, 19 maja 2016 r.

145 „Gabinet Ministrów" „Donieckiej Republiki Ludowej", nr 17-3, z 2 września 2015 r., stanowi, że dokumenty majątkowe wydane przez władze ukraińskie między 11 maja 2014 r. a 3 września 2015 r. muszą zostać zalegalizowane przez komisję międzyresortową przy „Ministerstwie Sprawiedliwości", aby mogły zostać uznane za legalne. 12 lipca 2016 r. „Sąd Najwyższy" „Donieckiej Republiki Ludowej" wydał „list wyjaśniający", w którym stwierdził, że dokumenty majątkowe muszą zostać „zalegalizowane" zgodnie z tą procedurą.

146 Zobacz Wczesne ostrzeganie oraz prawa ekonomiczne i społeczne, paragraf 23.

Machine Translated by Google

D. Prawo do najwyższego osiągalnego poziomu sprawności fizycznej i psychicznej zdrowie

145. Byli więźniowie, w tym ofiary tortur, nadal mają trudności z dostępem do opieki medycznej. Większość żołnierzy, którzy zostali zatrzymani przez grupy zbrojne, ma dostęp do bezpłatnych specjalistycznych usług medycznych w szpitalach wojskowych, w tym do badań i leczenia.
Jednak pomimo przepisów gwarantujących psychospołeczną rehabilitację zdemobilizowanych żołnierzy, nie ma procedury kierowania ich do odpowiednich ośrodków i brakuje odpowiednich świadczeniodawców.
Osoby, które były członkami batalionów ochotniczych, nie mają prawa do bezpłatnego leczenia. Brak kompleksowego państwowego programu rehabilitacji nie pozwala na właściwą integrację zdemobilizowanych żołnierzy i członków batalionów ochotniczych ze społecznościami.

146. Cywilne osoby zatrzymane w związku z konfliktami stoją w obliczu jeszcze większych wyzwań. Po zwolnieniu pozostają nieuznane i w związku z tym nie mają prawa do żadnej opieki medycznej, psychologicznej ani socjalnej. Podmioty państwowe często nie posiadają umiejętności i możliwości radzenia sobie z tymi grupami, co może prowadzić do ich ponownej wiktymizacji. W związku z tym cywile zwalniani z niewoli oraz rodziny osób zaginionych polegają na pomocy wolontariuszy i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

147. Osoby zatrzymane w związku z konfliktem nadal mają ograniczony dostęp do opieki medycznej w areszcie. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało pogorszenie stanu zdrowia kilku osób zatrzymanych w SIZO w obwodzie mariupolskim i zaporoskim. W wilniańskim SIZO, według stanu na 21 lipca, osobie zatrzymanej w związku z konfliktem odmówiono pomocy medycznej, pomimo decyzji sądu z 5 kwietnia 2016 r. nakazującej jej przeniesienie do placówki medycznej i leczenie.

Terytoria kontrolowane przez grupy zbrojne

148. Na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) odnotowało utrzymujące się trudności z dostępnością[147] i przystępnością[148] opieki zdrowotnej dla ludności cywilnej. Dostęp do placówek medycznych i pierwszej pomocy jest szczególnie ograniczony wzdłuż linii frontu. We wsi Oleniwka (w pobliżu punktu kontrolnego), kontrolowanej przez grupy zbrojne, jedyna karetka pogotowia została podobno[149] przeniesiona do Dokuczajwska (10 kilometrów dalej), co utrudnia dostęp do pierwszej pomocy. Sytuację pogarsza fakt, że w Oleniwce sieci telefonii komórkowej praktycznie nie działają. W kontrolowanym przez grupy zbrojne Zajcewie, grupy zbrojne stacjonują w szpitalu (patrz: Domniemane naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego, pkt 36), a mieszkańcy mogą otrzymać pierwszą pomoc jedynie w poliklinice w Mykytówce (18 kilometrów dalej); ranni mogą być hospitalizowani wyłącznie w szpitalu w Gorłówce (20 kilometrów dalej). Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka dowiedziało się o kobiecie, która zmarła, ponieważ karetka pogotowia nie mogła jej pomóc[150]. Mieszkańcy rejonu kujbyszewskiego zgłaszali podobne problemy.

149. W kontrolowanej przez grupę zbrojną wiosce Sachanka 700 osób (w tym 130 dzieci) pozostaje bez opieki medycznej i wsparcia. Jedyny lekarz we wsi pozostał w momencie wybuchu konfliktu zbrojnego, a pielęgniarka zrezygnowała z pracy na początku lipca 2016 roku.

150. Według naczelnego lekarza jednego z największych szpitali w Doniecku brakuje pielęgniarek. Około 80 proc. z nich mieszka na terenach wiejskich, położonych po drugiej stronie lub w pobliżu linii frontu i nie są w stanie dotrzeć do szpitala.

151. Placówki medyczne na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne nadal w dużej mierze polegają na pomocy humanitarnej. Ponieważ organizacje humanitarne nie mogą swobodnie działać w „Donieckiej Republice Ludowej", leczenie niektórych grup pacjentów pozostaje ograniczone i często

[147] Na potrzeby niniejszego raportu dostępność oznacza, że funkcjonujące placówki, dobra i usługi z zakresu zdrowia publicznego i opieki zdrowotnej muszą być dostępne w wystarczającej ilości na terenie danego państwa.
[148] Na potrzeby niniejszego raportu dostępność oznacza, że obiekty, towary i usługi muszą być dostępne fizycznie (w bezpiecznym zasięgu dla wszystkich grup społecznych, w tym dzieci, młodzieży, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i innych grup wrażliwych), jak również finansowo, a także w sposób niedyskryminujący. Dostępność oznacza również prawo do poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji zdrowotnych w formacie dostępnym dla wszystkich, w tym dla osób z niepełnosprawnościami.

[149] Zgodnie z raportem obserwatorów misji OBWE SMM z dnia 2 czerwca 2016 r.
[150] Wywiad HRMMU, 15 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

Niedostępne. Żona mężczyzny, u którego niedawno zdiagnozowano cukrzycę, twierdziła, że nie mogli otrzymać insuliny w dwóch donieckich szpitalach i musieli przekraczać linię graniczną, aby kupić leki. 12 lipca 2016 r. minister zdrowia „Donieckiej Republiki Ludowej" oświadczył, że zapasy insuliny są wystarczające, jednak dostępny rodzaj nie jest odpowiedni dla wszystkich pacjentów. Dodał jednak, że w placówkach medycznych kontrolowanych przez „Doniecką Republikę Ludową" dostępnych jest ogółem tylko 20% leków potrzebnych hospitalizowanym pacjentom.

152. Zapotrzebowanie na wsparcie psychospołeczne pozostało wysokie i w dużej mierze niezaspokojone. Mieszkańcy dotkniętych konfliktem rejonów Doniecka skarżyli się na brak snu z powodu nocnej wymiany ognia. Społeczeństwo obywatelskie i organizacje międzynarodowe zapewniające wsparcie psychospołeczne są nadal poważnie ograniczone przez „Doniecką Republikę Ludową".

VII. Prawa człowieka w Autonomicznej Republice Krymu153

> „Założyli mi na głowę maskę gazową z wężem, otworzyli dolny zawór i rozpylili gaz. Zacząłem wymiotować i się dusić. Potem zdjęli mi maskę, podali sole trzeźwiące i zaczęli od nowa".
>
> - Genadii Afanasjew

A. Prawa do życia, wolności, bezpieczeństwa i integralności fizycznej

153. Napięcia między Ukrainą a Federacją Rosyjską wzrosły po tym, jak Federalna Służba Bezpieczeństwa (FSB) Rosji ogłosiła 10 sierpnia, że zatrzymała grupę dywersantów na terytorium Krymu, w pobliżu miasta Armiańsk na północy, i zapobiegła aktom terrorystycznym na półwyspie zorganizowanym przez Główny Departament Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy. Podobno znaleziono dwadzieścia improwizowanych ładunków wybuchowych zawierających ponad 40 kilogramów ekwiwalentu trotylu, amunicję, miny i granaty. Oficer FSB i rosyjski żołnierz rzekomo zginęli w starciach zbrojnych z grupą infiltratorów 6 i 7 sierpnia 2016 roku. Ukraiński Sztab Generalny zaprzeczył jakiemukolwiek udziałowi w tym zdarzeniu, a prezydent Ukrainy Poroszenko nazwał doniesienia FSB „prowokacją". 11 i 13 sierpnia 2016 roku dwóch domniemanych członków grupy zostało aresztowanych i tymczasowo aresztowanych na dwa miesiące. Trzeci podejrzany został podobno aresztowany 30 lipca 2016 roku na lotnisku w Symferopolu.

154. W nocy 24 maja 2016 roku zaginął Tatar krymski Erwin Ibragimow.
Jego ojciec znalazł swój samochód porzucony przed domem, z otwartymi drzwiami i kluczykiem w stacyjce. Erwin Ibragimow jest członkiem Rady Koordynacyjnej Światowego Kongresu Tatarów Krymskich i Medżlisu obwodu bachczysarajskiego. Nagranie z kamery monitoringu pokazuje grupę mężczyzn wpychających go do furgonetki i odjeżdżających. 25 maja 2016 r. ojciec Erwina Ibragimowa udał się do FSB w Symferopolu, aby złożyć skargę i dostarczyć nagranie z monitoringu. Funkcjonariusze FSB rzekomo odmówili złożenia skargi i kazali mu wysłać ją pocztą. „Policja" w Bakczysaraju wszczęła dochodzenie w sprawie tego incydentu. Tydzień przed zaginięciem Ibragimow powiedział swoim znajomym, że zauważył samochód czekający przed domem, który później śledził go w ciągu dnia. 25 maja 2016 roku miał udać się do Sudaku, aby wziąć udział w rozprawie sądowej grupy Tatarów krymskich oskarżonych o zorganizowanie „nielegalnego" zgromadzenia 18 maja 2016 roku z okazji Dnia Pamięci o Deportacji Tatarów Krymskich. 1 czerwca 2016 roku w pobliżu baru w Bachczysaraju znaleziono książeczkę pracy i paszport Erwina Ibragimowa. Jest to dziesiąty przypadek odnotowany przez Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka.

[151] Wywiad HRMMU, 19 maja 2016 r.
[152] Okrągły stół pod przewodnictwem przywódcy „Donieckiej Republiki Ludowej" z udziałem „ministra zdrowia" i głównych lekarzy szpitali, miasto Donieck, 12 lipca.
[153] Autonomiczna Republika Krymu, formalnie znana jako Autonomiczna Republika Krymu i miasto Sewastopol, zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ 68/262 w sprawie integralności terytorialnej Ukrainy.
Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) nie uzyskało dostępu do Krymu i nie jest tam obecne . Biuro mogło monitorować sytuację praw człowieka poprzez kontakty z mieszkańcami Krymu na półwyspie i w kontynentalnej części Ukrainy, a także poprzez współpracę z różnymi osobami, w tym przedstawicielami organizacji politycznych, religijnych i społeczeństwa obywatelskiego, ofiarami, krewnymi i świadkami domniemanych naruszeń praw człowieka, przedstawicielami zawodów prawniczych, dziennikarzami, przedsiębiorcami, nauczycielami, lekarzami, pracownikami socjalnymi, obrońcami praw człowieka i innymi, w tym osobami bez konkretnych powiązań. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka nadal zabiega o dostęp do Krymu.

Machine Translated by Google

od marca 2014 r. – a po raz pierwszy w 2016 r. – zaginięcia osoby w okolicznościach, które mogłyby wskazywać na istnienie motywów politycznych.

155. 21 czerwca OHCHR spotkał się z Larisą Szajmardanową, matką Timura Szajmardanowa, w miejscowości Strikowe w obwodzie chersońskim. Timur jest jedną z 10 osób zaginionych na Krymie w okolicznościach, które najwyraźniej miały podłoże polityczne, od marca 2014 roku. Kiedy pod koniec lutego 2014 roku rozpoczęły się wydarzenia na Krymie, brał udział w proukraińskich demonstracjach. Po „referendum" w marcu 2014 roku zainicjował powstanie „Ukraińskiego Domu" (Ukraińskiego Domu), stowarzyszenia obywatelskiego promującego ukraińską kulturę i język na Krymie.
W dniu swojego zaginięcia, 26 maja 2014 r., Timur Szajmardanow zadzwonił do swoich rodziców, mówiąc, że ma „ważne sprawy do zrobienia" i że przez jakiś czas nie będzie mógł się z nimi skontaktować.
Trzy dni później jego zaginięcie zgłoszono policji. Jego matka poinformowała Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka o kilku pozornie niezwiązanych ze sobą faktach, ale żaden z nich nie okazał się decydujący w wyjaśnieniu jego zaginięcia. Ostatnim zadaniem Timura Szajmardanowa było doradzanie lokalnemu politykowi i biznesmenowi z Symferopola w kwestiach finansowych; rzekomo przeszedł na islam; znał Olega Sencowa, Giennadija Afanasijewa i Ołeksandra Kolczenkę, którzy zostali aresztowani przez de facto władze Krymu w maju 2014 roku i skazani za rzekome planowanie aktów terrorystycznych. W marcu 2014 roku Timur Szajmardanow próbował zorganizować „ruch oporu" na Krymie i podobno próbował w tym celu nawiązać kontakty na Ukrainie.

156. Dwie osoby podobno poinformowały panią Shairmardanową, że jej syn żyje i jest przetrzymywany na Krymie, czego nie udało się zweryfikować. Kilkakrotnie spotykała się z krymskimi śledczymi prowadzącymi sprawę syna, ale bezskutecznie. Podobno przesłuchano kilkuset świadków, a akta sprawy Timura Szajmardanowa zawierają 11 tomów dokumentów.

B. Prawo do rzetelnego procesu i sprawiedliwego procesu

157. 10 czerwca 2016 roku krymski sąd skazał Andrija Kołomijeca, mieszkańca obwodu kijowskiego, na 10 lat pozbawienia wolności w więzieniu o zaostrzonym rygorze. Został on skazany na sześć lat za rzekomy atak na funkcjonariusza policji prewencyjnej Berkut w Kijowie podczas wydarzeń na Majdanie w lutym 2014 roku oraz na cztery lata za posiadanie narkotyków. Kołomijec został aresztowany w Federacji Rosyjskiej 15 maja 2015 roku i przewieziony do Symferopola, gdzie przebywa w areszcie od 13 sierpnia 2015 roku. Jest drugim działaczem Majdanu skazanym na Krymie, po Ołeksandrze Kostence, skazanym 15 maja 2015 roku. Obaj mężczyźni zostali skazani na podstawie przepisów wprowadzonych po „referendum" z marca 2014 roku za czyny popełnione przed tą datą. Rodzi to poważne obawy dotyczące przestrzegania zasady legalności, w szczególności ze względu na wsteczne stosowanie prawa.

158. 22 lipca 2016 r. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) przeprowadziło w Kijowie wywiad z Genadijem Afanasjewem, proukraińskim aktywistą. Został on aresztowany w Symferopolu 9 maja 2014 r. i skazany na siedem lat więzienia za terroryzm, rzekomo za planowanie aktów terrorystycznych na Krymie wspólnie z filmowcem Olegiem Sencowem i Ołeksandrem Kolczenką. Został ułaskawiony 14 czerwca 2016 r. i wymieniony. Podczas wywiadu przekazał informacje na temat naruszeń praw człowieka, w tym prawa do życia i wolności od tortur, a także na temat poważnych naruszeń prawa do rzetelnego procesu sądowego, gwarancji proceduralnych i prawa do sprawiedliwego procesu.

159. Genadij Afanasjew oświadczył, że nie angażował się w żadną działalność polityczną do 23 lutego 2014 roku, kiedy wojska Federacji Rosyjskiej rozpoczęły blokowanie ukraińskich jednostek wojskowych na Krymie. Od tego momentu zaczął organizować pomoc humanitarną dla ukraińskiego wojska i aktywnie uczestniczył w proukraińskich manifestacjach.

160. 9 maja 2014 roku uzbrojeni mężczyźni w cywilnych ubraniach porwali go na ulicy, wepchnęli do samochodu, założyli mu maskę na głowę i bili po brzuchu i głowie. Wezwano go do złożenia zeznań, że zamierzał wysadzić pomnik Wiecznego Płomienia w Symferopolu i znał Oleha Sencowa i Ołeksandra Kolczenkę, grożąc mu egzekucją w trybie doraźnym. Dziesięć dni po tym, jak krymski sędzia nakazał jego tymczasowe aresztowanie, 19 maja 2014 roku został przeniesiony do więzienia FSB w Moskwie.

161. W ciągu dwóch lat jego pobytu w więzieniu regularnie stosowano wobec niego różne formy tortur – w tym bicie, rażenie prądem, duszenie i groźby przemocy seksualnej.

Machine Translated by Google

aresztowany, zarówno na Krymie, jak i w Federacji Rosyjskiej. Zmuszono go do złożenia zeznań obciążających, przyznając się do zamiaru, którego nie miał. Po zawarciu ugody, Genadij Afanasjew został skazany 24 grudnia 2014 roku przez Sąd Miejski w Moskwie na 7 lat pozbawienia wolności. Wyczerpany fizycznie, zgodził się również zeznawać przeciwko Sencowowi i Kolczence. Jednak 31 lipca 2015 roku, podczas rozprawy w Sądzie Wojskowym w Rostowie nad Donem, Afanasjew odwołał swoje wcześniejsze zeznania przeciwko Kolczence i Sencowowi, twierdząc, że zostali oni wyprowadzeni pod przymusem.

162. Później został wysłany do kolonii o zaostrzonym rygorze w Syktywkarze, w Republice Komi, położonej 3000 km od Krymu. W miesiącach poprzedzających wymianę z 14 czerwca 2016 roku, nadal był poddawany nadużyciom i maltretowaniu: przez wiele tygodni odmawiano mu opieki medycznej, odmawiano mu prawa do uczestnictwa w nabożeństwach, wielokrotnie umieszczano go w izolatkach, regularnie obrażano i uniemożliwiano mu składanie skarg na jego traktowanie do prokuratury i policji.

C. Naruszenia wolności pokojowych zgromadzeń

163. 18 maja obchodzono Dzień Pamięci Ofiar Sowieckiej Deportacji Tatarów Krymskich. W całej Ukrainie zorganizowano pokojowe zgromadzenia, modlitwy i nabożeństwa żałobne.

164. Na Krymie, w rejonie bakczysarajskim, w pobliżu dworca kolejowego, który był wykorzystywany przez władze sowieckie do deportacji Tatarów krymskich, władze de facto otworzyły kompleks upamiętniający ofiary deportacji. Kompleks ma zostać ukończony w 2019 roku, w 75. rocznicę deportacji. Inicjatywy grup lub osób niezwiązanych z władzami de facto były traktowane z podejrzliwością. Krymska „policja” na krótko zatrzymała i przesłuchała kilka osób, które brały udział w nielegalnych rajdach samochodowych. Wszczęto „postępowanie sądowe” przeciwko czterem Tatarom krymskim z Sudaku. „Sąd” ostatecznie oczyścił ich z zarzutu popełnienia wykroczenia administracyjnego poprzez udział w nielegalnym rajdzie samochodowym, podczas którego machali flagą krymskotatarską. Przedstawiciele Medżlisu nie mogli zorganizować żadnych wydarzeń, ponieważ 26 kwietnia 2016 r. krymski „sąd najwyższy” uznał Medżlis za organizację ekstremistyczną i zakazał jej działalności.

165. 4 lipca 2016 r. de facto „rząd” Krymu zmienił rezolucję z listopada 2014 r.154 wymieniającą wszystkie miejsca w „republice Krymu”, w których można organizować imprezy publiczne. Zgodnie z rezolucją z 2014 r., powiadomienia o imprezach publicznych można było składać w 665 lokalizacjach w 11 miastach i 14 rejonach na terenie „republiki Krymu”. Poprawki z lipca 2016 r.155 zmniejszają liczbę lokalizacji do 366 – prawie o połowę – bez wyjaśnienia motywów tej decyzji.

166. Najbardziej dotknięte zostało miasto Kercz, drugie pod względem liczby ludności miasto na Krymie, w którym liczba miejsc przeznaczonych na imprezy publiczne zmniejszyła się o 80 procent (z 15 do 3). W ośmiu krymskich obwodach156 i dwóch miastach157 od 50 do 75 procent miejsc przeznaczonych wcześniej na zgromadzenia publiczne nie może być już wykorzystywanych do tego celu. W trzech miastach158 i trzech obwodach159 redukcja dotyczy od 10 do 50 procent pierwotnych lokalizacji. Cztery miasta160 i dwa obwody161 zachowują tę samą liczbę miejsc na zgromadzenia publiczne, a w jednym mieście162 i jednym obwodzie163 liczba miejsc na imprezy publiczne uległa zmniejszeniu. zwiększony.

[154] Zobacz Uchwałę Rady Ministrów Republiki Krymu N 452 „W sprawie zatwierdzenia listy miejsc „Przeprowadzania imprez publicznych na terytorium Republiki Krymu”, 12 listopada 2014 r.
[155] Zobacz Uchwałę Rady Ministrów Republiki Krymu N 315 z dnia 4 lipca 2016 r. „W sprawie zmiany Uchwała Rady Ministrów Republiki Krymu N 452 z dnia 12 listopada 2014 r.
[156] Okręgi Bachczysaraj, Dżankoj, Krasnogwardejsk, Lenin, Niżnegorsk, Razdolneńsk, Saki i Czernomorsk.

[157] Miasta Dżankoj i Krasnoperekopsk.
[158] Miasta Armiańsk, Eupatoria i Sudak.
[159] Okręgi Kirowski, Symferopolski i Sowiecki.
[160] Miasta Symferopol, Ałuszta, Saki i Teodozja.
[161] Rejon Biełogorski i Pierwomajsk.
[162] Miasto Jałta.

Machine Translated by Google

167. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zauważa, że poprawki z lipca 2016 r. dodatkowo ograniczają możliwość organizowania i przeprowadzania pokojowych zgromadzeń przez mieszkańców Krymu. Wspominają o „specjalnie wyznaczonych miejscach" na zgromadzenia publiczne. Taka terminologia sugeruje, że korzystanie z prawa do pokojowych zgromadzeń ma zastosowanie w ograniczonej przestrzeni publicznej i w drodze wyjątku. Komitet Praw Człowieka ONZ zauważył, że „nie wolno odwracać relacji między prawem a ograniczeniem oraz między normą a wyjątkiem"164. Ponadto ogólne przepisy prawne zakazujące zgromadzeń w określonych godzinach lub miejscach wymagają szerszego uzasadnienia niż ograniczenia dotyczące pojedynczych zgromadzeń165. Nałożone ograniczenia nie wydają się konieczne ze względu na bezpieczeństwo narodowe lub publiczne, porządek publiczny, ochronę zdrowia publicznego lub moralności publicznej, a także ochronę praw i wolności innych osób, a ich celem wydaje się być zniechęcenie do korzystania z prawa do wolności zgromadzeń166 .

D. Naruszenia wolności opinii i wypowiedzi

168. „Policja" i FSB w dalszym ciągu wywierały presję na osoby wyrażające swoje poglądy lub angażujące się w działania, które bezprawnie określono jako „ekstremistyczne", za pomocą przesłuchań, przeszukań domów i ostrzeżeń.

169. 30 maja 2016 r. Lilia Budzhurova, zastępca dyrektora krymskotatarskiego kanału ATR i współpracowniczka agencji AFP, otrzymała ostrzeżenie od krymskich „prokuratorów", aby nie wyrażać „ekstremistycznych" poglądów ze względu na jej krytykę aresztowań Tatarów krymskich w mediach społecznościowych.

170. 18 lipca 2016 roku szef Ukraińskiego Centrum Kultury w Symferopolu, Leonid Kuźmin, został wezwany na przesłuchanie przez „policję" w związku z jego działalnością w Centrum. Tego samego dnia była aktywistka Majdanu z Jałty, Larisa Kitajska, została krótko zatrzymana i przesłuchana przez FSB, a jej dom został przeszukany. W obu przypadkach osoby te są wolne i nie postawiono im żadnych zarzutów.

171. Zdaniem OHCHR obserwowany w innych przypadkach schemat narażania jednostek na działania policji bez żadnego uzasadnienia można uznać za formę nękania, której często towarzyszy ingerencja w prywatność.

E. Naruszenia swobody przemieszczania się

172. Trzy przejścia graniczne między Krymem a Ukrainą kontynentalną były kilkakrotnie zamykane na początku sierpnia, co powodowało utrudnienia i długie kolejki dla osób, którym uniemożliwiono swobodne przekraczanie granicy administracyjnej. Chociaż krążyły pogłoski o bliżej nieokreślonej „aktywności wojskowej" na Krymie, sytuacja pozostawała niejasna aż do 10 sierpnia, kiedy FSB ogłosiła aresztowanie grupy ukraińskich infiltratorów przygotowujących akty terrorystyczne. Od 15 sierpnia 2016 r. ruch pojazdów i osób został w pełni wznowiony, ale został spowolniony przez zaostrzone środki bezpieczeństwa, szczególnie w kierunku Ukrainy kontynentalnej.

173. Mieszkańcy Ukrainy kontynentalnej i Krymu skarżyli się do Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) na trudności związane z transportem rzeczy osobistych na Krym i z Krymu. Problem ten stał się szczególnie dotkliwy po przyjęciu przez ukraiński rząd dekretu nr 1035 z 16 grudnia 2015 r. zakazującego transportu rzeczy osobistych, z wyjątkiem mienia wymienionego na liście przedmiotów dozwolonych zawartej w artykule 370 Kodeksu Celnego Ukrainy. Osoby dotknięte problemem podkreślały w rozmowie z OHCHR, że sprzyja to praktykom korupcyjnym.

174. Mieszkańcy Krymu również napotkali trudności w zakresie swobody przemieszczania się ze względu na przepisy dotyczące podróży z dziećmi. Aby wjechać na terytorium Ukrainy kontynentalnej, dzieci z Krymu, którym towarzyszy jeden z rodziców, muszą uzyskać notarialnie poświadczoną zgodę drugiego rodzica. Jednakże „akty notarialne" – ani żadne inne akty – wydane na Krymie nie są uznawane przez Ukrainę. Oznacza to, że rodzice muszą udać się na kontynentalną Ukrainę lub do Federacji Rosyjskiej, aby uzyskać

[163] Rejon Krasnoperekopski.
[164] Zobacz Ogólny Komentarz nr 34 Komitetu Praw Człowieka, ust. 21 (12 września 2011 r.).
[165] Patrz A/HRC/31/66 ust. 30, A/HRC/23/39 ust. 63
[166] A/HRC/31/66 ust. 29, 34.

Machine Translated by Google

Pozwolenie notarialne, które jest czasochłonne i stanowi obciążenie finansowe. Rozmówcy OHCHR podkreślili, że bariery prawne i administracyjne dodatkowo izolują Krymczyków od Ukrainy.

175. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) również zwróciło uwagę na problem bezpieczeństwa na przejściach granicznych w Kałanczak i Czaplynce. Dotyczy on obecności niedostatecznie oznakowanych pól minowych po obu stronach drogi prowadzącej do Administracyjnej Linii Granicznej. Przedstawiciele Państwowej Służby Granicznej poinformowali, że nie posiadają map z zaznaczonymi lokalizacjami min w pobliżu przejść granicznych. Mimo że widoczne są małe trójkątne znaki informujące o minach, istnieje realne ryzyko przypadkowego wejścia na źle oznaczone pole minowe.

F. Prawa mniejszości i ludności tubylczej

176. W niedatowanym liście, do którego dotarł 29 maja OHCHR, „wicepremier Krymu" poinformował szefów samorządów lokalnych na Krymie, że Medżlis został uznany przez „sąd najwyższy" Krymu za organizację ekstremistyczną. W liście wspomniano, że wszelkie działania, wiece i zgromadzenia organizowane w imieniu Medżlisu są zakazane, ale stwierdzono, że nie narusza to praw Tatarów krymskich. Ponadto nałożono na lokalne władze obowiązek zgłaszania „prokuratorowi" Krymu wszelkich naruszeń popełnionych przez członków lub aktywistów Medżlisu.

177. OHCHR zauważa, że 25 maja Medżlis wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej na „decyzję" sądu krymskiego. Pismo wydaje się zatem nie uwzględniać tego faktu ani nie przewiduje odrzucenia skargi. Co więcej, zakaz działalności Medżlisu, który jest organem samorządowym o funkcjach quasi-wykonawczych, wydaje się pozbawiać Tatarów krymskich – rdzennej ludności Krymu – prawa do wyboru instytucji przedstawicielskich.

178. „Sąd" na Krymie orzekł 11 sierpnia, że Ilmi Umerow, jeden z trzech wiceprzewodniczących Medżlisu, musi zostać umieszczony w klinice psychiatrycznej w celu przeprowadzenia badań. Decyzja sądu została wydana na podstawie wniosku złożonego przez śledczych. Pan Umerow został oskarżony o separatyzm w maju 2016 roku po tym, jak publicznie zaprzeczył przynależności Krymu do Federacji Rosyjskiej. Zezwolono mu pozostać w domu na czas trwania śledztwa w jego s
W trakcie rozprawy napięcie pana Umerowa wzrosło i trafił on do szpitala.

179. 26 maja krymska „policja" przeprowadziła przeszukania w ramach operacji rzekomo wymierzonej w nielegalną migrację. Zatrzymano i zwolniono po kilku godzinach czterech Tatarów krymskich prowadzących wspólną działalność gospodarczą. W sumie w tej sprawie przesłuchano co najmniej 20 osób, w tym Tatarów krymskich i obywateli Uzbekistanu. Pierwszy wiceprzewodniczący Medżlisu skrytykował „całkowitą arbitralność" działań de facto władz.
Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) jest zaniepokojone faktem, że seria akcji policyjnych przeprowadzonych od początku 2016 r. wydaje się być nieproporcjonalnie wymierzona w członków społeczności Tatarów krymskich.

G. Prawa osób zatrzymanych

180. Chociaż Genadij Afanasjew jest pierwszym skazanym mieszkańcem Krymu, którego przewieziono na kontynentalną Ukrainę, informacje na temat sytuacji więźniów na półwyspie są jedynie szczątkowe.

181. Na Krymie znajduje się jeden areszt śledczy (w Symferopolu) oraz dwa zakłady karne, w tym kolonia o zaostrzonym rygorze w Symferopolu i kolonia o ogólnym rygorze w Kerczu. Na Krymie nie ma więzień dla kobiet. W związku z tym wszystkie kobiety skazane na karę pozbawienia wolności na półwyspie są przenoszone do zakładów karnych Federacji Rosyjskiej.
W okresie od 18 marca 2014 r. do 15 czerwca 2016 r. 240 kobiet skazanych przez krymskie „sądy" wysłano do Federacji Rosyjskiej w celu odbycia kary[167] .

182. W więzieniach w Symferopolu i Kerczu przebywa od 600 do 700 mężczyzn. Według krymskiego rzecznika praw obywatelskich nawet 380 skazanych może być obywatelami Ukrainy zarejestrowanymi w kontynentalnej części Ukrainy. Jednak wielu z nich nie posiada dokumentów i prawdopodobnie celowo je „zgubiło", aby uzyskać obywatelstwo Federacji Rosyjskiej.

[167] Informacje zawarte w piśmie Federalnej Służby Więziennej Federacji Rosyjskiej dla Republiki Krymu i miasto Sewastopol z dnia 22 czerwca 2016 r.

Machine Translated by Google

Szesnastu obywateli Ukrainy ma przebywać w areszcie śledczym w Symferopolu. Brak potwierdzonych informacji na temat liczby więźniów z Krymu, którzy odrzucili obywatelstwo rosyjskie i złożyli wnioski o ekstradycję na Ukrainę.

183. Przedstawiciel instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich Ukrainy poinformował Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), że Rzecznicy Praw Obywatelskich Ukrainy i Federacji Rosyjskiej zgodzili się współpracować w kwestii więźniów. Pierwsza lista 18 więźniów, którzy chcą zostać przeniesieni na Ukrainę, została podobno sporządzona i uzgodniona przez obie strony. Wszyscy zostali skazani na Krymie przez ukraińskie sądy w czasie, gdy Ukraina sprawowała jeszcze pełną kontrolę nad półwyspem. Obie strony podobno zgodziły się na utworzenie doraźnego mechanizmu zapewniającego praktyczne rozwiązania, unikając politycznie drażliwych sformułowań i odniesień do konwencji międzynarodowych, aby ułatwić transfery.

VIII. Współpraca techniczna i budowanie potencjału na rzecz promocji i ochrony praw człowieka na Ukrainie

184. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) w coraz większym stopniu zapewnia współpracę techniczną i budowanie potencjału krajowych i międzynarodowych partnerów na Ukrainie. Jest to szczególnie istotne w kontekście reformy konstytucyjnej. Biuro doradza podmiotom odpowiedzialnym w rządzie i grupach zbrojnych w zakresie wyników swoich ustaleń, współpracuje z partnerami ze społeczeństwa obywatelskiego w zakresie sposobów orędowania za ich skutkami oraz podnosi świadomość i wsparcie, między innymi w celu reagowania i podejmowania działań.

185. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) kieruje grupą roboczą ONZ ds. praw człowieka, która wspiera rząd w wielu obszarach, między innymi poprzez zapewnienie współpracy technicznej i wiedzy fachowej w zakresie wdrażania Narodowego Planu Działań na rzecz Praw Człowieka. Biuro wspierało przygotowania do sesji szkoleniowej z udziałem urzędników rządowych i agencji ONZ, dotyczącej stosowania podejścia opartego na prawach człowieka w opracowywaniu Ram Pomocy Rozwojowej Narodów Zjednoczonych (UNDAF). Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) wraz z innymi agencjami ONZ wspierało również Ukrainę w tworzeniu własnej platformy rozwoju opartej na agendzie Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) zainicjowanej we wrześniu 2015 r., w szczególności poprzez propagowanie, aby platforma odzwierciedlała międzynarodowe instrumenty i standardy praw człowieka. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka współpracowało również z rządową grupą roboczą ds. reformy sądownictwa, której prace doprowadziły do wprowadzenia poprawek do konstytucji dotyczących sądownictwa.

186. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) opowiadało się za nowelizacją ustawy „O służbie cywilnej”. Ustawa przyjęta w grudniu 2015 r. pozbawiłaby Rzecznika Praw Obywatelskich możliwości wyboru personelu. Sytuacja ta mogłaby podważyć niezależność krajowej instytucji praw człowieka zgodnie z „Zasadami Paryskimi”. Obecnie trwają dyskusje nad szeregiem inicjatyw legislacyjnych mających na celu rozwiązanie tej sytuacji.

187. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich ściśle współpracowało z Narodowym Mechanizmem Prewencji Tortur, utworzonym przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich w 2012 roku, zgodnie z zobowiązaniami Ukrainy jako strony Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania. W strategicznych przypadkach Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich dzieliło się zarzutami, co doprowadziło do regularnych wizyt w miejscach zatrzymań wysokiego ryzyka i wzmocniło ochronę praw człowieka. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich nawiązało również współpracę z Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich i międzynarodową organizacją pozarządową Lekarze na rzecz Praw Człowieka w celu przygotowania warsztatów konsultacyjnych na temat medycznych aspektów dokumentowania tortur, które odbędą się na początku września 2016 roku. Warsztaty będą poświęcone wyzwaniom i potrzebom w zakresie współpracy technicznej związanym z wdrażaniem Protokołu Stambulskiego na Ukrainie. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka przyznało również wsparcie finansowe dwóm krajowym organizacjom pozarządowym zajmującym się prawami człowieka w celu wdrożenia projektów dotyczących dokumentowania naruszeń praw człowieka, orędownictwa i pomocy ofiarom konfliktu na wschodzie Ukrainy, a także kompleksowej pomocy społeczno-psychologicznej dla byłych więźniów związanych z konfliktem, ofiar tortur i rodzin osób zaginionych.

188. Monitorując poszczególne przypadki osób wewnętrznie przesiedlonych wymagających ochrony, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) zauważyło, że brak strategii państwa i wynikające z tego brak alokacji środków finansowych doprowadziły do marginalizacji ekonomicznej i społecznej osób wewnętrznie przesiedlonych.

Machine Translated by Google

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) wspólnie z organami rządowymi na szczeblu stanowym i lokalnym podkreśliło znaczenie ochrony praw osób wewnętrznie przesiedlonych w ramach ram antydyskryminacyjnych.

189. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka aktywnie i znacząco przyczyniło się do powstania szeregu dokumentów ONZ dotyczących kwestii praw człowieka wynikających bezpośrednio z konfliktu. Wśród nich znalazło się oświadczenie Wysokiego Komisarza z 2 sierpnia 2016 r. w sprawie znacznego wzrostu liczby ofiar cywilnych, wydane w krytycznym momencie, aby zwrócić uwagę społeczności międzynarodowej na ludzkie koszty naruszeń zawieszenia broni we wschodniej Ukrainie.

190. W okresie sprawozdawczym Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) aktywnie zabiegało o zwalczanie bezkarności u rządu. Publikując publiczny raport tematyczny na temat odpowiedzialności za zabójstwa168, OHCHR wydało i współpracowało z odpowiednimi podmiotami w zakresie zestawu praktycznych zaleceń dotyczących skutecznego ścigania naruszeń popełnionych w kontekście konfliktu na wschodzie kraju, a także podczas wydarzeń na Majdanie i w Odessie w 2014 roku, które podsyciły niestabilność.

191. Odpowiedzialność ma kluczowe znaczenie dla stabilności, praw człowieka i skutecznego zarządzania. Jest to również ważny krok w kierunku przyszłego pojednania i odgrywa rolę w osiąganiu pokoju, sprawiedliwości i silnych instytucji opartych na rządach prawa w ramach Celów Zrównoważonego Rozwoju, nad którymi Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) będzie współpracować z rządem i partnerami.

192. Udokumentowane przypadki naruszeń i nadużyć praw człowieka oraz naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego stanowią wskaźniki bieżących i rozwijających się trendów, a ich rejestracja w bazie danych zgodnie z najlepszymi praktykami i metodologią OHCHR stanowi konkretne narzędzie wspierające działania na rzecz pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności. Weryfikacja i monitorowanie naruszeń i nadużyć udokumentowanych w niniejszym raporcie zostały przeprowadzone poprzez spotkania z przedstawicielami państw na szczeblu krajowym i regionalnym oraz członkami grup zbrojnych, w celu omówienia, reprezentowania interesów i podjęcia stosownych działań w odniesieniu do zgłoszonych naruszeń, w tym zarzutów arbitralnych zatrzymań, pozbawienia wolności, tortur i złego traktowania, zaginięć, w tym wymuszonych zaginięć, oraz kwestii związanych z wolnością wypowiedzi, zrzeszania się i przemieszczania się.

193. Ustalenia OHCHR dotyczące krytycznych wyzwań w zakresie praw człowieka i pomocy humanitarnej, a także szeroki zakres rekomendacji, mają na celu deeskalację napięć i wzmocnienie ochrony praw człowieka. OHCHR jest dobrze przygotowane do realizacji swojego mandatu w zakresie monitorowania, raportowania i orędowania w sprawie sytuacji praw człowieka na Ukrainie, a także do zapewnienia stałej współpracy technicznej z rządem, niektórymi instytucjami państwowymi i społeczeństwem obywatelskim.

IX. Wnioski i zalecenia

> „Chcę, żebyśmy żyli w pokoju. Zawsze tak było. Wszyscy jesteśmy braćmi i siostrami. Po co i dla kogo ta wojna? Nie dla mnie. Nie dla nich”.
>
> - Kobieta mieszkająca w Tarnopolu, matka ukraińskiego żołnierza

194. Eskalacja działań wojennych i drastyczny wzrost liczby ofiar wśród ludności cywilnej między 16 maja a 15 sierpnia dowodzą pilnej potrzeby uznania sytuacji przez siły rządowe i grupy zbrojne oraz podjęcia działań w celu zapobiegania krzywdzeniu ludności cywilnej. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) wzywa wszystkie strony konfliktu do podjęcia wszelkich niezbędnych kroków w celu ochrony ludności cywilnej. Obejmuje to całkowite wycofanie personelu wojskowego, bojowników i broni z linii frontu, usunięcie ich z obiektów chronionych, takich jak szkoły i placówki szczególnie chronione, takie jak szpitale i ośrodki medyczne, oraz powstrzymanie się od używania moździerzy i rakiet na obszarach zamieszkanych przez ludność cywilną. Wszystkie strony konfliktu powinny przestrzegać pełnego zawieszenia broni, zgodnie z porozumieniami mińskimi.

[168] Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Monitorowanie Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych Misja na Ukrainie, „Odpowiedzialność za zabójstwa na Ukrainie od stycznia 2014 r. do maja 2016 r.”, 14 lipca 2016 r.

Machine Translated by Google

195. Ciągły napływ amunicji, broni i bojowników z Federacji Rosyjskiej na kontrolowane przez grupy zbrojne obszary obwodów donieckiego i ługańskiego zaostrzył działania wojenne, prowadząc do przedłużającego się konfliktu. Naruszenia praw człowieka, akty nadużyć i łamania międzynarodowego prawa humanitarnego udokumentowane przez Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) podkreślają prawny – i moralny – nakaz zaprzestania dostarczania broni i amunicji osobom odpowiedzialnym.

196. Oprócz znaczenia poszanowania podstawowych wartości i norm zawartych w międzynarodowym prawie praw człowieka i prawie humanitarnym w celu ochrony praw człowieka i ludności cywilnej w czasach konfliktów zbrojnych, poszanowanie tych wartości w kontekście konfliktu zbrojnego na niektórych obszarach obwodów donieckiego i ługańskiego może również ułatwić dialog między stronami konfliktu i ostatecznie przywrócenie pokoju.

197. W miarę jak konflikt we wschodniej Ukrainie trwa, ludzie mieszkający w pobliżu linii granicznej odczuwają jego kumulatywne skutki. Mieszkańcy poinformowali Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), że zagrażająca życiu rzeczywistość, w której żyją od ponad dwóch lat, prowadzi do ciągłych obaw o bezpieczeństwo, schronienie i środki do życia. Linia graniczna nadal poważnie ogranicza swobodę przemieszczania się ludności cywilnej, ponieważ siły rządowe i grupy zbrojne nie podjęły działań w celu zapewnienia bezpiecznego przejścia dla 26 000–32 000 cywilów, którzy przekraczają ją codziennie.

198. Ludzie mieszkający w pobliżu linii frontu na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne są pozbawieni jakiejkolwiek pewności co do podstawowych potrzeb życia codziennego lub narażeni na niebezpieczeństwo podczas przemieszczania się w poszukiwaniu podstawowych potrzeb, takich jak żywność, woda, opieka medyczna i edukacja. Struktury równoległe, w tym „sądy", odgrywają coraz aktywniejszą rolę w życiu osób żyjących pod kontrolą grup zbrojnych, negatywnie wpływając na ich niezbywalne prawa człowieka i działając wbrew duchowi Porozumień Mińskich.

199. W tym kontekście szczególnie ważne jest, aby władze Ukrainy zapewniły równą ochronę prawną osobom mieszkającym na obszarach kontrolowanych przez grupy zbrojne oraz osobom wewnętrznie przesiedlonym. Tworzenie przeszkód w uzyskiwaniu uprawnień socjalnych, w tym poprzez poprawki do rezolucji nr 637, nakłada nadmierne obciążenia na osoby ze względu na ich pochodzenie, ogranicza ich swobodę przemieszczania się i poddaje je nadmiernej kontroli. Pozbawiając osoby wewnętrznie przesiedlone uprawnień socjalnych, rząd dodatkowo pogłębia trudności społeczno-ekonomiczne osób wewnętrznie przesiedlonych, uzależniając je od pomocy humanitarnej. Ponadto ciągły brak zapewnienia poszanowania i realizacji niektórych praw wynikających z Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych dodatkowo pozbawia osoby mieszkające pod kontrolą grup zbrojnych lub w pobliżu linii demarkacyjnej ich praw i wolności człowieka[169].

200. Monitorowanie przez OHCHR dochodzeń w sprawie naruszeń i nadużyć praw człowieka ujawniło głęboko zakorzenioną bezkarność. OHCHR obawia się, że bez rzetelnych dochodzeń i skutecznego ścigania osób odpowiedzialnych za rażące naruszenia praw człowieka, nadużycia i naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego popełnione w kontekście konfliktu zbrojnego, władze państwowe nie będą w stanie przyczynić się do prawdziwego poczucia sprawiedliwości ani zbudować zaufania obywateli Ukrainy do instytucji wymiaru sprawiedliwości. Niemożność lub niechęć do ścigania sprawców może prowadzić do poczucia arbitralności lub wybiórczości wymiaru sprawiedliwości. OHCHR postrzega to jako marnowanie ważnej szansy na przekształcenie Ukrainy w społeczeństwo oparte na zaufaniu do rządów prawa i narodową kulturę polityczną opartą na poszanowaniu praw człowieka i odpowiedzialności.

201. Ofiary przemocy na Majdanie i ich rodziny, które doprowadziły do kryzysu praw człowieka na Ukrainie i późniejszej przemocy w Odessie, nadal oczekują na sprawiedliwość. Chociaż poczyniono pewne postępy w złożonym śledztwie w sprawie zabójstw na Majdanie, śledztwa i ściganie sprawców przemocy w Odessie nadal napotykają na trudności z powodu ingerencji w niezależność sędziów i proces sądowy. Sukces lub porażka ukraińskiego wymiaru sprawiedliwości w zakresie pociągnięcia ofiar tych wydarzeń do odpowiedzialności będzie wskaźnikiem zdolności i gotowości rządu do walki z bezkarnością.

[169] Komentarz ogólny nr 32, ust. 6, 16 i 59; oraz Komitet Praw Człowieka, Komentarz ogólny nr 29 (Państwa (Nagły wypadek), UN Doc CCPR/C/21/Rev.1/Add.11 (2001), ust. 7, 15.

Machine Translated by Google

202. Stopniowy regres podstawowych wolności w Autonomicznej Republice Krymu, której status został określony w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 68/262 w sprawie integralności terytorialnej Ukrainy, budzi poważne zaniepokojenie. Relacje z pierwszej ręki dotyczące powszechnych naruszeń praw człowieka wobec osób zatrzymanych sugerują, że wraz z postępującą integracją z Federacją Rosyjską, ofiary nie są pociągane do odpowiedzialności ani nie otrzymują zadośćuczynienia.

203. Pomimo stopniowej poprawy dostępu do miejsc zatrzymań i uwolnienia trzynastu osób poddanych wymuszonym zaginięciom w Charkowskim Biurze Bezpieczeństwa Narodowego, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka nadal otrzymuje liczne zarzuty dotyczące naruszeń i nadużyć w aresztach związanych z konfliktem, popełnionych w 2014 i 2015 r. Z tych relacji jasno wynika, że poważne krzywdy poniesione przez osoby pozbawione wolności, zaginione, torturowane i źle traktowane w związku z konfliktem w dalszym ciągu wpływają na życie ofiar, ich rodzin i społeczności, a w niektórych przypadkach naruszenia doprowadziły do późniejszych nadużyć, pogwałceń i szkód, często w systemie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

204. Dlatego niezwykle ważne jest, aby ostatnie zmiany w Konstytucji Ukrainy traktować jako szansę na wzmocnienie niezależności sądownictwa i zbudowanie systemu rządów opartego na rządach prawa. Jest to niezbędne do przywrócenia zaufania społecznego, osiągnięcia sprawiedliwości i promowania rozliczalności.

205. Gromadząc i rejestrując relacje ofiar i świadków naruszeń i nadużyć praw człowieka, a także dokumentując incydenty i identyfikując osoby ponoszące odpowiedzialność, OHCHR dąży do realizacji prawa do prawdy. OHCHR przypomina również rządowi Ukrainy, że środki takie jak komisje prawdy, komisje śledcze, dokumentowanie naruszeń oraz zabezpieczanie i odtajnianie archiwów są niezbędne do budowania trwałej kultury odpowiedzialności i rządów prawa.

206. Aby Ukraina mogła przyjąć przepisy o amnestii przewidziane w ramach Mińskiego Pakietu Środków, kluczowe jest istnienie niezależnego i silnego wymiaru sprawiedliwości, gotowego i zdolnego do ścigania zbrodni wojennych, zbrodni przeciwko ludzkości lub rażących naruszeń praw człowieka i nadużyć, w tym naruszeń ze względu na płeć, w sądach krajowych. Bezkarność i włączanie osób odpowiedzialnych za poważne naruszenia do jakichkolwiek stanowisk władzy bezpośrednio podważyłoby wiarygodność wszystkich stron konfliktu i uzasadnione potrzeby Ukraińców. Ponieważ naruszenia i nadużycia praw człowieka stanowią problem w tym konflikcie, ochrona praw człowieka musi być częścią jego rozwiązania.

207. Większość zaleceń zawartych w poprzednich raportach OHCHR dotyczących sytuacji praw człowieka na Ukrainie nie została wdrożona i pozostaje aktualna. OHCHR wzywa wszystkie strony do wdrożenia następujących zaleceń:

208. Do Rządu Ukrainy:

a) Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, Prokuratura Generalna i Wojsko
Prokuratura powinna rozpoznać i podjąć szybkie działania w celu zbadania i ścigania zarzutów dotyczących tortur i złego traktowania, arbitralnego i odosobnionego zatrzymania oraz przemocy seksualnej i ze względu na płeć;

b) Służby Bezpieczeństwa Ukrainy zapewnią nieograniczony dostęp zewnętrznym obserwatorom do wszystkich miejsc, w których mogą być przetrzymywani ludzie, działając w celu zagwarantowania, że żadna osoba w areszcie SBU nie będzie przetrzymywana w odosobnieniu, nie zostanie zaginiona w wyniku przymusu ani nie zostanie poddana torturom lub złemu traktowaniu;

c) Siły Zbrojne Ukrainy i Ministerstwo Spraw Społecznych, we współpracy z
Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w celu zapewnienia wsparcia i pomocy rodzinom osób pozbawionych wolności przez grupy zbrojne w związku z konfliktem;

d) Służby Bezpieczeństwa Ukrainy udzielały terminowych i rzetelnych informacji rodzinom osób zatrzymanych w związku z konfliktem, powstrzymując się od zatajania informacji;

e) Zwiększenie potencjału prawników wyznaczonych przez Centra Bezpłatnej Pomocy Prawnej w celu zagwarantowania prawa do skutecznej reprezentacji prawnej i doradztwa osobom zatrzymanym w związku z konfliktem oraz

Machine Translated by Google

usprawnić mechanizmy świadczenia bezpłatnej pomocy prawnej, zapewniając ciągłość reprezentacji;

f) Policja Krajowa powinna odgrywać aktywną rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa sal sądowych, a wszystkie właściwe organy rządowe, łącznie z Biurem Prokuratora Generalnego, powinny zadbać o nieingerowanie w niezależność sądownictwa;

g) Parlament nadal będzie zajmował się nowelizacją ustawy o służbie cywilnej (nr 2490) zgodnie z „Zasadami Paryskimi”;

h) Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich będzie kontynuować kwestionowanie konstytucyjności art. 176(5) Kodeksu postępowania karnego, gdyż prowadzi do zatrzymania bezpodstawnego;

i) Rząd wprowadzi odpowiednie zmiany w ustawodawstwie umożliwiające obywatelom dostęp do wymiaru sprawiedliwości, środków zaradczych i rekompensat w sprawach dotyczących mieszkalnictwa, ziemi i nieruchomości;

j) Parlament powinien ustanowić niezależne, przejrzyste i niedyskryminacyjne procedury dokumentowania, badania i weryfikacji własności mieszkań, gruntów i nieruchomości, a także ustanowić rejestr mienia zagubionego i uszkodzonego;

k) Rada Ministrów powinna odłączyć rejestrację osób wewnętrznie przesiedlonych od wszystkich uprawnień socjalnych niezwiązanych z sytuacją osób wewnętrznie przesiedlonych, w tym emerytur. Należy poszukiwać sposobów zapewnienia obywatelom Ukrainy mieszkającym na terytoriach kontrolowanych przez grupy zbrojne dostępu do emerytur.

l) Rząd powinien zmienić niedawno wprowadzony system weryfikacji miejsca zamieszkania osób wewnętrznie przesiedlonych, gwarantujący im prawo do swobodnego przemieszczania się i swobodnego wyboru miejsca zamieszkania;

m) Policja Krajowa ma zapewnić przejrzystość i skuteczność dochodzeń w sprawie ataków na pracowników mediów i innych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego;

n) Władze miejskie i sądy powinny unikać wprowadzania całkowitych zakazów pokojowych zgromadzeń, które są z natury środkami nieproporcjonalnymi i dyskryminującymi, mającymi wpływ na wszystkich obywateli pragnących korzystać z wolności pokojowych zgromadzeń;

o) Ministerstwo Sprawiedliwości powinno zapewnić, że rozwiązanie stowarzyszeń będzie ostatecznością i że procedura rozwiązania będzie zgodna z międzynarodowymi standardami. Należy zadbać o to, aby ściganie członków partii politycznych pod zarzutem „terroryzmu” lub „separatyzmu” nie było motywowane politycznie i opierało się na legalnie zebranych dowodach;

p) Ministerstwo Obrony Narodowej ma zapewnić, że obwód zaminowanego obszaru w pobliżu Przejścia graniczne Kałanczak i Czaplynka po stronie ukraińskiej Linia graniczna administracyjna jest widoczna i dobrze chroniona;

q) Państwowa Służba Graniczna otrzyma od Ministerstwa Obrony Ukrainy mapy wskazujące lokalizację min w pobliżu Linii Administracyjnej Granicznej.

209. Do wszystkich stron zaangażowanych w działania wojenne w obwodach donieckim i ługańskim, w tym grup zbrojnych samozwańczej „Donieckiej Republiki Ludowej” i samozwańczej „Ługańskiej Republiki Ludowej”:

a) Zapewnić pełne wdrożenie zawieszenia broni, w tym całkowite wycofanie sił wojskowych siły i broń z linii frontu;

b) przestrzegać międzynarodowego prawa humanitarnego, w szczególności stosując się do zasad rozróżnienia, proporcjonalności i ostrożności, a w każdej sytuacji powstrzymać się od bezładnego ostrzału obszarów zaludnionych oraz od rozmieszczania celów wojskowych na obszarach gęsto zaludnionych lub w ich pobliżu, w tym placówek medycznych i szkół, a także od uszkadzania obiektów niezbędnych do przetrwania ludności cywilnej (np. urządzeń do przesyłu prądu i filtrowania wody);

c) umożliwić stały i nieograniczony dostęp zewnętrznych obserwatorów do wszystkich miejsc pozbawienia wolności;

Machine Translated by Google

d) Ułatwić ludności cywilnej swobodne przemieszczanie się przez linię kontaktu poprzez tworzenie dodatkowych korytarzy transportowych, wyposażenie punktów kontrolnych w niezbędne urządzenia, uproszczenie procedur, podjęcie skutecznych środków w celu zwalczania korupcji, umożliwienie dostępu niezależnym obserwatorom, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa ludności cywilnej w sytuacjach aktywnych działań wojennych;

e) zapewnić, aby wolność wypowiedzi, zrzeszania się i pokojowych zgromadzeń była swobodnie realizowana i aby mieszkańcy nie byli zmuszani do mimowolnego udziału w demonstracjach lub organizacjach;

f) powstrzymać się od blokowania określonych obszarów mieszkalnych, ograniczania dostępu ludności cywilnej do ich domów i innej własności, chyba że jest to uzasadnione koniecznością ochrony ludności cywilnej przed skutkami działań wojennych, a także od grabieży i wykorzystywania takiej własności do celów wojskowych;

g) zapewnić poszanowanie szkół i szpitali, w tym poprzez usunięcie z ich terytorium i obiektów wszelkiego personelu wojskowego, bojowników lub broni;

h) zapewnić swobodny i nieograniczony dostęp podmiotów udzielających pomocy humanitarnej do wszystkich obszarów, a także szybką i niedyskryminacyjną dostawę pomocy humanitarnej, przy jednoczesnym przestrzeganiu norm międzynarodowych i zapewnieniu ochrony podmiotom udzielającym pomocy humanitarnej.

210. Do władz de facto Krymu i Federacji Rosyjskiej:

a) Skuteczne zbadanie porwania Erwina Ibragimowa i innych przypadków porwań i postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości;

b) umożliwić nieograniczone korzystanie z prawa do wolności zgromadzeń i zapewnić, aby wszelkie ograniczenia były uzasadnione uzasadnionymi celami określonymi w międzynarodowych instrumentach ochrony praw człowieka, których nie należy uzupełniać dodatkowymi podstawami prawnymi ani interpretować w sposób luźny;

c) zapewnić wszystkim osobom zatrzymanym prawo do rzetelnego procesu i gwarancje proceduralne oraz dokładnie zbadać wszystkie zarzuty dotyczące tortur i złego traktowania;

d) Zakończyć wszelkie praktyki zastraszania, w tym zadawanie pytań i wydawanie ostrzeżeń „policja”, której celem jest powstrzymanie ludzi od wyrażania swoich poglądów;

e) Zaprzestać powoływania się na ustawodawstwo antyekstremistyczne w celu kryminalizacji wolności słowa, w tym poglądów, komentarzy i opinii wyrażanych publicznie, za pośrednictwem artykułów lub mediów społecznościowych;

f) zapewnić Ilmiemu Umerowowi niezbędną opiekę medyczną i powstrzymać się od stosowania praktyk takich jak przymusowe umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym, które mogą być równoznaczne ze złym traktowaniem;

g) Współpracować z władzami Ukrainy w celu ustanowienia mechanizmu przekazywania ukraińskich więźniów, którzy chcą odbyć karę na Ukrainie kontynentalnej, oraz umożliwić osobom przekazywanym na terytorium Federacji Rosyjskiej odwiedziny.
Ukraińskie władze konsularne;

h) zapewnić OHCHR i innym międzynarodowym obserwatorom praw człowieka pełny dostęp do terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.